

VOL. 3, NO. 3, MAY-JUNE 2025
ISSN: 2985-2307 (Online)

JOURNAL OF APPLIED EDUCATION

Editor:

Asst. Prof. Dr. Prayoon Saengsai

For More Info:

<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index>

Journal of Applied Education ปีที่ 3 ฉบับที่ 3

JAE

ISSN: 2985-2307 (Online)

Journal of Applied Education Vol. 3 No. 3

Journal of Applied Education

3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร. 080-224-1454, 081-601-5934 อีเมล: j.applied.edu@gmail.com

เจ้าของ: ปัญญาพัฒน์ 3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ:

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.กชพร นานาผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เขาวนชัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ฤกษ์แก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพิน ใจแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้จัดการวารสาร:

นางสาวศิริรัตน์ ประศรี

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

Journal of Applied Education มีกำหนดวงรอบการเผยแพร่ปีละ 6 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน

ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม

ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index> เพื่อดำเนินการพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope)

Journal of Applied Education มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทวิจารณ์หนังสือ ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา ปีละ 6 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่
- 3) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นบทความในลักษณะวิจารณ์หรืออธิบายเหตุผลสนับสนุนในประเด็นที่เห็นด้วย และ มีความเห็นแตกต่างในมุมมองวิชาการ

Journal of Applied Education ฉบับนี้เป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม – มิถุนายน 2568) Journal of Applied Education ได้มุ่งเน้นการเผยแพร่ บทความทางด้านครุศาสตร์ ศีลภาสาสาตร์ และด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา จากหลากหลายหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 3 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารการศึกษาประยุกต์ได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

กระผมในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้จัดการวารสาร และคณะกองบรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดี ๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการ แก่นักวิชาการ และวิญญูชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป ด้วยจิตคารวะ และขอบคุนทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส

บรรณาธิการ Journal of Applied Education

สารบัญ

บทความวิจัย

- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องการเขียนสรุปความจากสาร
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์“สุขสันต์ชวนกัน อ่านสรุป”
เสาวลักษณ์ วิบุลศิลป์, กรวิภา สรรพกิจจานง 1-10
- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องแรงในชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อประสม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ชนิตา พิมพ์เสน, อรุณช ลิ้มศิริ 11-18
- ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
นริศรา ชูสีอ่อน, อลงกรณ์ อัครโสวรรณ 19-30
- แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program)
ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น สังกัดเทศบาลนครเชียงราย
กุลณภัลล์ เพ็ญกุล, สุภาพร เติวียะ, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว 31-42
- ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
กับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
น้ำฝน ยาบ้น, เฮนรี่ ยู อัญชุนดา 43-52
- ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
กาญจนาพร อุดรชน, สุนทร คล้ายอ่ำ 53-64
- แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3
อุบลรัตน์ สุขศรี, พระมหาสุพจน์ สุเมธ, บุญเลิศ วีระพรกานต์, อภิสิทธิ์ ณ นคร 65-78
- การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญ
ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบางกอกวิทยา (มูลนิธิ)
กรุณา วงษ์สันต์, ภาสุดา ภาคาผล 79-88
- แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกลายณมิตรธรรม 7
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 4
ปัทมาพร หนูทอง, พระครูประโชติกิจจาภรณ์, บุญเลิศ วีระพรกานต์, อภิสิทธิ์ ณ นคร 89-102

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ธนภฤต วิริยะจิตต์, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว, ประเวศ เวชชะ	103-116
---	---------

Development of Learning Achievement in Thai for Vocational Purposes Through Summary Writing from Documents by First-Year Vocational Certificate Students Using The “Happy Reading Summary” Website

Saowalak Vibunsil^{1*} and Kornveepa Suppakitjumnong²

¹ Master's degree student, Curriculum Innovation and Learning Management Program, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

² Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: krimsaowalak@gmail.com

ABSTRACT

This article aimed to (1) develop and evaluate the efficiency of the 'Happy Reading Summary' website for first-year vocational certificate students based on the 80/80 criterion, and (2) compare the academic achievement in Thai language for careers on summary writing skills among first-year vocational certificate students before and after learning with the 'Happy Reading Summary' website. This study employed a quasi-experimental research design. The sample group consisted of 15 first year vocational certificate students enrolled at Phang Nga College of Agriculture and Technology during the second semester of the 2024 academic year. Purposive sampling was employed using a one-group pretest-posttest experimental design. The research instruments were (1) “Happy Reading Summary” website (2) the learning management plan, and (3) the academic achievement test for Thai language for careers on writing a summary of information, Data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent t-test. The findings of this study revealed that. 1) The 'Happy Reading Summary' website achieved an efficiency value of 80.88/83.75, meeting the established criteria. 2) Students' learning achievement in Thai language for careers, specifically in summary writing from information, after instruction with the 'Happy Reading Summary' website was significantly higher than before instruction at the .05 significance level, confirming the research hypothesis.

Keywords: “Happy Reading Summary” Website, Academic Achievement, Summary Writing, Vocational Certificate Students

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องการเขียนสรุปความจากสาร ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์“สุขสันต์ชวนกัน อ่านสรุป”

เสาวลักษณ์ วิบูลศิลป์^{1*} และ กรวิภา สรรพกิจจำนง²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: krimsaowalak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและหาประสิทธิภาพเว็บไซต์ ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง “การเขียนสรุปความจากสาร” ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์ดังกล่าว ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 15 คน ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบแผนการทดลอง แบบ One Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” (2) แผนการจัดการเรียนรู้ และ (3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง “การเขียนสรุปความจากสาร” วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่า t แบบพึ่งพากัน (Dependent t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.88/83.75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง “การเขียนสรุปความ จากสาร” ของนักเรียนที่เรียนด้วยเว็บไซต์ดังกล่าวหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: เว็บไซต์ชุดสุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การเขียนสรุปความ, นักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระหว่างคนในชาติ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนสะท้อนถึงความจริงของชาติไทยที่มีวัฒนธรรมทางภาษา โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเขียนที่ต้องใช้ตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์สำหรับการสื่อสาร หากใช้สัญลักษณ์ไม่ตรงกันจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดและลดประสิทธิภาพในการสื่อสาร (กำชัย ทองหล่อ, 2554) การเขียนจึงเป็นทักษะที่สำคัญ เนื่องจากมีความซับซ้อนและต้องการความสามารถทางภาษาที่สูง หากเขียนผิดจะส่งผลให้ความหมายเปลี่ยนแปลงหรืออาจไม่มีความหมายเลย ดังนั้นการพัฒนาทักษะการเขียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การเขียนสรุปความเป็นการเขียนประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องราวและความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและสามารถสื่อสารเผยแพร่ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่าน สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้ ซึ่งการเขียนสรุปความ เป็นการเขียนเฉพาะใจความที่สำคัญของเรื่องที่อ่าน ให้มีใจความครบถ้วน สมบูรณ์และถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย เรียบเรียงโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง อีกทั้งในการเขียนสรุปความได้นั้น ผู้เขียนต้องมีขั้นตอนการเขียนที่ถูกต้องตามหลักการสรุปความ (จิราภรณ์ ขำณิ,

2562) จึงจะทำให้การสรุปความนั้นมีประสิทธิภาพ ได้ใจความตามเนื้อเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ศึกษาค้นคว้า และสามารถนำความรู้ ทักษะการสรุปความไปประยุกต์ใช้ในการเรียน การทำงานในศาสตร์ด้านต่าง ๆ มากมาย

จากความสำคัญของภาษาไทยในการสื่อสาร หลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษาจึงกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนให้มีความสามารถในการรับและส่งสาร รวมถึงการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิดและประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2567) อย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยพื้นฐานและภาษาไทยเพื่ออาชีพที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาในการเขียนสรุปความ โดยมักคัดลอกข้อความและไม่สามารถจับประเด็นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นผลจากการฝึกฝนที่ไม่เพียงพอและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เน้นทักษะการเขียนสรุป (นาคยา บุญนาค, 2561) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนสรุปความโดยใช้สื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความสนใจและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ (สุมาลินี บุชาติ, 2565)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องการเขียนสรุปความจากสาร ของผู้เรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์ ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป เพื่อให้ผู้เรียนที่มีปัญหาในการเขียนสรุปความ และมีโอกาสฝึกฝนน้อย ให้มีโอกาสฝึกฝนการสรุปความจากสารเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนสรุปความจากสารได้ดีและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้ได้ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง “การเขียนสรุปความจาก สาร” ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่าน สรุป” ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) แบบแผนการทดลองแบบ One Group, Pretest - Posttest Design โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา จำนวนทั้งสิ้น 91 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ภาคปกติ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนเดียวกัน จำนวน 15 คน น โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอยู่ 3 ชนิด ดังนี้

2.1 เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567 กลุ่มภาษาและการสื่อสาร วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาวิธีการ หลักการ หลักทฤษฎี และเทคนิคการจัดทำเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จากเอกสาร ตำรา รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดเนื้อหาของเว็บไซต์ ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง การเขียนสรุปความจากสาร

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ออกแบบโครงสร้างของเว็บไซต์ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง การเขียนสรุปความจากสาร

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำเค้าโครงเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา การใช้เพประกอบการเชื่อมโยงและส่วนประกอบอื่น ๆ แล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 7 สร้างเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ตามเค้าโครงที่ได้ออกแบบไว้ สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพและดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์ 0.5 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 8 นำเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ไปทดลองหาประสิทธิภาพ โดยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567 กลุ่มภาษาและการสื่อสาร วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา คำอธิบายรายวิชา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เทคนิค วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหา จุดประสงค์ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับเวลาที่สอน

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสรุปความจากสาร ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบผลลัพธ์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน

ขั้นตอนที่ 5 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสรุปความจากสาร โดยแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ตามวิธีของ ลีเคอร์ท กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 7 นำผลการประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาคำนวณหาค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่องการเขียนสรุปความจากสาร เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ ประเภทปรนัย ชนิดเลือกตอบ แบบ 4 ตัวเลือก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567 หมวดสมรรถนะแกนกลาง กลุ่มภาษาและการสื่อสาร วิชา ภาษาไทยเพื่ออาชีพ แล้วจึงสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 3 สร้างตารางวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ นำไปสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 ออกแบบและสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เพื่อใช้ในการทดลองโดยกำหนดระดับความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 5 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทำการประเมิน

ขั้นตอนที่ 7 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 55 ข้อซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 ถึง 1.00

ขั้นตอนที่ 8 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสรุปความจากสาร จำนวน 55 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่เคยเรียนมาแล้ว คือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา จำนวน 20 คน ที่มีความสามารถคล่อง

ขั้นตอนที่ 10 วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่ามีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ 42 ข้อ แต่ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามให้เหลือเพียง 40 ข้อเท่านั้น

ขั้นตอนที่ 11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเขียนสรุปความจากสาร จำนวน 40 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อเหมาะสมมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

ขั้นตอนที่ 12 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การเขียนสรุปความจากจำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง

3. สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา ที่เรียนโดยใช้เว็บไซต์ ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองศึกษาจากเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” โดยครูผู้สอนอธิบายวิธีการเรียนรู้ด้วยเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิธีการจัดการเรียนรู้ขั้นตอนการศึกษา จุดประสงค์การเรียนรู้ และข้อตกลงในการเรียนให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองเข้าใจ

4.2 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ

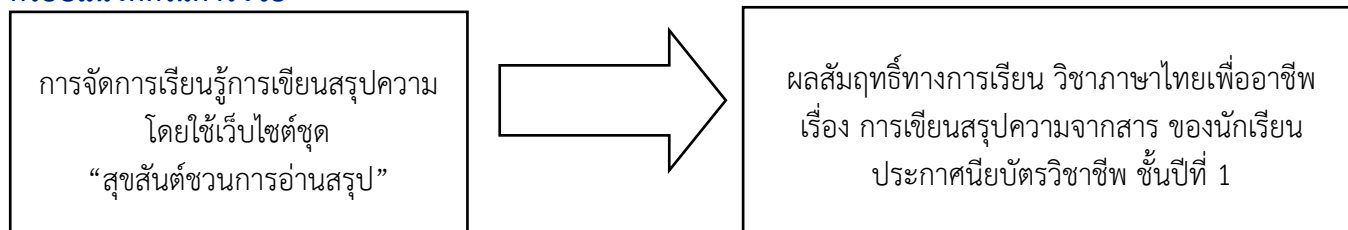
4.3 เมื่อกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ด้วยเว็บไซต์ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกครั้ง (หลังเรียน) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม

4.4 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้สถิติพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยหาค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนระดับ ประภาศนียัตตริวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้ได้ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

เว็บไซต์ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป สำหรับนักเรียนประภาศนียัตตริวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80/80 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประภาศนียัตตริวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

การทดลอง	จำนวนผู้เรียน	คะแนนระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 80 คะแนน)		คะแนนทดสอบหลังเรียน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)	
		คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
หนึ่งต่อหนึ่ง	3	67.67	84.58	32.67	81.67
กลุ่มย่อย	9	64.67	80.83	33.11	82.78
ภาคสนาม	30	64.68	80.88	33.50	83.75

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าเว็บไซต์ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป สำหรับนักเรียนประภาศนียัตตริวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 มีประสิทธิภาพที่ระดับ 85/82 ในการทดลองชั้นหนึ่งต่อหนึ่ง และมีประสิทธิภาพที่ระดับ 81/83 ในการทดลองกลุ่มย่อย และมีประสิทธิภาพที่ระดับ 81/84 ในการทดลองภาคสนาม ดังนั้น เว็บไซต์ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป สำหรับนักเรียน ประภาศนียัตตริวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จึงมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ระดับ 80/80 ตามที่ผู้วิจัยกำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ เรื่อง “การเขียนสรุปความจาก สาร” ของนักเรียนระดับประภาศนียัตตริวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่าน สรุป” ระหว่างก่อน เรียนและหลังเรียน

เว็บไซต์ชุด สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการเรียนโดยใช้เว็บไซต์ ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประภาศนียัตตริวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง	n	x	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	15	15.60	7.23	-7.03	.000
หลังเรียน	15	22.07	8.52		

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจการเขียนสรุปความจากสารสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

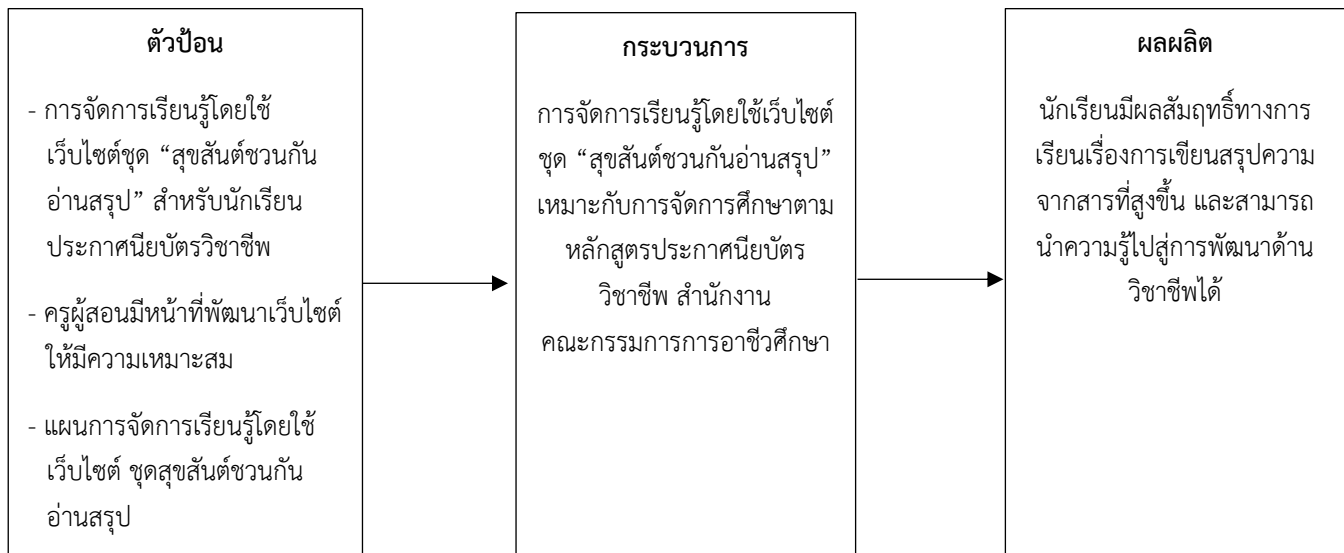
การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพเรื่อง การเขียนสรุปความ จากสาร ของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์ “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.88/83.75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดของ E1/E2 คือ 80/80 ทั้งนี้ เนื่องจากในระหว่างเรียนผู้เรียนได้เข้ามาศึกษาด้วยตนเองในเวลารว่างเพื่อทบทวนเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้นและสามารถจดจำเนื้อหาความรู้ในบทเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ และ ธนาวิ ขุนด้วง (2564) ที่ได้พัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียบนเว็บร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า บทเรียนมัลติมีเดียบนเว็บใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ การใช้ปัญหาเป็นฐานวิชาภาษาไทยนั้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนรู้อาศัยเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดระบบการเรียนการสอนโดยใช้เว็บไซต์มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน นักเรียนเข้าใจได้ง่าย มีการเรียงลำดับเนื้อหาเป็นตอน เรียบเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก นักเรียนไม่สับสนเนื้อหา ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์ ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและไม่จำกัดเวลา โดยเปิดกว้างให้สามารถศึกษาเนื้อหาจากแหล่งการเรียนรู้หรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์ชุด “สุข สันต์ชวนกันอ่านสรุป” เป็นการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและสะดวกในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเข้าเรียนรู้ได้ จากหลากหลายอุปกรณ์ ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต โดยเชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตได้ ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนรู้ได้อย่างอิสระ อีกทั้งยังมีภาพ เสียง คลิปวิดีโอการเรียนรู้และสีสันที่สวยงาม จากจุดเด่นเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนสนใจเนื้อหาที่เรียน และมีความสุขกับการเรียนมากกว่าการเรียน แบบเดิม ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ศราวุธ น้อยลา (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง “ภาพพจน์ในวรรณคดีไทย” โดยใช้การเรียนรู้เสริมต่อการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ครูผู้สอนมีหน้าที่พัฒนาเว็บไซต์ให้มีความเหมาะสมกับวัย มีความน่าสนใจ ทันสมัย แล้วแนะนำกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองในเว็บไซต์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์เหมาะกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีสมรรถนะสู่วิชาชีพ เพราะผู้เรียนสนใจในการศึกษาจากตัวอย่าง การฝึกอ่านสรุปความจากเว็บไซต์ นำไปสู่การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสรุปความจากสารที่สูงขึ้น และสามารถนำความรู้ไปสู่การพัฒนาด้านวิชาชีพได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพเรื่อง การเขียนสรุปความจากสาร ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โดยใช้เว็บไซต์ “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” พบว่าเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.88/83.75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 เนื่องจากระหว่างการเรียนรู้ผู้เรียนได้เข้ามาศึกษาบทเรียนทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนและจดจำเนื้อหาความรู้ ในบทเรียนได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยเว็บไซต์ชุด “สุขสันต์ชวนกันอ่านสรุป” หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เว็บไซต์ ครูผู้สอนควรแนะนำรูปแบบของเว็บ องค์ประกอบ และขั้นตอนการใช้งาน พร้อมทั้งชี้แจงวิธีการเข้าสู่การเรียนรู้ในเว็บไซด์อย่างละเอียดทุกขั้นตอน เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

1.2 ครูผู้สอนที่สนใจสร้างเว็บไซต์เพื่อการจัดการเรียนรู้ ควรศึกษารายละเอียดของการสร้างเว็บไซต์ และเลือกโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับการออกแบบเว็บไซต์

1.3 ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสร้างสื่อเว็บไซต์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้ด้วยเว็บไซต์กับกลุ่มที่เรียนในรูปแบบปกติ เพื่อศึกษาความแตกต่างของผลการเรียนรู้จากการใช้และไม่ใช้เว็บไซต์

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย ทองหล่อ. (2554). *หลักภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 53). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- จิราภรณ์ ขำฉนิ. (2562). *การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและการเขียนสรุปความด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (ศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- นัตยา บุนนาค. (2561). *ผลการใช้เทคนิคการสอน CIRC ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ และการเขียนสรุปความของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านมะเดื่อ จังหวัดระยอง*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- ศราวุธ น้อยลา. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง ภาพพจน์ในวรรณคดีไทยโดยการเรียนรู้แบบ เสริมต่อการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครสวรรค์).
- สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2567). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2567*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา.
- สุมาลินี บุชาติ. (2565). *การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บน Google Sites เรื่องการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- อุไรวรรณ ศรีไชยเลิศ และ ธนาวิ ขุนด้วง.(2564). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียบนเว็บร่วมกับการจัดการเรียนรู้การใช้ ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการอ่าน กรณีศึกษาวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 11(1), 29-39.

The Development of Learning Achievement on “Force in Daily Life” by using Multimedia for Prathomsuksa 3 Students

Chanita Pimsan^{1*} and Oranuch Limtasiri²

¹ *Master's degree student, Curriculum Innovation and Learning Management Program, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand*

² *Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand*

* *Corresponding author. E-mail: Tuktochanitatukta@gmail.com*

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to develop Multimedia on “Forces in Daily Life” for Prathomsuksa 3 students using the 80/80 efficiency criterion, and (2) to compare the academic achievement of “Forces in Daily Life” for Prathomsuksa 3 students before and after learning with multimedia. The sample group consisted of 30 Prathomsuksa 3 students in the second semester of the 2024 academic year at Anuban Nakhon Si Thammarat “Na Nakhon Utit” School, Nakhon Si Thammarat Province. Cluster random sampling was used, with the classroom as the randomization unit. The experimental design employed was a One Group, Pretest-Posttest Design. The instruments used in this research were (1) Multimedia on Forces in daily life, (2) Learning Management Plans, and (3) The Achievement Test. The reliability of the test was 0.95. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, efficiency (E1/E2), and t - test dependent testing. The research results were as follows: 1) Multimedia on Forces in daily life was 80.58/81.16 which was higher than the efficiency criterion of 80/80. 2) The posttest scores were significantly higher than the pretest scores at the .05 level.

Keywords: Multimedia, Academic Achievement, Forces in Daily Life

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องแรงในชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ชนิตา พิมเสน^{1*} และ อรุณข ลิ้มศิริ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมการหลักสูตรและการจัดการการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Tuktachanitattukta@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนาสื่อประสม เรื่อง “แรงในชีวิตประจำวัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “แรงในชีวิตประจำวัน” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อประสม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช “ณ นคร อุทิศ” จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group, Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน (2) แผนการจัดการเรียนรู้ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลดาเนินการโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E1/E2) และการทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) ผลการวิจัยพบว่า (1) สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.58/81.16 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด คือ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

คำสำคัญ: สื่อประสม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, แรงในชีวิตประจำวัน

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญต่อสังคมโลกในปัจจุบัน โดยเฉพาะในโลกแห่งการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งช่วยให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ไม่เพียงแต่เพิ่มขีดความสามารถในการคิดพัฒนา แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ในยุคที่เทคโนโลยีและสื่อสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญ วิทยาศาสตร์ยังเป็นพื้นฐานในการพัฒนาอุปกรณ์และนวัตกรรมต่าง ๆ การศึกษาวิทยาศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นการสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น สื่อการศึกษาควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและทันสมัย เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และสร้างเสริมคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองเป็นแนวทางหลัก เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ตามกระบวนการและความรู้ความเข้าใจ จากทักษะการสังเกต สำรวจ ทดลอง ตรวจสอบผล แล้วนำผลที่ได้มาจัดระบบเป็นหลักการ แนวคิด และองค์ความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ทั้งนี้ในเนื้อหาของการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวข้องกับเรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสลับซับซ้อนและยากต่อการทำความเข้าใจ การสอนในตำราเพียงอย่างเดียวทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ กล่าวคือ มากกว่าร้อยละ 80

การนำเทคโนโลยีทางการศึกษา สื่อประสม หรือ นวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอน โดยการผสมผสานภาพ เสียง ตัวอักษร และภาพเคลื่อนไหวเป็นสื่อประสมสามารถสร้างความสนใจและอธิบายเนื้อหาได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้เรียนอย่างมาก (สมสกุลเทพประทุน, 2565) สื่อประสมช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่ซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลและพัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้นและมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญ ของการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ในปัจจุบันจึงได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ คือการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาพัฒนาสื่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวันขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อประสม เรื่อง “แรงในชีวิตประจำวัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อประสม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช “ณ นคร อุทิศ” จำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช “ณ นคร อุทิศ” จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สื่อประสม

2.1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสื่อประสมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

2.1.2 ศึกษา วิเคราะห์การสร้างสื่อประสม กำหนดเนื้อหาของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมและกำหนดจำนวน 4 เล่ม

2.1.3 สร้างสื่อประสม โดยใช้เว็บไซต์ Heyzine ที่มีภาพ ตัวอักษร โดยค่อย ๆ เปลี่ยนจากหน้าหนึ่งไปอีกหน้าหนึ่งตามเนื้อหาที่จัดวางไว้ และสามารถวางลิงค์ช่องทางอื่น ๆ ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังสื่อวิดีโอ เกมออนไลน์ต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

2.1.4 นำสื่อประสมที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำ ข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.1.5 นำสื่อประสมที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของสื่อประสม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2.1.6 นำผลการประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของสื่อประสมมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า สื่อประสม ทั้ง 4 เล่ม มีความเหมาะสมและมีคุณภาพระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35

2.1.7 นำสื่อประสมไปหาประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 แบบรายบุคคล (3 คน) ขั้นที่ 2 แบบกลุ่มย่อย (9 คน) และขั้นที่ 3 แบบภาคสนาม (30 คน)

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.2.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช “ณ นคร อุทิศ” จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.2.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม ซึ่งมีขั้นตอนทั้งหมด 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดการเรียนรู้ และขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

2.2.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

2.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและขอคำแนะนำในส่วนที่บกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้อง ความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ เนื้อหา กับกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2.2.7 นำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มาปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช “ณ นคร อุทิศ” ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.3.2 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเกณฑ์การตรวจให้คะแนนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.3 ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้และจำนวนข้อคำถามและสร้างแบบทดสอบประเภทปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.3.4 สร้างตารางวิเคราะห์แบบทดสอบ ตามแนวคิดของ Bloom

2.3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3.6 เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2.3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ และครอบคลุมเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ KR-20 ของ Kuder - Richardson พบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.3.9 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ ฉบับสมบูรณ์ไปทดลองจริงกับกลุ่มทดลอง

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

3.2 สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวันทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยคะแนนของการทดสอบหลังเรียนมากกว่าคะแนนของการทดสอบก่อนเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

4.2 ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง

4.3 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วิธีปฏิบัติและวิธีดำเนินการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัยให้ผู้เรียนในกลุ่มทดลองรับทราบและเข้าใจ

4.4 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนในกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน จำนวน 30 ข้อ เวลา 60 นาที

4.5 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มทดลอง โดยมีขั้นตอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง

4.6 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวันชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ เวลา 60 นาที ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

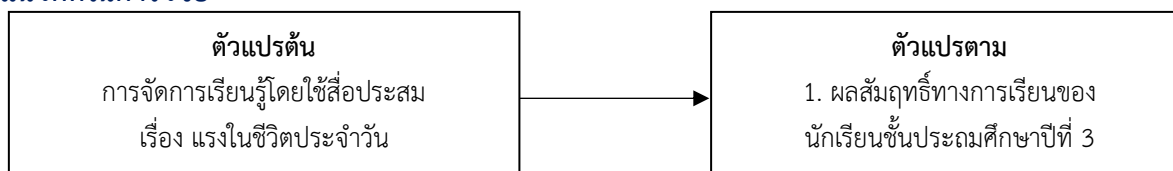
4.7 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไปเพื่อสรุปผลการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาประสิทธิภาพของสื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน โดยใช้ สูตร E1/E2 ตามเกณฑ์ 80/80

5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อประสม ด้วยการทดสอบค่า Dependent T-test

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนาสื่อประสม เรื่อง “แรงในชีวิตประจำวัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80

สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน

การหาประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน (คน)	ประสิทธิภาพของกระบวนการ		ประสิทธิภาพของผลลัพธ์		E1/E2
		$\bar{X}$	ร้อยละ (E1)	$\bar{X}$	ร้อยละ (E2)	
รายบุคคล	3	32.33	80.83	33	82.50	80.83/82.50
กลุ่มย่อย	9	32.11	80.27	32.22	80.55	80.27/80.55
ภาคสนาม	30	32.23	80.58	32.47	81.16	80.58/81.16

จากตารางที่ 1 พบว่า สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือ 80/80 จากการประเมินแบบรายบุคคล แบบกลุ่มย่อย และแบบภาคสนาม

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อประสม

สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สื่อประสม

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	30	16.83	2.66	49.887	29	<.001*
หลังเรียน	30	34.37	2.54			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน โดยใช้สื่อประสม พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 49.887$, $df = 29$, $Sig. = <.001$)

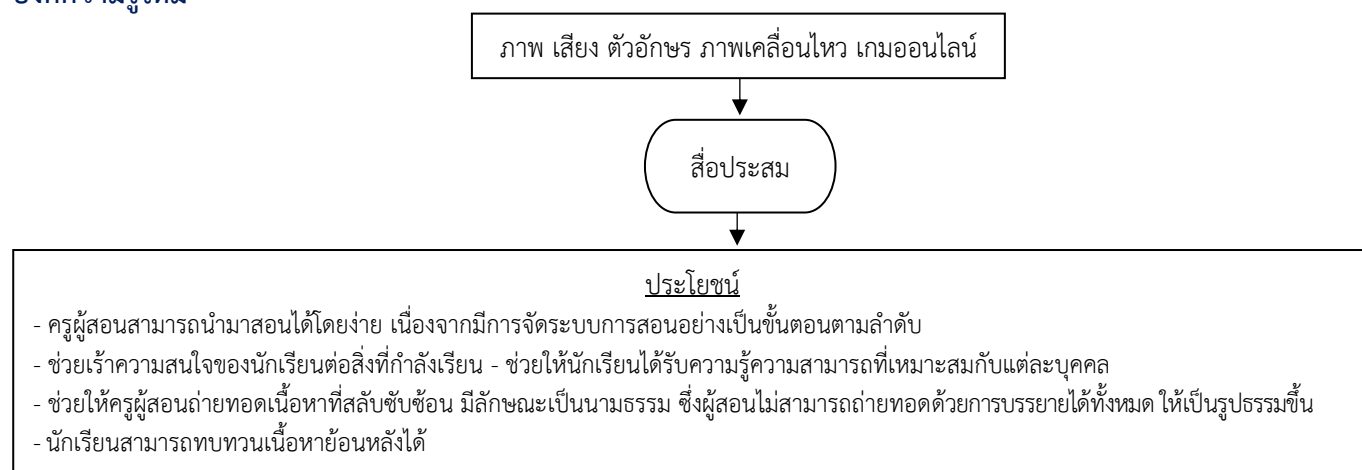
อภิปรายผล

ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 80.58/81.16 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากสื่อประสมที่สร้างขึ้นมีการสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับจากง่ายไปหายาก ทำให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปได้ด้วยดี อีกทั้งยังมี ภาพ เสียง ตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหว และเกมออนไลน์ หลากหลายรูปแบบ รวมถึงสรุปเนื้อหาบทเรียน ทบทวนบทเรียน

แบบฝึกหัด ที่สอดคล้องกับสื่อประสมที่สร้างขึ้น ทำให้เกิดความน่าสนใจและน่าค้นหา เมื่อผู้เรียนอยากเข้าไปเรียนรู้หรือทบทวนเนื้อหา ก็สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้แบบออนไลน์ ได้ทุกที่ทุกเวลาตามความสะดวก ทำให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้ และเมื่อได้เรียนรู้ก็สามารถเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ อีระชัย เอี่ยมผ่อง (2562) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 85.95/82.89 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และสอดคล้องกับ ธราภา รัตนจินดา (2556) ศึกษาการพัฒนาสื่อประสมเชิงปฏิสัมพันธ์ เรื่อง ระบบหายใจ มีประสิทธิภาพ 84.44/83.75 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างสื่อประสมขึ้นตามหลักที่ วุฒิสถิ สมดัย (2558) กล่าวว่า สื่อประสม เป็นการนำสื่อตั้งแต่ 1 ประเภท ขึ้นไป มาผสมผสานรวมกัน และมีขั้นตอนการใช้สื่อ ประสมอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอนของเนื้อหา และมีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอข้อมูล สื่อที่นำมา ผสมผสาน เช่น ภาพ วิดีโอ ตัวอักษร เสียง เกมออนไลน์ เป็นต้น ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับแต่ ละบุคคลทั้งนี้ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับ ปัญญาภรณ์ ทาเอื้อ (2556) ศึกษาการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประสม เรื่อง แรงและพลังงาน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 2 การจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประสม เป็นการสร้างสื่อนวัตกรรมโดยการผสมผสานระหว่างการนำ ภาพ เสียง ตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหว เกมออนไลน์ เพื่อเพิ่มความสนใจของผู้เรียนและอธิบายเนื้อหาการเรียนรวมถึงทบทวนบทเรียน อีกทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการจัดระบบการสอนอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับครูผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้ทั้งหมดให้เป็นรูปธรรมขึ้น และยังส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างสื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการผสมผสานระหว่าง ภาพ เสียง ตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหว เกมออนไลน์ เพื่อเพิ่มความสนใจของผู้เรียนและอธิบายเนื้อหาการเรียนรวมถึงทบทวนบทเรียน พบว่าผลการหาประสิทธิภาพของสื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 80.58/81.16 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ผู้วิจัยได้นำ สื่อประสม เรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง แรงในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี ผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การศึกษาหรือทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ควรเริ่มจากการรู้ลักษณะของผู้เรียน รวมถึงความต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาศักยภาพในประเด็นต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน หรือการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ รวมถึงการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ บนโลกออนไลน์ ควรได้รับความสำคัญจากผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นต้น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ควรศึกษาการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมไปทดลองใช้กับรายวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา หรือคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ธชามาศ รัตนจินดา. (2556). การพัฒนาสื่อประสมเชิงปฏิสัมพันธ์เรื่องระบบหายใจ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 24(3), 5-16.
- ธีระชัย เอี่ยมผ่อง. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง การประยุกต์ การแปลงทางเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ปัญจมาภรณ์ ทาเอื้อ. (2556). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสมเรื่องแรงและพลังงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทาง การเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มโรงเรียนหันคา จังหวัด ชัยนาท. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- วุฒิสัทย์ สมตุ้ย. (2558). การใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคูณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สมสกุล เทพประทุน. (2565). การพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม ใน การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่ม สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

The Results of Organizing Learning Activities on Buddhist Principles Using Problem-Based Learning (PBL) With Board Games on Academic Achievement and Creative Problem-Solving Skills of Grade 7 Students

Naritsara Chusi-on^{1*} and Alongkorn Ausawasowan²

¹ Master's degree student, Curriculum Innovation and Learning Management Program, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

² Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: naritsara102535@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to (1) compare students' learning achievement and creative problem-solving skills of students before and after participating in problem-based learning (PBL) integrated with board games, (2) compare the post-learning achievement and creative problem-solving skills between students who experienced problem-based learning with board games and those who received traditional instruction, and (3) investigate students' satisfaction levels toward problem-based learning integrated with board games. The sample consisted of 60 seventh-grade students enrolled in the first semester of the 2024 academic year at Harnthao Rangsi Prachasan School. The participants were chosen through cluster random sampling and assigned to either an experimental group or a control group. The research instruments consisted of (1) lesson plans integrating problem-based learning with board games, (2) traditional teaching lesson plans, (3) an achievement test, (4) a creative problem-solving skills evaluation tool, and (5) a student satisfaction survey. The data analysis employed descriptive statistics including mean (M) and standard deviation (SD), as well as dependent and independent t-tests for comparative analysis. The Findings are as follows: 1) Students who experienced problem-based learning (PBL) integrated with board games demonstrated significantly higher achievement and creative problem-solving skills after the intervention compared to their pre-intervention scores at the .05 significance level. 2) Students in the problem-based learning group with board games achieved significantly higher scores in both learning achievement and creative problem-solving skills compared to those who received traditional instruction, with statistical significance at the .05 level. 3) Students expressed the highest level of satisfaction toward the problem-based learning approach integrated with board games.

Keywords: Problem-Based Learning, Board Games, Academic Achievement, Creative Problem-Solving Skills

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นริศรา ชูสีอ่อน^{1*} และ อลงกรณ์ อัสวโสวรรณ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวัฒนธรรมหลักสูตรและการจัดการการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: naritsara102535@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหารเทาวังสีประชาสรรค์ จำนวน 60 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม (2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (4) แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และ (5) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M.) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และ แบบ Independent ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, บอร์ดเกม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ (Digital Literacy) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approach) ได้รับการสนับสนุนจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้ครูทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน นอกจากนั้นการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนายังเผชิญกับความท้าทายในด้านการสร้างแรงจูงใจและความน่าสนใจของเนื้อหา ส่งผลให้ผู้เรียนขาดการคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการนำบอร์ดเกมมาบูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นแนวทางที่

สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ เสริมสร้างความเข้าใจในการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562)

การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวทางสำคัญที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (เกศทิพย์ ศุภวานิช, 2564) ซึ่งหนึ่งในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพคือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ข้อมูลจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) รายงานผลการประเมินของ PISA 2022 ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ในหลายสาขาวิชารวมถึงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามวิชาพระพุทธศาสนาเน้นการท่องจำมากกว่าการส่งเสริมความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับข้อมูลของ จิระวัฒน์ โรจนศิลป์ และคณะ (2566) ที่ระบุว่าจำนวนตัวชี้วัดที่มากเกินไปทำให้ครูต้องใช้วิธีบรรยายเป็นหลัก ส่งผลให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การนำบอร์ดเกมมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สามารถช่วยลดข้อจำกัดนี้ได้ เนื่องจากบอร์ดเกมเป็นสื่อที่ช่วยสร้างสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ทำให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น และสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในปัจจุบันประสบปัญหาด้านความน่าสนใจของเนื้อหาและวิธีการสอนที่เน้นการท่องจำ (จิระวัฒน์ โรจนศิลป์ และคณะ, 2566) ส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและไม่สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ การประเมินสมรรถนะของผู้เรียนโดย PISA 2022 ยังชี้ให้เห็นว่าทักษะความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2565) ซึ่งต้องการรูปแบบการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติจริง การนำบอร์ดเกมมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการเรียนรู้ผ่านบอร์ดเกมช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด แก้ปัญหา และการตัดสินใจเชิงระบบ ทำให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้นและสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองที่มีการเปรียบเทียบ 2 กลุ่มระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และมีการวัดผลทั้งก่อนและหลังการทดลอง (Quasi-Equivalent Control Group Design) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหารเทวรังสีประชาสรรค์ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 217 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จำนวน 60 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม กำหนดให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 30 คน และกำหนดให้นักเรียนกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา รายวิชา สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปความรู้และประเมินค่า ขั้นที่ 6 ขั้นนำเสนอและประเมินผล จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หลักธรรมที่ควรรู้ (อริยสัจ 4, ชั้นที่ 5) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักธรรมที่ควรละ (อบายมุข 6, กรรม) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมที่ควรบรรลุ (สุข 2, คิหิสุข) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรมที่ควรเจริญ (ไตรสิกขา, ปธาน4) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 หลักธรรมที่ควรเจริญ (โกศล 3, มงคล 38) จำนวน 2 ชั่วโมง

การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการโดยใช้การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกแผน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.53 - 4.64

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา รายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หลักธรรมที่ควรรู้ (อริยสัจ 4, ชั้นที่ 5) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักธรรมที่ควรละ (อบายมุข 6, กรรม) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 หลักธรรมที่ควรบรรลุ (สุข 2, คิหิสุข) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรมที่ควรเจริญ (ไตรสิกขา, ปธาน4) จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 หลักธรรมที่ควรเจริญ (โกศล 3, มงคล 38) จำนวน 2 ชั่วโมง

การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการโดยใช้การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกแผน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51 - 4.58

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เนื้อหาในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย 5 เรื่องได้แก่

- เรื่องที่ 1 หลักธรรมที่ควรรู้ (อริยสัจ 4, ชั้นที่ 5)
- เรื่องที่ 2 หลักธรรมที่ควรละ (อบายมุข 6, กรรม)
- เรื่องที่ 3 หลักธรรมที่ควรบรรลุ (สุข 2, คิหิสุข)
- เรื่องที่ 4 หลักธรรมที่ควรเจริญ (ไตรสิกขา, ปธาน4)
- เรื่องที่ 5 หลักธรรมที่ควรเจริญ (โกศล 3, มงคล 38)

โดยเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ตามเนื้อหาที่กำหนดและระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแนวนวัตกรรมวิธานของ Bloom ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบถามถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าแบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 50 ข้อ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 โดยมีการปรับแก้ให้มีความกระชับชัดเจนตามคำแนะนำของ

ผู้เชี่ยวชาญและนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 50 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้เรียนในระดับชั้นที่เรียนรู้อย่างมาแล้ว จำนวน 30 คน นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อพิจารณาคัดเลือกแบบทดสอบ พบว่าค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.28 – 0.77 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.88 – 0.90 ซึ่งมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ด้านความยากง่ายและอำนาจจำแนกจำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method : KR-20) ผู้วิจัยพบว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

2.4 แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อสามารถที่จะนำไปใช้ในการเป็นแบบทดสอบได้ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 20 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้เรียนในระดับชั้นที่เรียนรู้อย่างมาแล้ว จำนวน 30 คน นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) พิจารณาคัดเลือกข้อคำถาม พบว่าค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.43 – 0.88 ซึ่งมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 20 ข้อ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีของสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) ผู้วิจัยพบว่า แบบวัดมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ (2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และ (3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 20 ข้อ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และประเมินหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ด้วยการพิจารณาความเหมาะสมของข้อความและตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา เพื่อตรวจสอบด้วยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจได้

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียน

3.2 ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.3 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมในระดับมาก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ติดต่อประสานงานขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูล รวมทั้งชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เรียนทราบ

4.2 ให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 20 ข้อ ภายในเวลา 60 นาที

4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมและผู้เรียนกลุ่มควบคุมแบบปกติ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลา 10 ชั่วโมง

4.4 เมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามที่กำหนดไว้แล้ว ให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 20 ข้อ เป็นเวลา 60 นาที

4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มทดลอง

4.6 นำคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และแบบสอบถามความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนในกลุ่มทดลอง ดำเนินการโดยใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

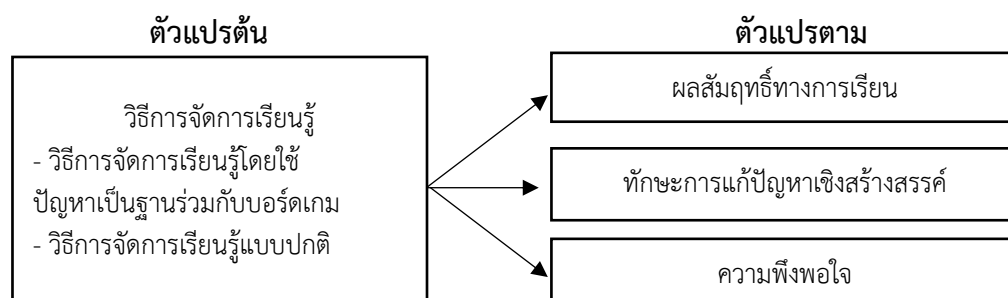
5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของผู้เรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดำเนินการโดยใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent

5.3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมในกลุ่มทดลอง ดำเนินการโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) และมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรการวิจัยไว้เพื่อศึกษาผลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความพึงพอใจของผู้เรียน โดยกำหนดตัวแปรต้นคือ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม และ 2) วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งเป็นวิธีการสอนทั่วไปที่ใช้ในห้องเรียนตามปกติ สำหรับตัวแปรตาม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงระดับความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของผู้เรียนที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นตัวแปรที่วัดความสามารถของผู้เรียนในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และหาวิธีการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ความพึงพอใจของผู้เรียน เป็นตัวแปรที่แสดงถึงความรู้สึก ทศนคติ และความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับ กรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันกับผลลัพธ์ของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และความรู้สึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม โดยแสดงความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1 และมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม (n = 30)

การทดสอบ	M.	S.D.	t	df	p-value
ก่อนเรียน	12.30	1.70	-13.174*	29	.000
หลังเรียน	16.03	1.19			

หมายเหตุ: *p-value $\leq$.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($t = -13.174$, $df = 29$, $p\text{-value} = .000$)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม (n = 30)

การทดสอบ	M.	S.D.	t	df	p-value
ก่อนเรียน	12.30	0.99	13.129*	29	.000
หลังเรียน	16.17	1.56			

หมายเหตุ: *p-value $\leq$.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($t = 13.129$, $df = 29$, $p\text{-value} = .000$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า “นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน”

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังภาพที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่ม	N	M.	S.D.	t	df	p-value
กลุ่มทดลอง	30	16.03	1.19	5.298*	29	.000
กลุ่มควบคุม	30	14.20	1.52			

หมายเหตุ: *p-value $\leq$.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.298$, $df = 29$, $p\text{-value} = .000$)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมกับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่ม	N	M.	S.D.	t	df	p-value
กลุ่มทดลอง	30	16.17	1.56	5.385*	29	.000
กลุ่มควบคุม	30	14.67	0.71			

หมายเหตุ: * $p\text{-value} \leq .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.385$, $df = 29$, $p\text{-value} = .000$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า “ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ”

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม

ความพึงพอใจ	M.	S.D.	การแปลความหมาย
1) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.61	0.39	มากที่สุด
2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.29	มากที่สุด
3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.68	0.42	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.61	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า “นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด”

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับ Barrows and Tamblyn (1980) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนที่ใช้ปัญหาในชีวิตจริงเป็นบริบทสำหรับผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับ วทัญญู สุวรรณประทีป (2559), มนตรี เถกเพลงพิน (2561) และปาริฉัตร โพธิ์คำ และคณะ (2564) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนผ่านการเผชิญกับปัญหาจริง ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และสร้างแนวทางการแก้ปัญหา ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการเรียนรู้ที่เกิดจากสถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริง โดยมีครูผู้สอนให้คำปรึกษาและแนะนำ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สอดคล้องกับ Tang et al (2009) ที่กล่าวว่า บอร์ดเกมเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีความสามารถในการกระตุ้นความสนใจและความตั้งใจของผู้เล่นได้ดี โดยเฉพาะเมื่อถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพลิดเพลินในเวลาเดียวกัน เช่นเดียวกับ Jonassen (2011) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างความรู้ใหม่ พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีการใช้ปัญหาจริง สอดคล้องกับ วารุณี ชุมตรินอก และคณะ (2564), สุภารัตน์ สุทธิวงศ์ (2563) และศรัณย์ นิพนทนางศา (2561) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหา ได้แสวงหาค้นพบปัญหาด้วยตนเอง ได้เล่นเกมโดยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเพื่อน ได้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ มีการค้นคว้าหาข้อมูล เกิดการตัดสินใจและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งต่างจากผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M เท่ากับ 4.61 และ S.D. เท่ากับ 0.37) ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉราภรณ์ อัสวภูมิ (2566) ปาริชาติ ชื่นเจริญ (2564) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ร่วมกันทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้เรียนสนใจ ผู้เรียนเรียนรู้โดยการค้นหาและแสวงหาความรู้และตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง โดยครูผู้สอนทำหน้าที่คอยกระตุ้นด้วยคำถาม หรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมมือร่วมใจเพื่อทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อสรุปของกลุ่ม ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม จะร่วมกันนำเสนอข้อมูลต่างๆ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้น ผู้เรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยในครั้งนี้โดยสรุป การใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมในการจัดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสถานการณ์ปัญหา โดยการทำความเข้าใจปัญหาและศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งหลังจากการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อสังเคราะห์และสรุปความรู้ไปตอบคำถามในบอร์ดเกม กระบวนการดังกล่าวทำให้นักเรียนได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์ตรง มีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นและสร้างทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้เช่นกัน

2) ด้านทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดและแก้ปัญหาได้เป็นลำดับ

ขั้นตอน ตั้งแต่การเรียนรู้ว่าปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาคืออะไร ทำไมถึงเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น และปัญหาดังกล่าวส่งผลเสียอย่างไร เมื่อรู้สาเหตุของปัญหาจึงเกิดการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างหลายและนำแนวทางดังกล่าวมาอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่ม และนำเสนอแนวทางของกลุ่มสู่หน้าชั้นเรียน เกิดการแลกเปลี่ยนและเสนอแนะเพื่อเลือกแนวทางที่ดีที่สุดที่ชั้นเรียนยอมรับ กระบวนการดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติจริง ฝึกการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหา เกิดการยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวนำมาสู่การแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกม กระตุ้นความสนใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นกระตุ้นการคิด วิเคราะห์และตัดสินใจได้ดีขึ้นสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดกับผู้เรียน บรรยายภาคการเรียน สนุกสนานและท้าทาย เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขผ่านการแข่งขัน และรางวัลทำให้การเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายจับต้องได้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวางแผนหรือการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้นั้นอาจต้องอาศัยการเตรียมการวางแผนในส่วนของการประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบอร์ดเกมให้มีความเหมาะสมกับ

สถานการณ์และผู้เรียน โดยอาจต้องมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบางประเด็น เพื่อให้สามารถเติมเต็มและเสริมความรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อที่จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การศึกษาหรือทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายของการจัดการเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้สอน อย่างน้อยควรรู้ถึงลักษณะของผู้เรียนว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ผู้เรียนมีความต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านใดหรือประเด็นเพิ่มเติมที่มีผลต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการคำนึงถึงทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม และความร่วมมือในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ก็มีส่วนช่วยให้ผู้สอนสามารถนำเอารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน หรือการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ หรือแม้กระทั่งการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การวิพากษ์หรือถกเถียงเกี่ยวกับประเด็นที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้มาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ บนโลกออนไลน์ ก็ควรเป็นสิ่งที่ผู้สอนให้ความสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การให้ผลสะท้อนกลับสำหรับผู้เรียนหรือการสะท้อนการคิดของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนอาจต้องให้ความสำคัญเนื่องจากสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่จะนำพาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ตนเองได้รับไปทดลองใช้ในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริงได้ต่อไป

1.5 การค้นหาหรือการสร้างองค์ความรู้จากบอร์ดเกมที่มีความหลากหลายประเภทและเป็นข้อมูลที่รับมาอย่างรวดเร็วบางครั้งอาจก่อให้เกิดการสื่อสารที่ผิดพลาด หรือการได้รับข้อมูลที่ผิดพลาดได้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียน

ได้ค้นคว้าข้อมูลจากบอร์ดเกม ที่มีหลากหลายประเภทและตรวจสอบข้อมูลที่รับมาว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับแหล่งข้อมูลอื่นหรือไม่อย่างไร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการส่งเสริมหรือพัฒนาตัวแปรตามในส่วนของด้านจิตพิสัยหรือคุณลักษณะของผู้เรียนเพิ่มเติมขึ้น และใช้เครื่องมือวัดผลในรูปแบบอื่นๆ ที่มีความหลากหลายร่วมกับเครื่องมือที่ผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนาขึ้น หรืออาจเป็นการใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นไม่จะเป็นการสังเกต การสัมภาษณ์ การทำแบบบันทึก แบบตรวจสอบรายการหรือการใช้แบบวัดในลักษณะของแบบสอบถามชนิดปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีความสมบูรณ์ครบถ้วน

2.2 การเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ เข้ามาผสมผสานหรือร่วมกันอย่างหลากหลายในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ และเป็นสิ่งที่มีส่วนช่วยในการลดข้อจำกัดหรือข้อด้อยของวิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละแบบที่มีอยู่แตกต่างกันออกไป หรือในบางกรณีที่เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนอาจไม่ได้เห็นได้จริงในชีวิตประจำวัน หรือหาตัวอย่างไม่พบอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในประเด็นดังกล่าวร่วมด้วยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกศทิพย์ ศุภวานิช. (2564). *สพฐ. ย้ำไม่ตัดวิชาพระพุทธศาสนาและศาสนาต่าง ๆ ในหลักสูตรการศึกษาพร้อมแจ้งให้*
ความสำคัญทุกศาสนาเสมอมา. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th>.
- จิระวัฒน์ โรจนศิลป์, สามารถ สุขุประการ และ ศิริโรจน์ นามเสนา. (2566). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชา
 พระพุทธศาสนา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(6), 262-271.
- ปาริฉัตร โพธิ์คำ, เชษฐภูมิ วรรณไพศาล และ ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง
 สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญลำปาง.
วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 10(1), 101-113.
- ปาริชาติ ชื่นเจริญ. (2564). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บอร์ดเกมเป็นฐานที่ส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านระบบนิเวศ*
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

- มนตรี เณกเพลงพิน. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วาทัญญู สุวรรณประทีป. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐานร่วมกับปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วารุณี ชุมตริ่นอก, นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์ และ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ กรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 36(2), 114-126.
- ศรันย์ นินทนาวงศา. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เว็บเควสท์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและคุณลักษณะไม่เรียนรู้ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2565). การประเมินความคิดสร้างสรรค์ของ PISA 2022. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF.
- สุดารัตน์ สุทธิวงศ์. (2563). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พีระมิด กรวย และทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำยางพิทยฯ จังหวัดอุดรธานี. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- อัจฉราภรณ์ อัครภูมิ. (2566). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก การลบ การคูณ และการหาร โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับเกมกระดาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- Barrows, H. S., & Tamblyn, R. M. (1980). *Problem-based learning: An approach to medical education* (Vol. 1). New York: Springer Publishing Company.
- Jonassen, D. H. (2011). *Learning to Solve Problems: A Handbook for Designing Problem-Solving Learning Environments*. New York: Routledge.
- Tang, S., Hanneghan, M., & El Rhalibi, A. (2009). Introduction to games-based learning. *International Journal of Game-Based Learning*, 1(1), 1-11.

Guidelines for Academic Management of Bilingual Curriculum School (Mini English Program) at the Early Childhood Education of Municipality School 7 Fang Min Under Chiang Rai Municipality

Kunnaphat Penkul^{1*} Supaporn Tewiya² and Somkiat Tunkaew²

¹ Master student, Master of education in educational administration, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

² Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: 668914027@crju.ac.th

ABSTRACT

This research article aims to (1) study the level of academic management in the bilingual curriculum of the kindergarten at Tessaban 7 Fangmin School, (2) investigate the success factors that contribute to excellent academic management in the bilingual curriculum of the kindergarten, and (3) propose guidelines for academic management in the bilingual curriculum of the kindergarten at Tessaban 7 Fangmin School, by collecting data from schools with best practices in academic management for bilingual programs. This research employs a mixed-methods approach. The tools used for the research include questionnaires, semi-structured interviews, and focus group discussion records. Data analysis involved content analysis, with statistical methods including mean and standard deviation. The study results indicate that (1) the level of academic management in the bilingual curriculum (Mini English Program) in the kindergarten at Tessaban 7 Fangmin School, shows that the area with the highest average is the development of innovative media and technology for education, while the area with the lowest average is the development of the school curriculum, both of which are at a high level. 2) The success factors for excellent academic management in the bilingual curriculum (Mini English Program) at the kindergarten level are (1) internal factors that primarily promote effective educational management but still have some obstacles that need improvement, and (2) external factors that generally support effective educational management, especially support from parents and the community, although there are still challenges related to technological disparities and frequent policy changes that need to be addressed. 3) The guidelines for academic management in the bilingual curriculum (Mini English Program) at the kindergarten level of Tessaban 7 Fangmin School, consist of six areas: (1) curriculum development, (2) development of the learning management process, (3) development of assessment and evaluation systems, (4) development of innovative media and educational technology, (5) development of learning materials and resources, and (6) educational supervision.

Keywords: Academic Management, Bilingual Curriculum (Mini English Program), Early Childhood Education

แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่น สังกัดเทศบาลนครเชียงราย

กุลณภัสร์ เพ็ญกุล^{1*} สุภาพร เติวิยะ² และ สมเกียรติ ตุ่นแก้ว²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: 668914027@crru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่น (2) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย และ (3) เสนอแนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่นโดยการเก็บข้อมูลโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก 2) เหตุปัจจัยความสำเร็จต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัย คือ (1) เหตุปัจจัยสำคัญภายในส่วนใหญ่ส่งเสริมการจัดการศึกษาได้ดีแต่ยังมีอุปสรรคบางประการที่ต้องปรับปรุง และ (2) เหตุปัจจัยสำคัญภายนอกส่วนใหญ่ส่งเสริมการจัดการศึกษาได้ดี โดยเฉพาะการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน แต่ยังมีอุปสรรคด้านความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้งที่ต้องแก้ไข และ 3) แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่น ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ (3) ด้านการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล (4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ และ (6) ด้านการนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารจัดการงานวิชาการ, โรงเรียนหลักสูตรสองภาษา, การศึกษาระดับปฐมวัย

บทนำ

การจัดการเรียนรู้สองภาษา (Bilingual Education/Bilingual Learning) เป็น“การจัดการศึกษาหรือจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาที่แตกต่างกันสองภาษาเป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วเป็นธรรมชาติเทียบเท่าเจ้าของภาษา (สุพรรณวษา โสภาพรม และคณะ, 2568) การสอนภาษาที่จะให้ได้ผลอย่างแท้จริงต้องเริ่มตั้งแต่ปฐมวัยทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่สองนอกเหนือจากภาษาแม่จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดในช่วงแรกเกิดถึงอายุ 6 ขวบ หลังจากนั้นความสามารถการเรียนรู้ภาษาที่สองจะลดลง จึงทำให้เด็กวัยนี้สามารถเรียนรู้ภาษาที่สองได้อย่างรวดเร็วที่สำคัญคือ การสอนภาษาที่สองให้แก่เด็กเล็กจะดีในแง่ที่เด็กสามารถออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเพราะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในวัยเด็กจะง่ายกว่าการเรียนรู้เมื่อโตแล้วโดยผู้ที่เรียนสองภาษาตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ จะมีการเก็บความจำของทั้งสองภาษาไว้ด้วยกันในเนื้อที่สมองเดียวกัน (ยูทูเบปี, 2555)

จากการศึกษาเอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น เทศบาลนครเชียงรายพบปัญหาด้านตัวผู้เรียนทางด้านเจตคติต่อการเรียนโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยปัญหาด้านครูผู้สอนครูไม่ค่อยมีประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษต่างชาติไม่ได้จบด้านการสอนครูต่างชาติยังมีข้อสงสัยในแนวทางการพัฒนาดตนเองและช่องทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ชัดเจนและปัญหาด้านหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาไม่ค่อยแตกต่างจากการเรียนในภาคภาษาไทยปกติมากนักจึงทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ระดับปฐมวัยยังไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ของโครงการดังกล่าวมากนักซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการโรงเรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ (โรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น, 2566)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาและเปรียบเทียบแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาจากโรงเรียนชั้นนำเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสู่มาตรฐานสากล และใช้เป็นแนวทางในการจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัย
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในรูปแบบความเรียง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ คัดเลือก แบบเจาะจง เป็นผู้เข้าใจและมีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น จำนวน 14 คน ได้แก่ผู้บริหาร 3 คน ครูระดับปฐมวัยจำนวน 11 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการห้องเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงรายจรูญราษฎร์) มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ในการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย โดยการเลือกแบบเจาะจง

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาหาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 7 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเด็กปฐมวัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับอนุบาลโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาโรงเรียนเทศบาล 7 ฟังหมื่น จำนวน 14 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่จัดทำขึ้นจากกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยผ่านจากการวิเคราะห์และ

สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยความสำเร็จจากการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีและมีความโดดเด่นด้านการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจรรยาราษฎร์) โดยการเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- Structure) แบบสัมภาษณ์แนวปฏิบัติที่ดีและมีความโดดเด่นด้านการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Form)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา โรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น 3 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย 11 คน จำนวน 14 คน โดยการจัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น

3.2 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจรรยาราษฎร์) แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อสอบถามแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ในการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย

3.3 นำร่างแนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น มาจัดทำร่างการสนทนากลุ่มเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

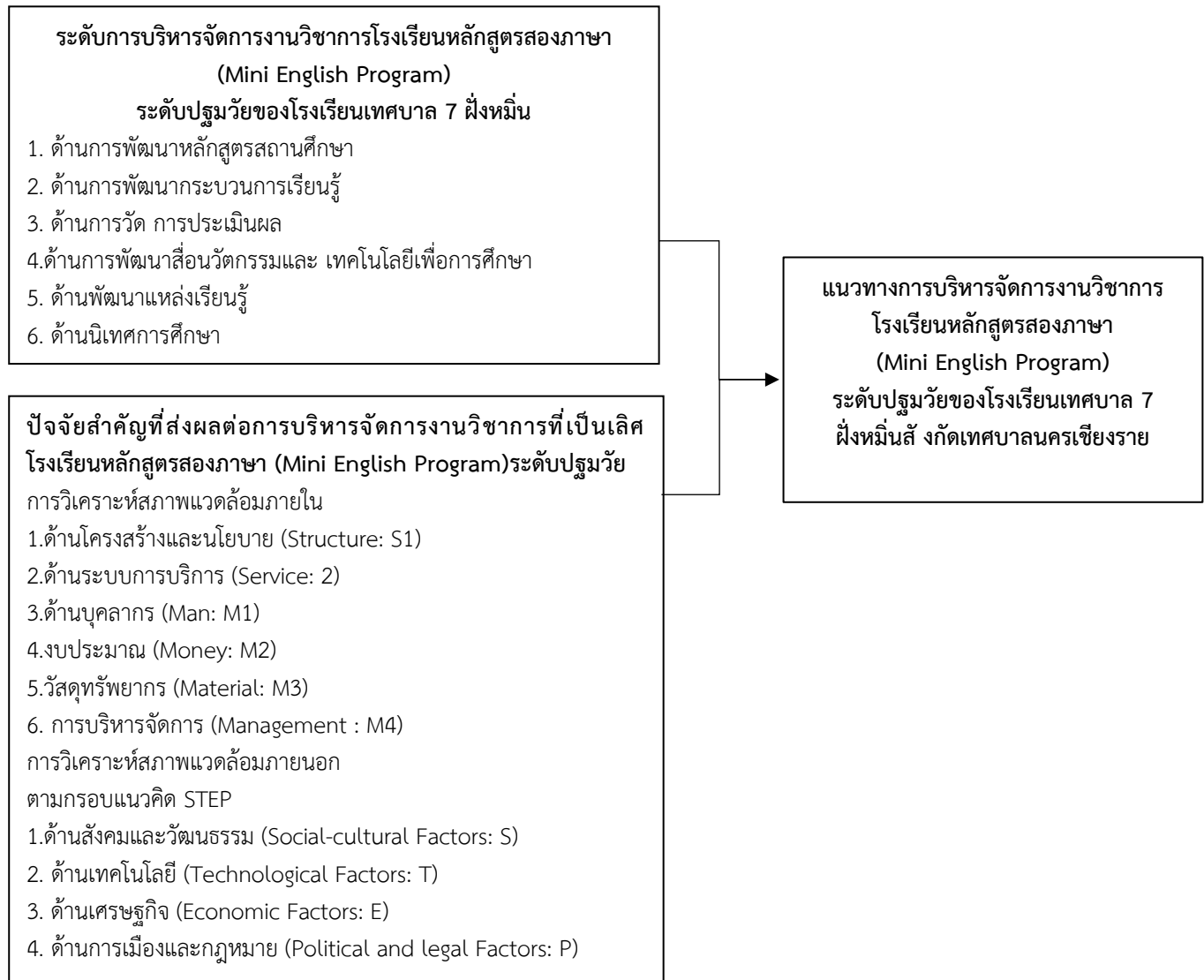
4.1 ศึกษากระบวนการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น สังกัดเทศบาลนครเขียงรายโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน โรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 นำแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

4.3 สนทนากลุ่มร่วมกันกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสรุปผลการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทางการบริหารจัดการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่นนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น สังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น

ผลการศึกษาระดับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ($\mu = 4.09$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการวัดผลการประเมินผล ($\mu = 4.05$) อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\mu = 4.02$) อยู่ในระดับมาก ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 4.00$) อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ($\mu = 3.99$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\mu = 3.91$) อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย

ผลการศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยจากการวิเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีและมีความโดดเด่นด้านการบริหารจัดการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ระดับปฐมวัย โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชิงราษฎร์ราษฎร์) แบ่งเป็นปัจจัยสำคัญตามกรอบแนวคิด 2S4M และปัจจัยสำคัญภายนอกตามกรอบแนวคิด STEP พบว่า

2.1 เหตุปัจจัยสำคัญภายในตามกรอบแนวคิด 2S4M

1) ด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure : S1) พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุน คือ (1) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน ตอบสนองและปฏิบัติตามนโยบายต้นสังกัด มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีโดยครูผู้สอน และ (2) สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่สามารถดูแล กำกับ ตรวจสอบ ประเมินผล การใช้หลักสูตร ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ หลักสูตรและแนวทางการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ครูต้องปรับตัวตลอดเวลา

2) ด้านระบบบริการ (Service : S2) พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุน คือ (1) มีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถติดตามประเมินผลและพัฒนานักเรียนห้องเรียนพิเศษอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ (2) มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นศักยภาพ ความสามารถพิเศษ ของนักเรียนห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษอย่างเต็มที่ และไม่มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

3) ด้านบุคลากร (Man : M1) พบว่า (1) การจัดการเรียนการสอน ครูชาวต่างชาติจะเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการฟัง พูด สนทนาภาษาอังกฤษ ส่วนครูชาวไทยเน้นด้านทักษะการเขียนและอ่านโดยให้นักเรียนต้องใช้ภาษาไทยในการสนทนา (2) มีครูที่เก่งด้านการทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน (3) มีการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้กับครูผู้สอนโดยการส่งครูเข้าร่วมการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และ (4) คัดเลือกครูชาวต่างชาติที่จบด้านการศึกษา มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ นอกจากการสอนแล้ว ครูปฐมวัยต้องทำงานธุรการ จัดทำเอกสารประเมินเด็ก และเตรียมสื่อการสอน

4) งบประมาณ (Money : M2) พบว่า (1) มีแผนการใช้จ่าย งบประมาณอย่างมีศักยภาพ (2) มีระบบควบคุมข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณที่มีความชัดเจน (3) มีงบประมาณเพียงพอสำหรับค่าจ้างครูผู้สอนชาวต่างชาติทำให้การจัดหาครูผู้สอนชาวต่างชาติที่เป็น Native Speaker ที่มีคุณภาพ และไม่มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

5) วัสดุทรัพยากร (Material : M3) พบว่า (1) มีห้องปฏิบัติการทางภาษาสำหรับนักเรียน (2) มีสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนของครูและนักเรียนประจำห้องเรียน และไม่มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

6) การบริหารจัดการ (Management : M4) พบว่า (1) มีการใช้ภาคี 4 ฝ่ายวางแผนการร่วมคัดเลือกสื่อ และการจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (2) มีการวางแผนการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตรกำหนด (3) ส่งเสริมการนิเทศ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นวัตรนิสัย (4) มีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายและแตกต่างกัน (5) ประเมินการใช้สื่อและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาการใช้สื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ การประเมินผลเด็กที่เน้นวิชาการมาก ทำให้ครูต้องเร่งสอนทักษะทางวิชาการ

2.2 เหตุปัจจัยสำคัญภายนอกตามกรอบแนวคิด STEP

1) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social-cultural Factors : S1) พบว่า (1) ผู้ปกครองมีความเชื่อถือ เชื้อมั่น และศรัทธาในองค์กร (2) มีเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้มแข็งให้ความร่วมมือในการบริหารการศึกษา (3) ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการศึกษา (4) สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดของโครงการห้องเรียนพิเศษ ภาษาอังกฤษ/โรงเรียนหลักสูตรสองภาษาให้ผู้ปกครองทราบ (5) แก้ปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลโดยต้องขอความร่วมมือจากทางผู้ปกครองนักเรียนเพื่อจะช่วยเหลือกันกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น (6) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และไม่มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

2) ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors : T) พบว่า Learning Analytics & Big Data ใช้ในการติดตามพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนติดตามพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคน ส่วนปัจจัยที่เป็น

อุปสรรคคือ การเข้าถึงอุปกรณ์ของนักเรียนแตกต่างกัน เด็กบางคนไม่มีแท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์ที่บ้าน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

3) ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors : E) พบว่า ผู้ปกครองมีกำลังเสียค่าเทอมสามารถสนับสนุนค่าเล่าเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐอาจไม่เพียงพอ

4) ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and legal Factors : P) พบว่า (1) ชุมชนหน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจและสนับสนุนด้านการศึกษาส่งผลให้โรงเรียนพัฒนาไปทางที่ดี และ (2) มีเอกภาพในการจัดการศึกษาทำให้การบริหารนโยบายมีความสะดวก ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ นโยบายทางการศึกษาของภาครัฐเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้โรงเรียนต้องปรับตัวตลอดเวลา

3. แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น พบว่า

1) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ (1) จัดทำหลักสูตรที่เป็นสากลมีความเป็นนานาชาติเน้นกิจกรรม Active Learning ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 โดยเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World Class standard) ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่นเน้นการนำไปใช้ในชีวิตความเป็นจริง (2) วางแผนขอบข่ายการปฏิบัติงานโครงการในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาอย่างเป็นระบบ และ (3) มีการติดตามงานเป็นระยะๆ จากหน่วยงานต้นสังกัดและมีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

2) แนวทางการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองความต้องการที่หลากหลายจัดกิจกรรมโครงการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษ เช่น ให้เด็ก ทำกิจกรรมหน้าเสาธงโดยการพูดภาษาอังกฤษ จัดกิจกรรมโครงการ วันคริสมาส English time for kid, Pepsi camp ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เน้นกิจกรรม Active Learning ทุกกิจกรรมการเรียนรู้ และเน้นการสื่อสารภาษาอังกฤษในชั่วโมงเรียน

3) แนวทางการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล คือ (1) การวางแผน นิเทศติดตามการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และจัดให้มีการอบรมปฏิบัติการให้ความรู้กับครูชาวต่างชาติ ด้านการวัดผลประเมินผลนักเรียนให้เกิดความเข้าใจในกรอบทิศทางเดียวกัน (2) การวัดและประเมินผลใช้วิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องและเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และ (3) การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลให้ผู้ปกครองนักเรียนได้รับทราบเพื่อขอความร่วมมือจากทางผู้ปกครองให้ช่วยกันกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น

4) แนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ (1) มีกรรมการคัดเลือกสื่อ โดยวางแผนทางกำหนด ชี้แจงนโยบายเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดหาสื่อให้ชัดเจน (2) การจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้เพียงพอต่อความจำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด และ (3) สนับสนุนการจัดทำและผลิตสื่อ เช่น จัดประกวดการผลิตสื่อที่มีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

5) แนวทางการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ คือ (1) การจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้เพียงพอต่อความจำเป็นตามที่หลักสูตรกำหนด (2) การจัดทำห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเพิ่มโอกาสการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนโดยใช้ ICT และ (3) การเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่นักเรียน รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนได้ไปศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ นอกสถานที่

6) แนวทางการนิเทศการศึกษา คือ (1) จัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนชาวต่างชาติอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง (2) นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูชาวต่างชาติ อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง (3) คัดเลือกครูชาวต่างชาติที่จบด้านศึกษามีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

อภิปรายผล

ระดับความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562) และต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แม้ว่าผู้เรียนในยุคสมัยนี้จะมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร แต่ผู้เรียนยังต้องการคำแนะนำจากครูและพ่อแม่ในการใช้เครื่องมือให้เกิดประโยชน์ต่อการ เรียนรู้และ สร้างสรรค์ ซึ่งบทบาทของครูที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้มีความรับผิดชอบแค่เรื่องการสอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ ต้องเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวก คอยช่วยเหลือให้นักเรียน สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างดีต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูให้ความสำคัญ กับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงผู้บริหารให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อ การเรียนรู้ที่ทันสมัย การมีห้องปฏิบัติการทางภาษา และการส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน

เหตุปัจจัยสำคัญต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา (Mini English Program) ระดับปฐมวัย โดยแบ่งเป็นเหตุปัจจัยภายในและภายนอก ดังนี้

1. เหตุปัจจัยสำคัญภายในต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย คือ การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด การปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และความร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลหลักสูตร อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและแนวทางการเรียนการสอนบ่อยครั้งทำให้ครูต้องปรับตัวตลอดเวลา โรงเรียนมีระบบติดตามและประเมินผลนักเรียนอย่างมี ประสิทธิภาพ พร้อมจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษ และแบบบทบาทครูไทยกับครูต่างชาติชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ กมลวรรณ เอื้องเพ็ชร (2565) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย พบว่า โครงสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 เนื่องจากผู้บริหารที่เข้าใจ โครงสร้างและหน้าที่การทำงานสามารถกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมอบหมายงานให้ฝ่ายต่าง ๆ อย่างชัดเจนตามความ เหมาะสม รวมทั้งนำระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

2. เหตุปัจจัยสำคัญภายนอกต่อการบริหารจัดการงานวิชาการที่เป็นเลิศโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย คือ ความเชื่อถือและศรัทธาของผู้ปกครองต่อสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการบริหารการศึกษา โรงเรียนมีเครือข่ายผู้ปกครองที่เข้มแข็งและประชาชนในท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาโรงเรียนได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ทำให้สามารถพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น และมีเอกภาพในการบริหารการศึกษาซึ่ง สอดคล้องกับ โกวิท โกเสนต่อ และคณะ (2557) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ของโรงเรียนตามแนวชายแดนไทย-พม่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า การได้รับ งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือการได้รับจัดสรรงบประมาณที่ เพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้และการได้รับจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์สื่อการสอนตามแผนที่วางไว้ อีกทั้งกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา รองลงมาคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมให้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น ประกอบด้วย 6 แนวทาง คือ

1. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรเน้นความเป็นสากลและมาตรฐานนานาชาติ โดยใช้กิจกรรม Active Learning เป็นแนวทางหลักเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ หลักสูตรต้องม ีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และสามารถ

เทียบเคียงกับมาตรฐานสากลเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น นอกจากนี้ โรงเรียนหลักสูตรสองภาษาผู้บริหารต้องมีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถติดตามประเมินผลและพัฒนาให้นักเรียนห้องเรียนพิเศษอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิณี พลเวียงคำ และคณะ (2566) ศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยและให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ส่งผลในด้านดีต่อการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ทางด้านหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การประเมินผล การกำกับติดตาม และการนิเทศ

2. แนวทางการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น กิจกรรมหน้าเสาธงที่ให้นักเรียนฝึกพูดภาษาอังกฤษ กิจกรรมวันคริสต์มาส กิจกรรม English Time for Kids และ Pepsi Camp เพื่อเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องเน้น Active Learning ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมให้มีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลักในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนของครูชาวต่างชาติจะเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการฟัง พูด สนทนาภาษาอังกฤษ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นศักยภาพความสามารถพิเศษ ของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี หรดาล (2559) ศึกษาเด็กสองภาษา: สร้างได้ในวัยอนุบาล พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กวัยอนุบาลขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นการที่เด็กได้สัมผัสกับภาษาที่สองตั้งแต่วัยเยาว์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองที่ถ่ายทอดออกมาผ่านพฤติกรรมอันพึงประสงค์ โดยทั่วไปผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นสูงจะมีแรงจูงใจสูงด้วย ซึ่งแรงจูงใจเป็นการผสมผสานของความพยายาม ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ และทัศนคติที่ชื่นชอบที่จะนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ภาษาที่สอง

3. แนวทางการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล โดยการวัดและประเมินผลต้องมี นโยบายและวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาโดยครูผู้สอนต้องได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลนักเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในกรอบและแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้ ต้องสร้างคู่มือวิธีการวัดและประเมินผลต้องมีความหลากหลายและเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้ ควรมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลให้ผู้ปกครองรับทราบเพื่อให้สามารถร่วมมือในการกระตุ้นพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเน้นการประเมินผลเชิงวิชาการมากเกินไปอาจทำให้ครูต้องเร่งสอนทักษะทางวิชาการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการประเมิน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับพัฒนาการและความเหมาะสมตามวัยของเด็กปฐมวัยแม้ว่าโรงเรียนจะมีระบบการติดตามและประเมินผลนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การประเมินผลที่เน้นด้านวิชาการมากเกินไปอาจทำให้ขาดความสมดุลในการพัฒนาทักษะอื่น ๆ ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียานันท์ ปานเมือง และคณะ (2568) ศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า กลยุทธ์ด้านการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนประกอบด้วย 6 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) การสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ 2) การพัฒนาศักยภาพเพื่อให้สามารถสร้างเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา 3) การกำกับติดตามการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องตามปฏิทินการดำเนินงานวิชาการ 4) การส่งเสริมกระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 5) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพและการใช้ระบบสารสนเทศที่เหมาะสม และ 6) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดผลและวิธีปฏิบัติของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

4. แนวทางการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยมีการอบรมพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี มีการกำหนดแนวทางและนโยบายเกี่ยวกับในการจัดหาสื่ออย่างชัดเจน คัดเลือกสื่อที่เหมาะสม รวมถึงการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การใช้สื่อดิจิทัลในการสอน ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อนงค์นาฏ หน่วยแก้ว และคณะ (2568) เสนอแนวทางการพัฒนาการ

บริหารงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและจัดประชุมออนไลน์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (2) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา ควรสนับสนุนการพัฒนาห้องเรียนอัจฉริยะและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลที่ทันสมัย (3) การวัดผลและประเมินผล ควรส่งเสริมการใช้ AI ในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความแม่นยำ (4) การนิเทศการศึกษา ควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการรวบรวม วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาการนิเทศอย่างเป็นระบบ

5. แนวทางการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยการจัดหาสื่อภาษาอังกฤษที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนต้องเป็นไปตามความจำเป็นที่หลักสูตรกำหนด ควรมีการพัฒนาห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เพื่อเพิ่มโอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี หรดาล (2559) ศึกษาเด็กสองภาษา: สร้างได้ในวัยอนุบาล พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษาการสอนภาษาที่สองจะต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กได้คุ้นเคยกับการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและเป็นองค์รวมอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวหนังสือที่ปรากฏในห้องเรียนจะต้องมีเป้าหมายในการใช้จริง ๆ เป็นคำง่าย ๆ ที่มีความหมายสำหรับเด็กเป็นคำที่เด็กคุ้นเคยและมีโอกาสที่จะนำไปใช้พูดในขณะทำกิจกรรมหรือดำเนินชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งการจัดกิจกรรมทางภาษา ครูต้องจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นตัวตั้ง ให้เด็กมีโอกาสได้ตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมีความสุข ครูต้องนำสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ประกอบการจัดกิจกรรม เช่น เพลง คำคล้องจอง วิดีโอนิทานและเพลง รายการเด็กของต่างประเทศเพื่อให้เด็กได้ฝึกฟังเสียงจากเจ้าของภาษา ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนภาษาต้องเริ่มจากการฟัง

6. แนวทางการนิเทศการศึกษา โดยการพัฒนาครูผู้สอนชาวต่างชาติต้องมีการจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูชาวต่างชาติอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนของครูชาวต่างชาติจะเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการฟัง พูด สนทนาภาษาอังกฤษ มีการใช้เทคโนโลยีดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงต้องมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ รชยา เรือนสอน และคณะ (2566) ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล1 (ป่าแดด) พบว่า การนิเทศกำกับและติดตามผลต้องมีการนิเทศติดตามผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมวิชาชีพครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร มีวิสัยทัศน์ขับเคลื่อนให้ไปในทิศทางเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า “แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่น สังกัดเทศบาลนครเชียงราย” ซึ่งทำการศึกษาทั้งหมด 6 ด้าน (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผลประเมินผล (4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ (6) ด้านการนิเทศการศึกษา ได้องค์ความรู้ใหม่ดังนี้

ภาพที่ 2 แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่น สังกัดเทศบาลนครเชียงราย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการงานวิชาการโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล 7 ฟิ่งหมื่น เทศบาลนครเชียงราย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กรอบแนวคิด 2S4M สำหรับปัจจัยภายในและ STEP สำหรับปัจจัยภายนอก ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและเน้นการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ 2) การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย 3) การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลายและเหมาะสม 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอต่อหลักสูตร และ 6) การนิเทศการศึกษาที่มุ่งพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการบริหารจัดการงานวิชาการในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาต้องอาศัยแนวทางที่เป็นระบบและความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายและการดำเนินงานของสถานศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ระดับต้นสังกัด (กระทรวง/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรบุคคลอย่างเพียงพอ สำหรับโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ Mini English Program (MEP) เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

1.2 ระดับโรงเรียน ควรวางแผนและพัฒนาหลักสูตร MEP ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ทั้งด้านศักยภาพครู ความพร้อมของนักเรียน และความร่วมมือจากผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

1.3 ระดับผู้ปฏิบัติการ ควรพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษา โดยเน้นการใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารจริง รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัยสู่มาตรฐานสากล

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านคุณภาพของครูผู้สอนห้องเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาระดับปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ เอื้องเพชร. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).
- โกวิท โกเสนต่อ. (2557). ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ของโรงเรียนตามแนวชายแดน ไทย-พม่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2(2), 24-32.
- ปริยานันท์ ปานเมือง, ญาณิศา บุญจิตร และ จิณัฐตา สอนสังข์. (2568). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา, 7(1), 115-128.
- ภาวิณี พลเวียงคำ และ บุญช่วย ศิริเกษ. (2566). ทักษะการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเลย. วารสารวิชาการรัตนบุศย์, 5(2), 345-359.
- ยุฑาเบปี. (2555). เตรียมพร้อมให้ลูกเป็นเด็กสองภาษา. สืบค้นจาก <http://go2pasa.ning.com/profiles/blogs/p-styletextalign-center>.
- รชยา เรือนสอน, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และ สุวดี อุปปินใจ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล 1 (ป่าแดด). วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 8(1), 1-22.
- โรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น. (2566). รายงานการประเมินตนเอง โรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น. เชียงราย: โรงเรียนเทศบาล 7 ฝั่งหมิ่น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2562). การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Learning). กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สุพรรณวษา โสภาพรม, สิทธิกร สุมาลี และ อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์. (2568). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนสองภาษา (หลักสูตรไทย-อังกฤษ) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารศิลปะการจัดการ, 9(2), 395-417.
- อนงค์นาฏ หน่วยแก้ว, นิรรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ นพรัตน์ ชัยเรือง. (2568). การบริหารงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา, 7(1), 265-278.
- อรุณี หรดาล. (2559). เด็กสองภาษา: สร้างได้ในวัยอนุบาล. Journal of Education and Innovation, 18(1), 230-240.

The Relationship Between The Educational Resource Management of School Administrators and The Quality of Student in Educational Institutions Under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2

Namfon Yapan^{1*} and Henry Yuh Anchunda¹

¹ Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: namfony66@nu.ac.th

ABSTRACT

This article aimed to study (1) the level of the educational resource management of school administrators under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2, (2) the quality level of students in educational institutions under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2, and (3) the relationship between the educational resource management of school administrators and the quality of students in educational institutions under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. This study is quantitative research. The sample was consisted of school administrators and teachers in educational institutions under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. Academic year 2024, Total of 291 persons by stratified random sampling according to the proportion of teachers in each district. The instrument for collecting data was questionnaires on the relationship between the educational resource management of school administrators and the quality of students. The statistic used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Correlation Coefficient. The result of the study found that: 1) The overall average value of educational resource management by school administrators is at a high level. When classified by aspect, it was found that the aspect with the highest average value was budget resource management, and the aspect with the lowest average value was human resource management. 2) The overall quality of students in educational institutions has a high average. When classified by each aspect, it was found that the aspect with the highest average was morality, ethics, and desirable values, and the aspect with the lowest average was thinking skills. 3) The relationship between educational resource management of school administrators and the quality of students in the school, overall, has a high level of positive relationship with statistical significance.

Keywords: Educational Resource Management, Quality of Student, School Administrators

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

น้ำฝน ยাপัน^{1*} และ เฮนรี ยู อัญชุนดา¹

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: namfony66@nu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 (2) ระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 291 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูในแต่ละอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล 2) คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะการคิด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา, คุณภาพผู้เรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

การศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสมรรถนะที่จำเป็นในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมถึงการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2568 มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค คุณภาพและสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นตามบริบทของประเทศและสังคมโลกโดยเน้นให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน ขณะที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศและการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเน้นให้ประชากรทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีนโยบายและมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่คุณภาพการศึกษาของไทยยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการหนึ่งในปัจจัย

สำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา คือ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึง บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และอาคารสถานที่ต่างๆ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้เน้นให้สถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ยังมีความท้าทายในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนคุณภาพการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นหน่วยงานการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษา จำนวน 122 โรงเรียน ครอบคลุม 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางกระพูน จำนวน 28 โรงเรียน อำเภอวังทอง จำนวน 62 โรงเรียน และอำเภอนิคมบ่งพร จำนวน 32 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 65 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 55 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณธรรม นำสู่คุณภาพ” มีพันธกิจในข้อที่ 2 ส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2, 2566) จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในการสอบ O-NET ปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มสาระภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ขณะเดียวกัน ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังพบว่ามีความเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัญหา การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอาจมีความเชื่อมโยงกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อนำไปสู่ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ผู้เรียน “เรียนดี มีความสุข” และพัฒนาศักยภาพให้เต็มศักยภาพสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 122 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 92 คน ครู 1,078 คน รวมทั้งสิ้น 1,170 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา จำนวน 291 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน โดยวิธีเจาะจง และ ครูในสถานศึกษา จำนวน 266 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (Krejcie R. V. & Morgan, 1970 อ้างอิงใน สถิรพร เขาวนชัย, 2561) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละอำเภอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิด และกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ปรากฏว่า ได้ค่า IOC 0.80 – 1.00 ใช้ได้ทุกข้อ

4) ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย คำถาม 29 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ประกอบด้วยคำถาม 34 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

3. สมมติฐานการวิจัย

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่สามารถใช้ได้จำนวน 63 ข้อ จากนั้นดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) แล้วส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

4.2 นำแบบสอบถามที่มีผู้ตอบครบจำนวน 291 ชุด มาตรวจสอบความครบถ้วนเรียบร้อย ลงรหัสในแบบสอบถาม และบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

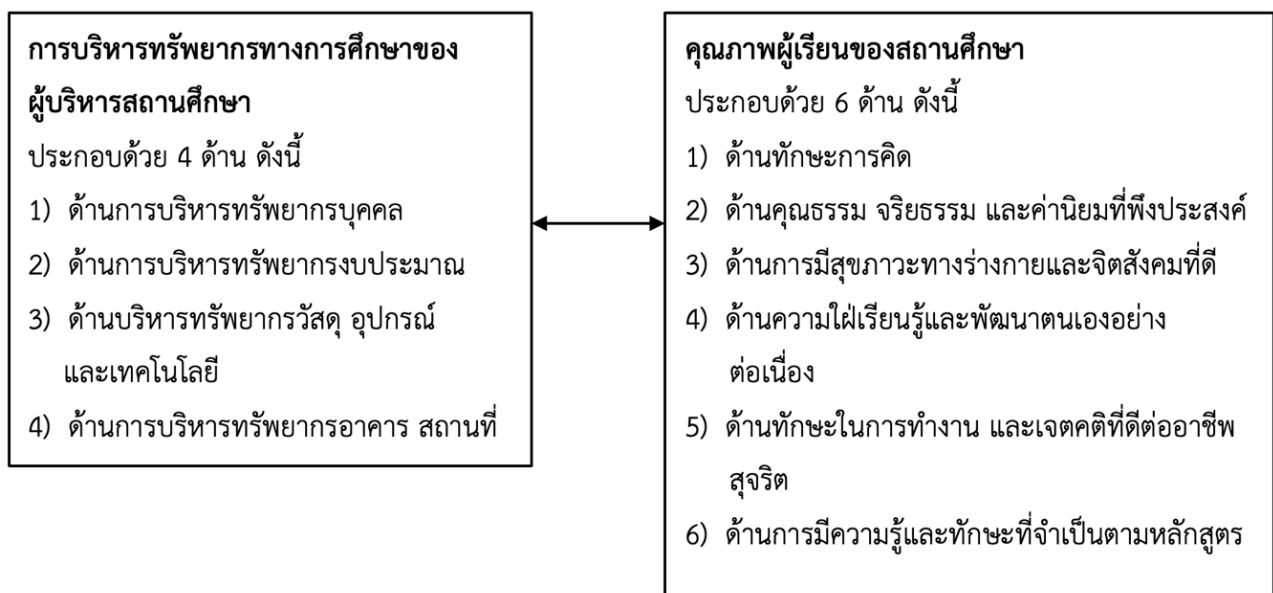
5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.53) รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.39$, S.D.=0.54) ตามด้วยด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.32$, S.D.=0.57) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.59)

2. ระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.36$, S.D.=0.55) รองลงมา คือ ด้านการมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมที่ดี ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.53) ตามด้วยด้านทักษะในการทำงานและเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.59) ด้านการมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.58) ด้านความใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.57) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะการคิด ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.58)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา (Y)						คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวม (Yรวม)
	ด้านทักษะการคิด (Y1)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (Y2)	ด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี (Y3)	ด้านความใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Y4)	ด้านทักษะในการทำงานและเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (Y5)	ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (Y6)	
ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (X1)	.531**	.681**	.687**	.541**	.551**	.562**	.644**
ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ (X2)	.661**	.752**	.766**	.658**	.647**	.663**	.752**
ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี (X3)	.713**	.793**	.815**	.706**	.702**	.721**	.808**
ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ (X4)	.771**	.830**	.834**	.724**	.733**	.739**	.841**
การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม (Xรวม)	.711**	.814**	.826**	.699*	.700**	.714**	.810**

จากตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.810$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ($r = 0.841$)

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมในระดับปานกลาง ($r = 0.644$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี ($r = 0.687$)

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมในระดับปานกลาง ($r = 0.752$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี ($r = 0.766$)

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมในระดับปานกลาง ($r = 0.808$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี ($r = 0.815$)

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมในระดับสูง ($r = 0.841$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี ($r = 0.834$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการใช้งบประมาณร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินการใช้จ่ายอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับ เบญจามา เบญจธรรมธร (2560) ที่พบว่า การบริหารทรัพยากรงบประมาณอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ขนิษฐา ยศเมฆ (2560) ที่พบว่า การบริหารงบประมาณทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดในการบริหารอัตรากำลัง การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการ และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Darul Qutni และคณะ (2021) และ Usman (2016) ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาข้อจำกัดด้านอัตรากำลังและการสรรหาครูที่มีความสามารถตรงตามความต้องการของสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ กิรติ ฉิมพูน (2565) ที่พบว่า คุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับด้านวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านทักษะการคิด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนยังไม่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณเท่าที่ควร สอดคล้องกับ มัลลิกา ทาทราย (2566) ที่พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนให้มากขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมในระดับสูง ($r = 0.841$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี ($r = 0.834$) ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจามา เบญจธรรมธร (2560) ที่พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสอดคล้องกับ ภาณุพงศ์ หล้าแหล่ (2564) ที่พบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในภาพรวมในระดับปานกลาง ($r = 0.644$) ซึ่งสอดคล้องกับ ภาณุพงศ์ หล้าแหล่ (2564) ที่พบว่า ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Darul Qutni และคณะ (2021) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาข้อจำกัดด้านอัตรากำลังและการสรรหาครูที่มีความสามารถตรงตามความต้องการของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาในงานวิจัยนี้ พบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์สูงสุดกับคุณภาพผู้เรียนในด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี ซึ่งเป็นผลการค้นพบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในเชิงระบบ โดยตระหนักว่า ความพร้อมของผู้เรียนต้องเริ่มจากพื้นฐานทางสุขภาพกายและใจก่อนเข้าสู่การเรียนรู้เชิงวิชาการอย่างลึกซึ้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมของผู้เรียนเป็นพื้นฐานสำคัญที่ตอบสนองต่อคุณภาพการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า 1) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล 2) คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี และด้านทักษะในการทำงานและเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.810$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม การจัดสรรพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และการดูแลความปลอดภัยของอาคารสถานที่ ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมนิเทศบุคลากรที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเพื่อเตรียมความพร้อม ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนากระบวนการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จัดสรรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคล เพื่อให้สามารถทุ่มเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาคณาจารย์ผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.2 คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านทักษะการคิด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถตรวจสอบข้อมูลที่มีอยู่เพื่อตีความค้นหาความหมาย และหาข้อสรุปจากข้อมูลนั้น ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจหรือวางแผนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล โดยสนับสนุนให้ครูใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) และการเรียนรู้จากสถานการณ์ (Problem-Based Learning) เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างมีระบบและมีเหตุผล จัดอบรมหรือจัดกิจกรรม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับครูเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดขั้นสูง ส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่สามารถประเมินทักษะการคิดได้อย่างเหมาะสม และส่งเสริมบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดในระยะยาว

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน มีความสัมพันธ์สูงสุดกับคุณภาพผู้เรียนในด้านการมีสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อค้นพบนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นที่การส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สมดุล ครอบคลุม และยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบด้านความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เช่น สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจถึงบริบทและวิธีการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในแต่ละด้าน เช่น การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารอาคารสถานที่ เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านทักษะการคิด เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหรือนวัตกรรมการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2567). *นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2568*. สืบค้นจาก <https://moe360.blog/2023/12/06/p55122/>.

กิริติ นิยมพุม. (2565). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).

ชนิษฐา ยศเมฆ. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *คู่มือการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

เบญจภา เบญจธรรมธร. (2560). *การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).

ภานุพงศ์ หล้าเหล็ก. (2564). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).

มัลลิกา ทาทราย. (2566). *การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง).

- สธิพร เขาวนชัย. (2561). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา: เอกสารประกอบการสอนวิชา 354517 การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570*. สืบค้นจาก <https://www.phitsanulok2.go.th/planobec-plk2-2566-2570/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (ฉบับปรับปรุง 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Qutni, D., Kristiawan, M., & Fitriani, Y. (2021). Human resource management in improving the quality of education. *Edunesia: Jurnal Ilmiah Pendidikan*, 2(2), 354–366.
- Usman, Y. D. (2016). Educational resources: An integral component for effective school administration in Nigeria. *Research on Humanities and Social Sciences*, 6(13), 27-37.

The Impact of 21st Century School Leadership Skills on Fostering Happy Organizations in Educational Institutions, Under Nan Primary Educational Service Area Office 2

Kanjanaporn Autarachon^{1*} and Sunthon Khlaium¹

¹ University of Phayao, Thailand

* Corresponding author. E-mail: kantime.06@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this study were to (1) study the skills of school administrators in the 21 century, (2) study the organization of happiness in educational institutions, (3) study the skills of school administrators that affect the organization of happiness, and (4) create an equation to predict the skills of school administrators in the 21 century that affect the organization of happiness in educational institutions, affiliated to the Nan Primary Education Area Office, District 21 2. The statistics used in the data analysis include mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The results showed that: 1) The skills of school administrators in the 21st century are at a high level in all aspects, 2) The organization of happiness in schools is at a high level in all aspects, and 3) The skills of school administrators that affect the organization of happiness. There are 4 areas, namely communication skills, creativity skills, interpersonal skills, and vision skills, which are statistically significant at the level of .01. 4) The prediction equation for the skills of school administrators in the 21st century that affect the organization of happiness in schools affiliated to the Nan District 2 Primary School Office is as follows: Prediction equation in the form of raw score $\hat{Y} = 1.305 + 0.198(x_1) + 0.225(x_4) + 0.136(x_6) + 0.106(x_2)$ and prediction equation in standard score $\hat{Z} = 0.209(Zx_1) + 0.258(Zx_4) + 0.153(Zx_6) + 0.117(Zx_2)$.

Keywords: Skills of 21th Century Administrators, Happiness Organizations, School Administrators

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

กาญจนาพร อุดรชน^{1*} และ สุนทร คล้ายอ่ำ¹

¹ มหาวิทยาลัยพะเยา ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: kantime.06@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (2) ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา (3) ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งความสุข และ (4) สร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนทางการศึกษา 291 คน จากประชากร 1,167 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางการประมาณค่าสัดส่วนของเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุข มี 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านวิสัยทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) สมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 2 มีรายละเอียดดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $\hat{Y} = 1.305 + 0.198(X1) + 0.225(X4) + 0.136(X6) + 0.106(X2)$ และ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z} = 0.209(ZX1) + 0.258(ZX4) + 0.153(ZX6) + 0.117(ZX2)$

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21, องค์กรแห่งความสุข, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ปัจจุบัน โลกเข้าสู่ยุค “โลกาภิวัตน์” ซึ่งส่งผลให้สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านสุขภาพจิตของบุคคล ทำให้ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนเริ่มให้ความสำคัญกับ “ความสุข” ของบุคลากรมากขึ้น ตามแนวคิดขององค์กรอนามัยโลก (Burton, J., 2010) ที่มองว่าองค์กรแห่งความสุขคือกระบวนการพัฒนาบุคลากรอย่างมีเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจพบว่าครูในประเทศไทยประสบปัญหาสุขภาพจิตสูงถึงร้อยละ 74.05 (ภรณ์ ลัคนาภิเศกสรรค์ และธนิสรา สุทธนันต์, 2564) สาเหตุหลักมาจากการะงานที่มากเกินไป โดยเฉพาะงานเอกสารที่ครูต้องรับผิดชอบหลายด้าน ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลาออกจากวิชาชีพจำนวนมาก (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2564) ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ในสถานการณ์วิกฤตปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเร่งปรับตัวและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รวมถึงพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้แก่ครูผู้สอน โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะระดับนานาชาติ พร้อมกับการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สมหมาย อ่าตอนกลอย, 2556) ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดย Katz (1995) ระบุทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสามด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

และทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ที่ระบุทักษะสำคัญสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 รวมถึงการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ นุสรา พูลสุด (2564) ยังเน้นว่าผู้บริหารต้องมีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการบริหารการศึกษาในยุคใหม่ เพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยจันทร์จิรา พรหมเมตตา และคณะ (2562) ได้กำหนดความชำนาญของผู้บริหารในการสร้างองค์กรแห่งความสุขที่มุ่งเน้นการเพิ่มคุณค่าของบุคคลในองค์กรเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

รัฐบาลให้ความสำคัญกับความสุขในวงการการศึกษา และได้เน้นย้ำว่าการดำเนินงานจะอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างร่วมมือกัน การเรียนการสอนจึงควรเริ่มจากความสุขของผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม นางนันทวิภรณ์ จันตะพรมมา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ได้แสดงความตื่นตัวในการขับเคลื่อนนโยบายนี้ โดยให้โรงเรียนจัดทำ Action Plan เพื่อกำหนดความสุขของนักเรียน ครู และผู้ปกครองอย่างชัดเจน เพื่อสร้างองค์กรคุณภาพและสร้างคนดีตามหลักพุทธธรรม แม้จะมีนโยบายเชิงบวกแต่ยังคงมีช่องว่างระหว่างเป้าหมายและผลลัพธ์จริง เนื่องจากขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับทักษะเฉพาะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถสร้างองค์กรแห่งความสุขได้อย่างแท้จริง รวมถึงยังไม่มีแนวทางพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในบริบทของสถานศึกษาไทย ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตของครูและการสร้างองค์กรแห่งความสุขยังไม่บรรลุผลตามที่คาดหวัง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความสุขในการทำงานของครูผู้สอนในองค์กรเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ผลของการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองวางแผน แก้ไข ตลอดจนการบริหารงานที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านบุคคลและพัฒนาปรับปรุงปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และสามารถสร้างองค์กรแห่งความสุขในการทำงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2
3. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 144 โรงเรียน มีครูผู้สอน จำนวน 1,167 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้จำนวน 291 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นเกณฑ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ รวมถึงได้ศึกษาข้อคำถามจากรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องนำมาสรุปเป็นแบบสอบถาม โดยให้ข้อคำถามสอดคล้องกับ นิยามศัพท์ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ภูมิการศึกษา ประสบการณ์ การทำงาน อำเภอสถานศึกษาและตำแหน่ง/วิทยฐานะ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 6 ด้าน ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 8 ด้าน ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา	อยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา	อยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง	องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา	อยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา	อยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง	องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยทำการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาข้อคำถามจากรายงาน การวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบนาร่วมของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา

2) กำหนดนิยามศัพท์ตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3) ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยรวบรวมข้อคำถาม และปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหา โครงสร้างและภาษา ให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่เลือกแบบเจาะจง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป หากต่ำกว่า 0.50 จะปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ผลการตรวจสอบแบบสอบถามทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัด สพป.น่าน เขต 2 มีค่า IOC = 1.00 ทุกข้อ

6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Try out) ครุจำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มที่ทดลองใช้จะเป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α : Cronbach's Coefficient Alpha) (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .876

7) นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. สมมติฐานการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุญาตโดยการทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 291 ชุด ผ่านระบบออนไลน์ โดยแจกจ่ายให้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้งหมด ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 20 วัน และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเยี่ยมจากสถานศึกษาต่าง ๆ ในการตอบแบบสอบถาม จากการแจกจ่ายแบบสอบถามทั้งหมด 291 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วน 291 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 หลังจากได้รับแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลในแต่ละชุด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิเคราะห์ผลในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 291 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย และนำผลการวิเคราะห์มาแปลความหมายข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) โดยมีการกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) ตอนที่ 3 ระดับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความคิดเห็น โดยแยกเป็นรายข้อรายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย และนำผลการวิเคราะห์มาแปลความหมายข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) โดยมีการกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง ระดับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง ระดับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง ระดับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง ระดับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

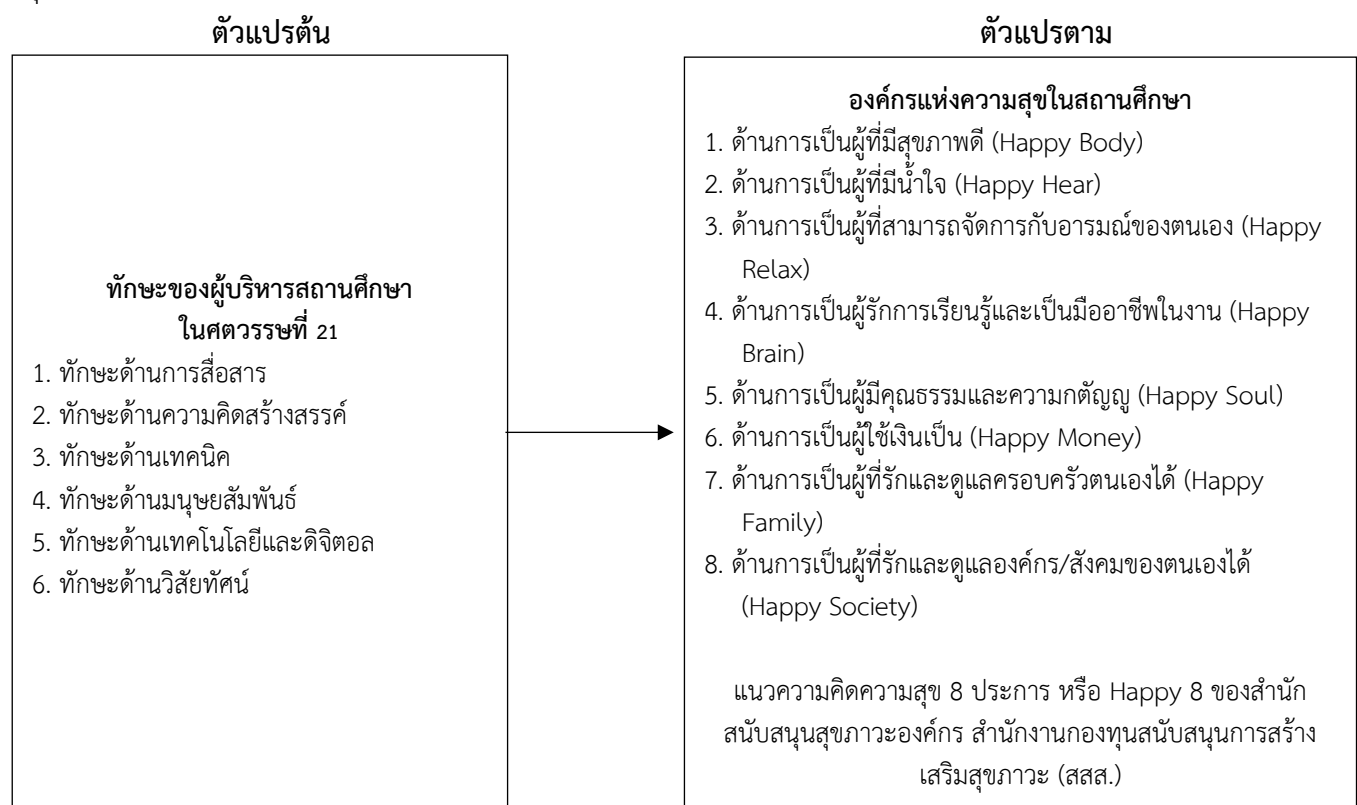
1.00-1.49 หมายถึง ระดับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์การถดถอย

นำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยใช้ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการที่ได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผู้วิจัยนั้นได้สรุปเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ สูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ ทักษะด้านการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ทักษะ

ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.10, S.D.= 0.35) รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X}$ = 4.09, S.D.= 0.32) และน้อยสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 4.04, S.D.= 0.36) ตามลำดับ

2. ระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.03, S.D.= 0.32) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้ที่มีน้ำใจ ($\bar{X}$ = 4.13, S.D.= 0.37) รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ($\bar{X}$ = 4.04, S.D.= 0.42), ด้านการเป็นผู้ที่รักและดูแลองค์กร/สังคมของตนเองได้ ($\bar{X}$ = 4.04, S.D.= 0.31) รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้ที่รักและดูแลครอบครัวตนเองได้ ($\bar{X}$ = 4.03, S.D.= 0.40) รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้รักการเรียนรู้และเป็นมืออาชีพในงาน ($\bar{X}$ = 4.02, S.D.= 0.40) รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้มีคุณธรรมและความกตัญญู ($\bar{X}$ = 4.01, S.D.= 0.40) รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้ที่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ($\bar{X}$ = 3.98, S.D.= 0.44) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านการเป็นผู้ใช้เงินเป็น ($\bar{X}$ = 3.98, S.D.= 0.41) ตามลำดับ

3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาน่าน เขต 2

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Coefficient) แบบวิธี Stepwise เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาน่าน เขต 2

ตัวแปร	b	SE	β	t
ทักษะด้านการสื่อสาร (X_1)	0.198	0.062	0.209	3.194**
ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4)	0.225	0.050	0.258	4.477**
ทักษะด้านวิสัยทัศน์ (X_6)	0.136	0.054	0.153	2.528**
ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_2)	0.106	0.053	0.117	2.005**

a = 1.305 R = 0.580 SEest = 0.258 R² = 0.337 F = 36.314

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถพยากรณ์องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร (X_1) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4) และทักษะด้านวิสัยทัศน์ (X_6) ทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ได้ร้อยละ 33.70

4. สมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาน่าน เขต 2

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.305 + 0.198(X_1) + 0.225(X_4) + 0.136(X_6) + 0.106(X_2)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.209(ZX_1) + 0.258(ZX_4) + 0.153(ZX_6) + 0.117(ZX_2)$$

อภิปรายผล

ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะที่โดดเด่นในหลายประการ กล่าวคือ มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการสื่อสารและการเจรจาต่อรองที่มีประสิทธิผลทั้งกับครูผู้สอนภายในและองค์กรภายนอก อีกทั้งมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้านและมีความคิดเชิงนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการใช้เทคนิค การบริหารงานและการมอบ หมายงานที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและองค์กรภายนอก รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนทุกระดับอย่างเท่าเทียมในด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางดิจิทัลการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการทำงานเป็นทีม การจัดการประชุมออนไลน์ และการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับค่านิยมร่วมและปรัชญาขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ที่ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งพบว่าระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ระดับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ดังนี้ ประการแรก ครูผู้สอนมีสุขภาพทางกายและจิตที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน โดยให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพผ่านการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมออย่างน้อย 3 วันต่อสัปดาห์ ส่งผลให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีอัตราการเจ็บป่วยต่ำ ประการที่สอง ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมแสดงออกถึงความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและมีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ประการที่สาม ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยแสดงออกถึงความสนใจในการพัฒนาศักยภาพเพื่อความรู้ความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ประการที่สี่ ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการรายรับรายจ่ายได้อย่างสมดุล ปราศจากภาระหนี้สิน ประการที่ห้า ครูผู้สอนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีระบบครอบครัวที่เข้มแข็งคอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือในยามประสบปัญหาประการสุดท้าย ครูผู้สอนมีจิตสาธารณะและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แสดงออกถึงความมีน้ำใจ การช่วยเหลือผู้อื่น และความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สุวีณา ไชยแสนย์ (2558) ที่ศึกษาองค์กรแห่งความสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่าระดับความสุขในองค์กรโดยรวมและรายข้อทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับมาก

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 2 พบว่า

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างตรงประเด็นและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร อีกทั้งมีศักยภาพในการถ่ายทอดข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารการโน้มน้าวใจ และการเจรจาต่อรองกับครูผู้สอนภายในสถานศึกษาและองค์กรภายนอก ตลอดจนมีความสามารถในการสร้างความเข้าใจและส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงาน อันนำไปสู่การลดความขัดแย้งภายในองค์กรส่งผลให้องค์กรเกิดความสุขซึ่งสอดคล้องกับ จันทร์จิรา พรหมเมตตา และคณะ (2562) ศึกษาทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยการสื่อสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้แสดงศักยภาพในการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร อาทิ ครูผู้สอนทางการศึกษา และชุมชนโดยรอบสถานศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารยังได้แสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงประชาธิปไตยผ่านการรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอนทุกระดับอย่างเสมอภาค โดยบูรณาการทั้งศาสตร์และศิลป์ในการเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดี ตลอดจนส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมและการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในสถานศึกษาส่งผลให้องค์กรเกิดความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ จันทรจิรา พรหมเมตตา และคณะ (2562) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ปัจจัยมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

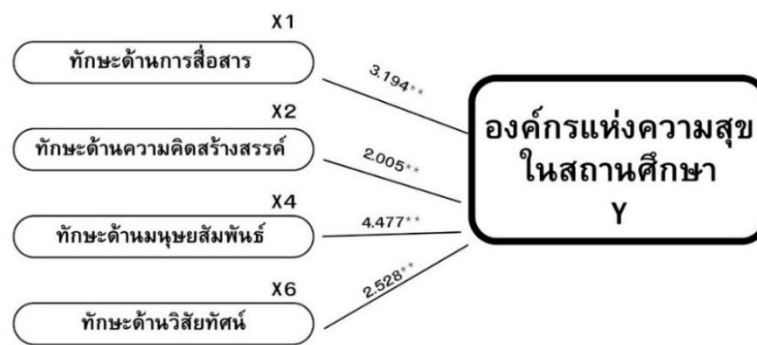
3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้ดำเนินการสร้างวิสัยทัศน์บนพื้นฐานของค่านิยมร่วม ปรัชญา และความเชื่อที่สอดคล้องกันภายในองค์กร พร้อมทั้งให้การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในองค์กร รวมถึงการสร้างความร่วมมือและกรอบแนวคิดร่วมกันเพื่อให้ครูผู้สอนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในอนาคตขององค์กร นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาในอนาคตไว้อย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้องค์กรเกิดความสุข ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของกรรณิกา เรตมอนต์ (2559) ที่ระบุว่า การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงออกถึงความสามารถในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเพื่อสร้างอนาคตผ่านวิสัยทัศน์ขององค์กรนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจนผ่านการสื่อสาร การโน้มน้าวใจ หรือการกระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความกระตือรือร้น ส่งผลให้ครูผู้สอนมีจิตสำนึกที่ดีและมีความสุขในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเกิดความผูกพันต่อองค์กร

4. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาอย่างเป็นระบบและรอบด้านมีการคิดเชิงนวัตกรรมที่ก้าวพ้นกรอบความคิดแบบดั้งเดิม สามารถพัฒนาวิธีการและแนวคิดใหม่เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาสถานศึกษา ตลอดจนมีศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาส่งผลให้องค์กรเกิดความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ องค์กรแห่งความสุข 4.0 (2561) การเป็นองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการอยู่ร่วมกันและมีการพัฒนาร่วมกัน (Creativity) ในที่นี้ หมายถึง การสร้างองค์กรแห่งความสุขที่เป็นแบบเฉพาะและเหมาะสมกับบริบทขององค์กรการดำเนินการต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจว่า แต่ละองค์กรมีกฎระเบียบประตูลูกองค์กรแห่งความสุขที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กร เช่น ความแตกต่างพนักงาน วัฒนธรรมองค์กรระบบการทำงาน เป้าหมาย/วิสัยทัศน์ขององค์กร ฯลฯองค์กรต้องพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาแนวทางการอยู่ร่วมกันที่เหมาะสมกับองค์กรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากพนักงานทุกคน ทั้งผู้บริหาร หัวหน้างาน และพนักงาน (ผู้บริหารควรมีบทบาทรับรู้ เข้าใจและสนับสนุน, หัวหน้างานขึ้นไปควรมีบทบาทรับรู้ เข้าใจและปฏิบัติเพื่อสร้างความสุข, พนักงานควรมีบทบาทรับรู้ เข้าใจและมีส่วนร่วมเพื่อสร้างองค์กรแห่งความสุข)

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้พบว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านบุคคลและพัฒนา

ปรับปรุงปัจจัยสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และสามารถสร้างองค์กรแห่งความสุขในการทำงานต่อไป ดังรูป

ภาพที่ 2 องค์กรความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล รองลงมา คือ ทักษะด้านการสื่อสาร รองลงมา คือ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค และน้อยสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ

องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้ ด้านการเป็นผู้ที่มีน้ำใจ รองลงมา ด้านการเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีและด้านการเป็นผู้ที่รักและดูแลองค์กร/สังคมของตนเองได้ รองลงมาด้านการเป็นผู้ที่รักและดูแลครอบครัวตนเองได้ รองลงมาด้านการเป็นผู้รักการเรียนรู้และเป็นมืออาชีพในงาน รองลงมาด้านการเป็นผู้มีคุณธรรมและความกตัญญู รองลงมาด้านการเป็นผู้ที่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง และด้านที่มีค่าน้อยสุด ด้านการเป็นผู้ใช้เงิน ตามลำดับ

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถพยากรณ์องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านวิสัยทัศน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.1 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารโดยเน้นการถ่ายทอดข้อมูลและองค์ความรู้อย่างชัดเจน ถูกต้อง รวมถึงพัฒนาทักษะการเจรจาต่อรองและการโน้มน้าวใจเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงานและลดความขัดแย้งภายในองค์กร

1.1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ผ่านการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยเน้นการรับฟังความคิดเห็นอย่างเสมอภาคและส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม

1.1.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โดยเน้นการสร้างวิสัยทัศน์บนพื้นฐานของค่านิยมร่วมและการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาที่ชัดเจน

1.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ผ่านการฝึกอบรมการคิดเชิงนวัตกรรมและการพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.1.5 สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคของผู้บริหารในด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ ครูผู้สอน และการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

1.1.6 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลแก่ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 องค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา

1.2.1 ด้านการมีสุขภาพดี สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น จัดตั้งชมรมออกกำลังกาย กำหนดช่วงเวลาออกกำลังกายร่วมกันอย่างน้อย 3 วันต่อสัปดาห์ และรณรงค์ให้ครูผู้สอนพักผ่อนอย่างเพียงพอ 6-8 ชั่วโมงต่อวัน

1.2.2 ด้านการเป็นผู้นำใจ สถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาและการทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่อง สร้างวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในองค์กร และจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอน

1.2.3 ด้านการจัดการอารมณ์และการผ่อนคลาย สถานศึกษาควรจัดอบรมเทคนิคการจัดการความเครียด การคิดเชิงบวก และจัดพื้นที่ผ่อนคลายในสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการที่ช่วยลดความตึงเครียดจากการทำงาน

1.2.4 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพ สถานศึกษาควรสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณสำหรับการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน ตลอดจนสร้างระบบพี่เลี้ยงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน

1.2.5 ด้านคุณธรรมและความกตัญญู สถานศึกษาควรส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม และยกย่องเชิดชูครูผู้สอนที่มีความประพฤติดี

1.2.6 ด้านการบริหารการเงิน สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล การออมและการลงทุน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับสถาบันการเงินเพื่อให้คำปรึกษาด้านการเงินแก่ครูผู้สอน

1.2.7 ด้านความสุขในครอบครัว สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น งานวันครอบครัว กิจกรรมสานสัมพันธ์ และนโยบายที่เอื้อต่อการใช้เวลากับครอบครัว

1.2.8 ด้านการรักและดูแลองค์กรและสังคม สถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตลอดจนสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดรับความคิดเห็นและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2.3 ควรมีการวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อการสร้างองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2564). ปัญหาและสาเหตุการลาออกจากวิชาชีพครู: การศึกษาเชิงคุณภาพ. *วารสารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 32(2), 45-62.
- กรรณิกา เรตมอนด์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). นโยบาย “เรียนดี มีความสุข”: แนวทางการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จันทร์จิรา พรหมเมตตา, วันทนา อมตาริยกุล และ นวัตร หอมสิน. (2562). ทักษะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งความสุขในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 12(2), 25-38.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 39(4), 301-311.
- นุสรา พูลสุด. (2564). ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21: องค์ประกอบแห่งความสำเร็จในการนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 16(1), 78-95.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ภรณ์ ลัคนาภิเศกษุ และ ธนิสรา สุทธนันต์. (2564). สภาพปัญหาของครูในประเทศไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 23(1), 15-29.
- สมหมาย อาดอนกลอย. (2556). การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างองค์กรแห่งความสุข. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 7(1), 6-7.
- สุวิณา ไชยแสนย์. (2558). *องค์กรแห่งความสุขขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกลง จังหวัดมหาสารคาม*. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- องค์กรแห่งความสุข 4.0. (2561). *คู่มือแนวทางการสร้างองค์กรแห่งความสุข 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- Burton, J. (2010). *Organizational happiness and well-being: A strategic approach to human development in the workplace*. Geneva: World Health Organization Press.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Katz, R. L. (1995). *Skills of an effective administrator*. Boston, Massachusetts: Harvard Business Review Press.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Guidelines for Developing the Performance Agreement (PA) of Teachers under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3

Ubonrat Suksree^{1*} Phramaha Supot Sumeto¹ Boonlert Weeraponkan¹ and Apijit Na Nakhon¹

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: tamn.ubonrat@gmail.com

ABSTRACT

This research article aims to (1) study the conditions of creating agreements for teacher development, (2) explore guidelines for developing these agreements, and (3) evaluate the guidelines for developing agreements in teacher development. This study is qualitative research, collecting data through 1) in-depth interviews to examine the conditions of creating agreements for the development of 18 teachers, 2) in-depth interviews with 5 experts, and 3) focus group discussions with 7 qualified individuals to explore guidelines for developing agreements for teacher development. The tools used include interview forms and focus group evaluation forms. Data were analyzed using content analysis methods and summarized into inductive statements. The findings revealed that 1) regarding the conditions of creating agreements for teacher development, personnel and teachers still lack a clear understanding of how to create these agreements and express a desire to improve themselves in this area. 2) The guidelines for developing agreements for teacher development consist of (1) counting work hours as specified by the Teacher Council, (2) performance results in managing learning, (3) performance results in promoting and supporting learning management, (4) performance results in self-development and professional development, and (5) agreements for development that present challenges in improving student learning outcomes, integrated with personnel development in three steps: training, supervision, and evaluation. There is planning and establishing operational guidelines for personnel development that consider the context of the educational institution, including meetings to identify the goals of the activities to be conducted, organizing activities according to the established plan, checking and analyzing results after the activities are completed, and making further improvements and developments. 3) The evaluation results of the development guidelines by the experts indicated that everyone agreed they were appropriate, feasible, and beneficial for use in developing agreements for teacher development.

Keywords: Performance Agreement of Teachers, Performance Agreement, Personnel Development

แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

อุบลรัตน์ สุขศรี^{1*} พระมหาสุพจน์ สุเมโธ¹ บุญเลิศ วีระพรกานต์¹ และ อภิจักร์ ณ นคร¹

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: tarnn.ubonrat@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลง และ (3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาสภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู 18 คน 2) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และ 3) การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปเป็นข้อความเชิงอุปนัย พบว่า 1) สภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู พบว่า บุคลากรและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการจัดทำข้อตกลง และมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน 2) แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู จะประกอบด้วย (1) ด้านการนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด (2) ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ (3) ด้านผลการปฏิบัติงานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (4) ด้านผลการปฏิบัติงานพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และ (5) ด้านข้อตกลงในการพัฒนางานที่เสนอเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน บุคลากรกับการพัฒนาบุคลากร 3 ขั้นตอน คือ การฝึกอบรม การนิเทศติดตาม และการประเมินผล โดยมีการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ที่คำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา มีการประชุมระดมเป้าหมายของกิจกรรมที่จะจัดทำ การจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลหลังจบกิจกรรม และการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ทุกคนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู

คำสำคัญ: การจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู, ข้อตกลงในการพัฒนางาน (ว.ปา), การพัฒนาบุคลากร

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทสำคัญของครูซึ่งต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การปรับเนื้อหาและกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูมีสมรรถนะสูงและสามารถพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนด ซึ่งเป็นหลักประกันคุณภาพและคุณธรรมของครูในสังคม ตลอดจนช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และความสามารถในการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี (โกลด์ จันทวงศ์, 2560) คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของครู โดยมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าการจัดทำผลงานวิชาการ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการประเมินที่ไม่ยุ่งยากและเป็นธรรม เพื่อให้ครูมีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพที่คาดหวัง (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2564)

จังหวัดนครศรีธรรมราชให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาครูผู้สอน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาคอขวดคลึงกับทั่วประเทศ เช่น คุณภาพครูที่ตกต่ำ ขาดแคลนครูรุ่นใหม่ และปัญหาจิตวิญญาณของครูรุ่นเก่าไม่ปรับตัว รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 เช่น ภาระงานที่มากเกินไป การอบรมพัฒนาครูที่ไม่เพียงพอ

และการขาดการนิเทศสอนอย่างต่อเนื่อง (สุพจน์ งามณี, 2567) นอกจากนี้ การลงพื้นที่รับฟังปัญหาจากครูและบุคลากรทางการศึกษายังพบว่าครูบางส่วนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานในตำแหน่งครู ซึ่งเป็นการประเมินในรูปแบบใหม่ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะ รวมถึงการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานและวิชาการ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ (เดลินิวส์ ออนไลน์, 2567)

การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของครูพบว่ามีความหลากหลาย เช่น งานวิจัยของ เนตรนภา ภูมิโคกรักษ์ (2565) ที่ศึกษาเรื่องการส่งเสริมคุณภาพครูในยุควิถีใหม่ พบว่าการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีผลสำคัญต่อการศึกษาก็จำเป็นที่ครูต้องพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี ในขณะที่ สุพจน์ งามณี (2567) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณผ่านกิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหา การสนับสนุนการอบรมเทคนิคและเครื่องมือ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยและกระบวนการพัฒนาครู ในขณะที่มีงานวิจัยจำนวนน้อยที่มุ่งเน้นการวางรากฐานหรือแผนการพัฒนาครู ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญต่อผู้บริหารในการวางแผนพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะครูในสถานศึกษาในอนาคต

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู” เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานให้สูงขึ้นตามตำแหน่งและวิทยฐานะที่คาดหวัง อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ และพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครู จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposeful Selection) ซึ่งเป็นการเลือกแบบไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการที่ไม่ซับซ้อนเพื่อที่จะได้ตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับแนวคิด จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมีลักษณะเป็น “Information-rich Case” คือมีข้อมูลให้ศึกษาในระดับลึกได้มาก และสามารถสะท้อนความเป็นจริงได้ดีที่สุด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีคุณสมบัติ คือ มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 3 ปี

1.2 ขั้นตอนการศึกษานวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกรรมการการประเมิน จำนวน 3 คน และตัวแทนคณะกรรมการการประเมิน จำนวน 2 คน การเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติมีประสบการณ์ในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 3 ปี

1.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการ สพป. นศ. 3 จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกรรมการประเมิน จำนวน 3 คน ตัวแทนคณะกรรมการการประเมิน จำนวน 2 คน และตัวแทนครู จำนวน 1 คน การเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติมีประสบการณ์ในตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 3 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่พัฒนามาจากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาข้อตกลงในการพัฒนางานของครู (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2567) และแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพ (Herzberg, F., Mausner, B. and Snyderman, B., 1959) มีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู
- 2) กำหนดประเด็นการร่างแบบสัมภาษณ์การจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู ประกอบด้วยประเด็นเกี่ยวกับ 1. ด้านการนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด 2. ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ 3. ด้านผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ 4. ด้านผลการปฏิบัติงานการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 5. ด้านข้อตกลงในการพัฒนางานที่เสนอเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนของผู้เรียน
- 3) นำร่างแบบสัมภาษณ์การจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
- 4) ปรับฉบับร่าง และนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยแบ่งเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 1 คน และต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ในการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (index of item objective congruency) ดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป (Eisinga, Grotenhuis & Pelzer, 2012) ซึ่งพบว่า แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จึงนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินและแบบการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ดำเนินการสร้างแบบประเมินแนวทางฯ โดยพัฒนามาจากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องของ อังค์วรารังษรักษา (2564) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด
- 2) นำแบบประเมินความเป็นไปได้ (ฉบับร่าง) นำเสนอต่อปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย
- 3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง
- 4) นำข้อคำถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วจึงทำเป็นฉบับจริงเพื่อเก็บข้อมูลในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก มีขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (2) ทำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก (3) ขั้นแนะนำตัวและกำหนดบทสัมภาษณ์ (4) สัมภาษณ์รายบุคคลเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสัมภาษณ์บันทึกเสียง ถ่ายรูป สมุดบันทึก และถอดข้อความออกมาเรียบเรียงต่อไป

3.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู 1) ขั้นเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ 2) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก

3) ขึ้นแนะนำตัวและกำหนดบทสัมภาษณ์ 4) สัมภาษณ์รายบุคคลเป็นคำถามแบบเปิดกว้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์บันทึกเสียง ถ่ายรูป สมุดบันทึก และถอดข้อความออกมาเรียบเรียงต่อไป

3.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง จากการจัดประชุมสนทนากลุ่มมีดังนี้ 1) ทำหนังสือแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มพร้อมด้วยแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ 2) ดำเนินการประชุมกลุ่มสนทนาเพื่อประเมินขอความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด 3) บันทึกผลการประชุมกลุ่มตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

3.4 โดยกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 รวมระยะเวลา 9 เดือน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content Analysis) เพื่อจัดกลุ่ม เรียบเรียงข้อมูลและสังเคราะห์ตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา สรุปประเด็นเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักดังนี้

4.1 การกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาหรือเอกสาร เพื่อให้ชัดเจนว่าจะเลือกข้อมูลประเภทใด หากมีข้อความแจกแจงอย่างชัดเจนก็สามารถแยกข้อมูลตามข้อความในแต่ละตอนหรือแต่ละข้อ

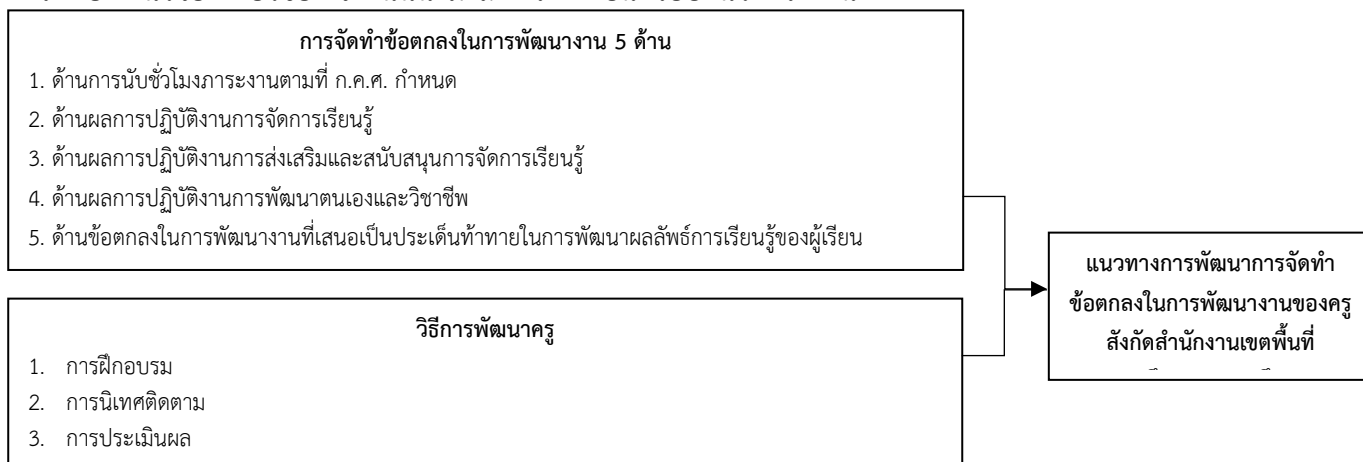
4.2 การกำหนดเค้าโครงเพื่อจำแนกคำหรือเนื้อหาสาระของข้อมูล ซึ่งผู้วิเคราะห์ควรระบุอย่างชัดเจนว่าจะใช้คำหรือข้อความใดบ้าง เพื่อช่วยในการเลือกและการตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออกไป ซึ่งจะจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือปัญหาของงานวิจัย และควรใช้คำที่ค่อนข้างกว้างเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ได้จากข้อมูลหลายชุดเพื่อนำมาพิจารณาอย่างเป็นระบบ

4.3 การพิจารณาบริบทแวดล้อม (Context) ของเนื้อหาเพื่อเพิ่มความถูกต้องของข้อมูล ไม่เพียงแต่การเลือกใช้เฉพาะคำสำคัญหรือวลีสั้น ๆ เท่านั้น ให้สามารถอธิบายความเกี่ยวข้องของข้อมูลได้มากขึ้น

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับเป็นความถี่ของเนื้อหา แล้วสรุปบรรยายข้อมูลเชิงคุณภาพต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาข้อตกลงในการพัฒนางานของครู (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2567) และแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาศักยภาพ (Herzberg, F., Mausner, B. and Snyderman, B., 1959) ร่วมกับการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครู จำนวน 12 คน มีความคิดเห็นว่า การจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การนับชั่วโมงตาม ตารางสอน งานส่งเสริมการเรียนรู้ งานพัฒนาคุณภาพการศึกษา และงานตามนโยบาย โดยต้องมีชั่วโมงไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ในระดับประถมศึกษา และ 14 ชั่วโมงในระดับปฐมวัย โรงเรียนขนาดเล็กมักมีชั่วโมงมากเกินไปกำหนด เพราะขาด บุคลากร ปัญหาที่พบคือครูมีชั่วโมงสอนและภาระงานมากกว่าที่กำหนด และการกำหนดค่าน้ำหนักชั่วโมงยังไม่มี ความชัดเจน รวมถึงชั่วโมงภาระงานอื่น ๆ ที่ยากในการนับ ควรแยกชั่วโมงการทำงานออกให้ชัดเจนตามแต่ละด้าน และมอบหมายงานให้ สอดคล้องกับความถนัดของครู โดยควรมีความเท่าเทียมในภาระงานและปรับชั่วโมงสอนให้เหมาะสมกับสภาพ ปัญหาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า “การนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยมีขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์ในระดับประถมศึกษา” สัมภาษณ์ นาง ก, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางด้วน (วันที่สัมภาษณ์ 24 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความคิดเห็นว่า “การนับชั่วโมงภาระงานขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ในระดับประถมศึกษา โดยมี การนับชั่วโมงตามตารางสอน งานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ งานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา งานตอบสนอง นโยบายและจุดเน้น” สัมภาษณ์ ดร. ข, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณโฆสิต (วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันเห็นด้วยที่ว่า การจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูทุกคนในโรงเรียน มีการนับชั่วโมงภาระงานที่ รับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่งที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยมีการนับชั่วโมงขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในระดับประถมศึกษา และขั้น ต่ำไม่น้อยกว่า 14 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในระดับปฐมวัย” สัมภาษณ์ นางสาว ค, ครูโรงเรียนวัดวัดหัวทุ่ง (วันที่สัมภาษณ์ 22 กรกฎาคม 2567)

1.2 ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ของครูนั้นรวมถึงการพัฒนา หลักสูตร การจัดกิจกรรมเรียนรู้ และการสร้างสื่อที่เหมาะสม แต่บางครั้งครูไม่สามารถสอนได้เต็มที่เนื่องจากขาดสื่อการสอน และมีภาระงานมากเกินไป ครูสามารถสอนตามกลุ่มสาระได้และนักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น ปัญหาที่พบคือการสอนในหลาย กลุ่มสาระและขาดสื่อการสอนที่เหมาะสม ไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ เนื่องจากความแตกต่างและ จำนวนผู้เรียนที่มาก ข้อเสนอแนะคือควรมีการอบรมสำหรับครูเพื่อพัฒนาทักษะการสอนใหม่ ๆ และจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ควรจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และกระตุ้นนักเรียนให้มี ส่วนร่วมอยู่เสมอ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ และนอกเหนือจากกลุ่มสาระที่ ตนเองรับผิดชอบ เนื่องจากจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน” สัมภาษณ์ นาง ง, ครูโรงเรียนพิศาลนฤมิตร (วันที่สัมภาษณ์ 27 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้ตามข้อตกลงในการพัฒนางาน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ยังมีขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้” สัมภาษณ์ นาง จ, ครูโรงเรียนวัด ท่าลิพัง (วันที่สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันเห็นด้วยที่ว่า ครูผู้สอนมีการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างและหรือ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีการแก้ปัญหาโดยการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับมาตรฐานตำแหน่ง” สัมภาษณ์ นาง ก, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางด้วน (วันที่สัมภาษณ์ 24 กรกฎาคม 2567)

1.3 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูรวมถึงการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนและ การดูแลช่วยเหลือ ซึ่งมีการประสานงานกับผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม มักขาดความร่วมมือจาก ผู้ปกครองและข้อมูลสารสนเทศไม่อัปเดตพอ ผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่าครูสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ได้ แต่ปัญหาที่ เกิดขึ้นมาจากการขาดความร่วมมือและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย ทั้งนี้ครูควรมีความรู้ในการจัดเก็บข้อมูลออนไลน์

ข้อเสนอแนะคือควรเพิ่มความร่วมมือจากทุกฝ่าย รวมทั้งประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระดับโรงเรียนและชั้นเรียน มีการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนครบถ้วน มีการปฏิบัติงานวิชาการ และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเท่าที่ควร” สัมภาษณ์ นาง ฉ, ครูโรงเรียนบ้านควนมุด (วันที่สัมภาษณ์ 28 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ระบบดูแลช่วยเหลือ การปฏิบัติงานวิชาการ และงานอื่น ๆ ของสถานศึกษา การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองภาคีเครือข่าย และหรือสถานประกอบการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ศึกษาขอบข่ายงานทั้ง 4 ฝ่าย แต่บางครั้งข้อมูลยังไม่เป็นปัจจุบัน และครบถ้วน” สัมภาษณ์ นางสาว ค, ครูโรงเรียนวัดวัวหลุง (วันที่สัมภาษณ์ 22 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันเห็นด้วยที่ว่า ครูผู้สอนจัดทำข้อมูลรายวิชาให้ครบถ้วน ดำเนินการช่วยเหลือตามระบบดูแลช่วยเหลือปฏิบัติงานอื่น ๆ ของสถานศึกษา ตามที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย สถานประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ” สัมภาษณ์ ดร. ข, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณโฆสิต (วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม 2567)

1.4 ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพของครู ควรเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำทักษะไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามครูยังไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้เต็มที่ ผลการดำเนินการแสดงให้เห็นว่าครูได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ภาษาและเทคโนโลยี แต่ปัญหาคือขาดเวลาในการเข้ารับการอบรมและต้องใช้เวลาในการสอน ซึ่งทำให้ไม่สามารถสอนนักเรียนได้เต็มที่ นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังไม่ชัดเจนและขาดการมีส่วนร่วม ข้อเสนอแนะคือครูควรเข้าร่วมการอบรมอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในและนอกสถานศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการเข้าร่วมการอบรม มีส่วนร่วมและเป็นผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนำความรู้และทักษะจากการพัฒนาตนเองมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในหลาย ๆ ด้าน” สัมภาษณ์ นาง ข, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งขวัญแก้ว (วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและต่อเนื่อง เกิดการเรียนรู้ต่อเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้กับนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น” สัมภาษณ์ นางสาว ซ, ครูโรงเรียนวัดอู่แก้ว (วันที่สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความคิดเห็นว่า บางครั้งครูต้องประสบปัญหาไม่มีเวลาเพียงพอที่จะเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังไม่ชัดเจนและขาดการมีส่วนร่วม ข้อเสนอแนะคือครูควรเข้าร่วมการอบรมอย่างต่อเนื่อง” สัมภาษณ์ นาย ฉ, ครูโรงเรียนวัดเกาะจาก (วันที่สัมภาษณ์ 31 กรกฎาคม 2567)

1.5 ด้านข้อตกลงในการพัฒนางานที่เป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนางานที่เป็นประเด็นท้าทายเพื่อยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียนและหาวิธีแก้ไข อย่างไรก็ตาม บางครั้งไม่สามารถแก้ปัญหาได้เนื่องจากขาดวิธีการที่หลากหลาย ผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัญหาสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ แต่ยังมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ไม่ตรงจุดและข้อจำกัดทางจำนวนผู้เรียน ข้อเสนอแนะคือครูควรศึกษาบริบทและความต้องการของผู้เรียน ใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงพัฒนาข้อตกลงในการพัฒนางานให้เหมาะสมกับระดับชั้นและความสามารถของผู้สอน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ประเด็นท้าทายของครูในการพัฒนางานสอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือความต้องการที่จะพัฒนาต่อยอดในแต่ละกลุ่มสาระหรือวิชา หรือความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ” สัมภาษณ์ นาง ข, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งขวัญแก้ว (วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามประเด็นท้าทาย บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ตามช่วงเวลาที่กำหนด” สัมภาษณ์ ดร. ข, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณโฆสิต (วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันเห็นด้วยที่ว่า บางครั้งไม่สามารถแก้ปัญหาได้เนื่องจากขาดวิธีการที่หลากหลาย ผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่า นวัตกรรมที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัญหาสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ” สัมภาษณ์ นางสิภาภรณ์ อริยกุลนิมิต, ครูโรงเรียนหัวไทร(เรือนประชาบาล) (วันที่สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2567)

2. แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกรรมการการประเมิน จำนวน 3 คน และตัวแทนคณะกรรมการการประเมิน จำนวน 2 คน สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

การฝึกอบรม สถานศึกษาจัดประชุมระบุเป้าหมายและสำรวจความต้องการก่อนอบรม พร้อมเตรียมเอกสารและสื่อการสอน จัดกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วม พร้อมนับชั่วโมงภาระงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ประเมินความเข้าใจผ่านแบบทดสอบและสอบถามความพึงพอใจ รวมถึงติดตามผลหลังอบรม ใช้ความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเพื่อปรับปรุงการอบรมในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการ

การนิเทศติดตาม สถานศึกษาตรวจสอบความเข้าใจของครูในการนับชั่วโมง พร้อมจัดทำเอกสารคู่มือและแบบสอบถาม จัดการนิเทศในหลากหลายรูปแบบ รวมถึงแลกเปลี่ยนแนวคิดและให้คำปรึกษา ประเมินความเข้าใจหลังการนิเทศและรวบรวมข้อคิดเห็นในส่วนที่ควรปรับปรุง ประเมินผลการนิเทศและพัฒนาความรู้ให้แก่ผู้รับผิดชอบ พร้อมปรับปรุงแนวทางในอนาคต

การประเมินผล สถานศึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการนับชั่วโมง และจัดทำคู่มืออธิบายเกณฑ์การนับรวบรวมข้อมูลการนับชั่วโมงผ่านหลากหลายวิธีการ และสนทนากับผู้ที่ถูกประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานสรุปผลงาน พร้อมข้อเสนอแนะแก่ครู ติดตามผลการปรับปรุง พร้อมให้คำแนะนำเพิ่มเติมและวางแผนการประเมินในครั้งถัดไป ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความคิดเห็นว่า การวางแผนการฝึกอบรม สถานศึกษาดำเนินการโดยมีการประชุมระบุเป้าหมายของการอบรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมจะสามารถนับชั่วโมงภาระงานได้ถูกต้องตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด มีการจัดทำแบบสำรวจความต้องการและปัญหาของผู้เข้าร่วมก่อนเริ่มการอบรม เพื่อให้การวางแผนสอดคล้องกับความต้องการจริงและตอบโจทย์ผู้เข้าร่วม” สัมภาษณ์ นาย ฎ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางไทร (วันที่สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ควรมีการรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบถึงปัญหาหรือข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการอบรม มีการติดตามผลภายหลังการอบรมเป็นระยะเวลา 1-3 เดือน เพื่อดูว่าผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริงหรือไม่” สัมภาษณ์ นางสาว ฎ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปิยาราม (วันที่สัมภาษณ์ 22 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า การวางแผนการประเมินผล สถานศึกษาดำเนินการโดยมีการประชุมครูเพื่อชี้แจงตรวจสอบผลการนับชั่วโมงของครู โดยมีการตรวจสอบว่าครูสามารถนับชั่วโมงภาระงานได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดหรือไม่ จัดทำคู่มือหรือสื่อประกอบการอธิบายเกณฑ์การนับชั่วโมงภาระงานที่ ก.ค.ศ. กำหนด เพื่อให้ครูสามารถทบทวนและทำความเข้าใจได้ด้วยตนเองก่อนการประเมิน” สัมภาษณ์ นางสาว ฐ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหงส์แก้ว (วันที่สัมภาษณ์ 9 พฤศจิกายน 2567)

2.2 ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้

การฝึกอบรม สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและเนื้อหาที่จำเป็นร่วมกับครูผู้เชี่ยวชาญ วางแผนระยะเวลาและรูปแบบการฝึกอบรม ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการฝึกอบรม เช่น การใช้กรณีศึกษา การจำลองสถานการณ์ มอบหมายให้เขียนรายงานจริงตามเกณฑ์วิทยฐานะ ตรวจสอบและวิเคราะห์รายงาน รวมถึงประเมินรายบุคคล ใช้แบบสอบถามหรือระบบออนไลน์เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ใช้ผลการประเมินปรับปรุงเนื้อหา เพิ่มหัวข้อที่จำเป็นและเหมาะสมติดตามและจัดทำรายงานความก้าวหน้า

การนิเทศติดตาม สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา และเกณฑ์การประเมินร่วมกับครู สื่อสารเป้าหมายผ่านเอกสารหรือคู่มือ ใช้วิธีนิเทศ เช่น สัมภาษณ์หรือการนำเสนอ แบ่งปันประสบการณ์และแนวทางการเขียนรายงาน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะแบบเฉพาะราย รวบรวมความคิดเห็นผ่านแบบประเมิน สร้างฐานข้อมูลรายงานคุณภาพและคู่มือที่เหมาะสม จัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะทาง

การประเมินผล สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย เกณฑ์ประเมิน และตัวอย่างแบบฟอร์ม ประเมินโดยใช้คะแนน ความคิดเห็น และการอภิปราย เก็บข้อมูลเพื่อติดตามพัฒนาการของครู ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ผสมผสานความคิดเห็นเพื่อพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อน จัดทำคู่มือและตัวอย่างการเขียนรายงานที่มีคุณภาพ จัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนให้ตรงตามความต้องการ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนต้องมีการวางแผนการฝึกอบรม สถานศึกษาดำเนินการโดยมีการประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทักษะต่างๆ ที่ครูจำเป็นต้องมีอย่างละเอียด เพื่อให้การฝึกอบรมสามารถตอบโจทย์ความต้องการและนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้” สัมภาษณ์ นางสาว ฎ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปิยาราม (วันที่สัมภาษณ์, 22 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ต้องมีการพัฒนาปรับปรุง สถานศึกษากำหนดผู้รับผิดชอบ และแนวปฏิบัติโดยใช้ผลการประเมินและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมในอนาคต เช่น การเพิ่มเนื้อหาใหม่หรือปรับปรุงแบบการสอนให้เหมาะสม มีการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาให้ครอบคลุมหัวข้อที่จำเป็นและเป็นปัจจุบันมากขึ้น” สัมภาษณ์ นางสาว ฎ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปิยาราม (วันที่สัมภาษณ์ 22 พฤศจิกายน 2567)

ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ที่สำคัญ คือ ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย เกณฑ์ประเมิน และตัวอย่างแบบฟอร์ม ประเมินโดยใช้คะแนน ความคิดเห็น และการอภิปราย เก็บข้อมูลเพื่อติดตามพัฒนาการของครู ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ผสมผสานความคิดเห็นเพื่อพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อน จัดทำคู่มือและตัวอย่างการเขียนรายงานที่มีคุณภาพ” สัมภาษณ์ นาย ญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเกาะจาก (วันที่สัมภาษณ์ 27 พฤศจิกายน 2567)

2.3 ด้านผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

การฝึกอบรม สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและเนื้อหาฝึกอบรม เตรียมเอกสาร คู่มือ ตัวอย่างรายงาน และแบบฝึกอบรม จัดการสอนบรรยาย กิจกรรมกลุ่ม และอภิปราย ให้ทดลองเขียนรายงานตามระดับความคาดหวัง ตรวจสอบรายงานและให้ข้อเสนอแนะแบบเฉพาะเจาะจง สอบประเมินความเข้าใจและรวบรวมความคิดเห็น ใช้ผลประเมินปรับปรุงหลักสูตร เพิ่มเนื้อหาใหม่ จัดทำแหล่งเรียนรู้เสริม เช่น วิดีโอการสอน

การนิเทศติดตาม สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย แผนเนื้อหา และตารางเวลาที่เหมาะสม เตรียมตัวอย่างรายงานและแบบฟอร์มมาตรฐาน นิเทศรายบุคคลหรือกลุ่มผ่านการประชุมหรือวิดีโอคอล ตรวจสอบรายงานและให้คำแนะนำเฉพาะบุคคล ตรวจสอบรายงาน พร้อมข้อเสนอแนะ ประเมินความก้าวหน้าและปรับปรุงตามความต้องการ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแนวทางนิเทศ ติดตามความก้าวหน้าหลังนิเทศและให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมตามความต้องการของครู

การประเมินผล สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การประเมิน จัดทำเอกสารแนะนำเกณฑ์พร้อมตัวอย่าง รวบรวมรายงานและจัดการประเมินรายบุคคลหรือกลุ่ม ให้ข้อเสนอแนะแบบเจาะจงและปรับปรุงกระบวนการเขียน ตรวจสอบและสรุปผลการพัฒนาของผู้เขียน รวบรวมความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรปรับปรุง ใช้ผลประเมินปรับปรุงคู่มือ ตัวอย่างรายงาน และจัดกิจกรรมเสริม พัฒนาทักษะการเขียนให้สอดคล้องกับการสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า วางแผนการฝึกอบรม จะต้องเป็นแผนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้หากจำเป็น เพื่อให้ครูที่มีทักษะหลากหลายได้รับประโยชน์สูงสุดจากการอบรม” สัมภาษณ์ นางสาว ท, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุวรรณ (วันที่สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ในการนิเทศติดตามด้านผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้นั้น ต้องตรวจสอบว่าลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่ง อยู่ระดับการปฏิบัติที่คาดหวังตามวิทยฐานะหรือไม่ โดยมีการตรวจสอบการเขียนรายงานและเอกสารให้สอดคล้องกับแต่ละตัวชี้วัด และมีติดตามความก้าวหน้าหลังนิเทศและให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมตามความต้องการของครู” สัมภาษณ์ นางสาว ฐ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหงส์แก้ว (วันที่สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาต้องกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์การประเมิน จัดทำเอกสารแนะนำเกณฑ์พร้อมตัวอย่าง รวบรวมรายงานและจัดการประเมินรายบุคคลหรือกลุ่ม ให้ข้อเสนอแนะแบบเจาะจงและปรับปรุงกระบวนการเขียน ตรวจสอบและสรุปผลการพัฒนาของผู้เขียน” สัมภาษณ์ นางสาว ฎ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปิยาราม (วันที่สัมภาษณ์ 22 พฤศจิกายน 2567)

2.4 ด้านผลการปฏิบัติงานการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

การฝึกอบรม สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและวางแผนเนื้อหาอบรม สรรวจความต้องการเพื่อปรับเนื้อหาให้เหมาะสม ดำเนินการฝึกอบรมด้วยการบรรยาย อภิปราย และฝึกปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมกลุ่มและการฝึกเขียนรายงาน

วิเคราะห์รายงาน ให้ข้อเสนอแนะ และเก็บความคิดเห็นผู้เข้าอบรม ใช้แบบฟอร์มประเมินเพื่อพัฒนาการอบรม ใช้ผลประเมินปรับปรุงรูปแบบการอบรม ประเมินผลระยะยาวเพื่อวัดการพัฒนาต่อเนื่อง

การนิเทศติดตาม สถานศึกษากำหนดเป้าหมายการนิเทศ ปรับเกณฑ์ประเมิน พร้อมจัดทำคู่มือ ตรวจสอบ รายงาน สัมภาษณ์และนิเทศแบบยืดหยุ่น เช่น นิเทศทางไกล แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและบันทึกผลการนิเทศ ตรวจสอบรายงาน พร้อมให้ข้อเสนอแนะเจาะจง จัดทำแบบประเมินและรายงานผลการประเมินรายบุคคล สร้างตัวอย่างรายงานคุณภาพและ กิจกรรมเสริมทักษะ ติดตามผลพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประเมินผล สถานศึกษาประชุมกำหนดเป้าหมายการประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ และวิทยฐานะ สำนักรวบรวมความคิดเห็นบุคลากรล่วงหน้าเพื่อปรับเป้าหมายและเกณฑ์การประเมิน จัดทำคู่มือและแผนปฏิบัติการ เพื่อช่วยให้เข้าใจขั้นตอนชัดเจนมอบหมายผู้รับผิดชอบประเมินรายงานจริงโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด พร้อมให้ข้อเสนอแนะและ จัดอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดทำระบบออนไลน์สำหรับติดตามและรวบรวมข้อมูลได้สะดวก ตรวจสอบรายงาน พร้อมให้ข้อเสนอแนะเฉพาะเจาะจง ติดตามผลระยะยาวและวัดผลการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมระยะสั้นเพื่อ แลกเปลี่ยนความก้าวหน้าและความคิดเห็นร่วมกัน สร้างตัวอย่างรายงานที่มีคุณภาพและจัดกิจกรรมเสริมทักษะ ติดตามผล พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาต้องดำเนินการโดยการประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมายการจัดการฝึกอบรมที่ ชัดเจน เช่น การพัฒนาทักษะการเขียนรายงานผลการพัฒนาตนเองและวิชาชีพที่มีคุณภาพ มีการวางแผนเนื้อหาและระยะเวลาการฝึกอบรมที่ ครอบคลุมกระบวนการเขียนรายงาน” สัมภาษณ์ นางสาว ท, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุวรรณ (วันที่สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาควรมอบหมายผู้รับผิดชอบในการนิเทศติดตาม และกำหนดแนวปฏิบัติในการ ตรวจสอบการเขียนรายงานผล โดยเน้นการตรวจสอบรายงานที่ผู้ปฏิบัติงานได้จัดทำขึ้นตามจริง มีการใช้วิธีการที่เหมาะสม และมีการติดตาม ผลพัฒนาอย่างต่อเนื่อง” สัมภาษณ์ นางสาว ฎ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปาราม (วันที่สัมภาษณ์ 22 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า จะต้องมีการจัดประชุมกำหนดเป้าหมายการประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมาย การเรียนรู้และวิทยฐานะ สำนักรวบรวมความคิดเห็นบุคลากรล่วงหน้าเพื่อปรับเป้าหมายและเกณฑ์การประเมิน จัดทำคู่มือและแผนปฏิบัติการเพื่อช่วยให้ เข้าใจขั้นตอนชัดเจนมอบหมายผู้รับผิดชอบประเมินรายงานจริงโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด พร้อมให้ข้อเสนอแนะและจัดอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น” สัมภาษณ์ นางสาว ท, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุวรรณ (วันที่สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2567)

2.5 ด้านข้อตกลงในการพัฒนางานที่เสนอเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

การฝึกอบรม สถานศึกษากำหนดเป้าหมายอบรม เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ วางแผนเนื้อหา รูปแบบอบรม และจัดทำเอกสารสนับสนุน ดำเนินการฝึกอบรม ใช้การบรรยาย กิจกรรมกลุ่ม และฝึกปฏิบัติจริง วิเคราะห์ปัญหา ทดลอง เขียนข้อตกลง และประเมินระหว่างอบรม ตรวจสอบข้อตกลง พร้อมให้ข้อเสนอแนะ ประเมินความเข้าใจและเก็บข้อมูลปรับปรุง การอบรม ปรับหลักสูตร เพิ่มเนื้อหา และจัดอบรมเสริม ติดตามผลการใช้งานและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

การนิเทศติดตาม สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและเกณฑ์ประเมินร่วมกับครู วางแผนระยะเวลาและ กระบวนการติดตาม ใช้การสัมภาษณ์ นำเสนอ และให้ข้อเสนอแนะ จัดประชุมกลุ่มและใช้แบบฟอร์มประเมินที่ครอบคลุม วิเคราะห์ข้อตกลง ให้ข้อเสนอแนะเฉพาะเจาะจง ใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับแชร์ข้อมูลและประสบการณ์ สร้างตัวอย่าง ข้อตกลง จัดทำคู่มือ และกิจกรรมเสริม ติดตามผลระยะยาวเพื่อประเมินผลต่อผู้เรียน

การประเมินผล สถานศึกษากำหนดเป้าหมายและเกณฑ์ประเมินข้อตกลง จัดกิจกรรมฝึกเขียนข้อตกลงก่อน การประเมิน ประเมินข้อตกลงตามเกณฑ์ พร้อมให้ข้อเสนอแนะ ใช้เทคโนโลยีออนไลน์ในการรวบรวมข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะ เฉพาะเจาะจง รวบรวมความคิดเห็น ประเมินการประยุกต์ใช้และผลพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงกระบวนการเขียน เช่น คู่มือ ตัวอย่าง และกิจกรรม ติดตามผลลัพธ์ผู้เรียนและพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความคิดเห็นว่า ควรมีการวางแผนเนื้อหาและระยะเวลาของการฝึกอบรม รวมถึงรูปแบบการอบรมที่ เหมาะสม เช่น การบรรยายเพื่อให้ข้อมูล การอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการฝึกปฏิบัติจริง โดยจัดเตรียมเอกสารสนับสนุน เช่น คู่มือการเขียนข้อตกลง ตัวอย่างข้อตกลงที่ดี และแบบฟอร์มที่ชัดเจน กำหนดให้มีการติดตามผลหลังจากการฝึกอบรม” สัมภาษณ์ นาย ญ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเกาะจาก (วันที่สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า ในการนิเทศนั้น ต้องกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์ประเมินร่วมกับครู วางแผนระยะเวลา และกระบวนการติดตาม ใช้การสัมภาษณ์ นำเสนอ และให้ข้อเสนอแนะ จัดประชุมกลุ่มและใช้แบบฟอร์มประเมินที่ครอบคลุม” สัมภาษณ์ นางสาว ฎ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปวยราม (วันที่สัมภาษณ์ 22 พฤศจิกายน 2567)

“ดิฉันมีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาควรมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการติดตามและวิเคราะห์ข้อตกงที่ครูได้เขียนขึ้น โดยให้ข้อเสนอแนะแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อนำไปปรับปรุงข้อตกงให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน จัดทำรายงานการติดตามผลเพื่อให้ครูสามารถทบทวนและนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงข้อตกงได้ง่ายขึ้น” สัมภาษณ์ นางสาว ฐ, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหงส์แก้ว (วันที่สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2567)

3. ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

จากการนำเสนอและประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ มีประโยชน์ (โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1) จึงสรุปได้ว่า สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครูได้ดี

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความมีประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

แนวทางการดำเนินงาน	ผลการประเมิน					
	เป็นไปได้	เป็นไปได้	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	เป็นประโยชน์	ไม่เป็นประโยชน์
ด้านการนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด	✓✓✓		✓✓✓		✓✓✓	
ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้	✓✓✓		✓✓✓		✓✓✓	
ด้านผลการปฏิบัติงานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้	✓✓✓		✓✓✓		✓✓✓	
ด้านผลการปฏิบัติงานพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	✓✓✓		✓✓✓		✓✓✓	
ด้านข้อตกงในการพัฒนางานที่เสนอเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน	✓✓✓		✓✓✓		✓✓✓	

หมายเหตุ ✓✓✓ คือ ผลการประเมินของผู้ทรงท่านที่ 1, 2, 3

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครู พบว่า ถึงแม้จะมีการดำเนินงาน และให้ความสำคัญในกระบวนการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครู ทั้ง 5 ด้านอย่างครบถ้วน คือ ด้านการนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติงานพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และด้านข้อตกงในการพัฒนางานที่เป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน แต่จากการศึกษาก็ยังพบว่า สภาพการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครู พบปัญหาในเรื่องของความสำเร็จในการพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยพบว่า บางครั้งไม่สามารถแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้เนื่องจากขาดวิธีการแก้ไขที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำข้อตกงในการพัฒนางานของครูยังเป็นการประเมินรูปแบบใหม่ ทำให้บุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการจัดทำข้อตกง และมีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาตนเองในการจัดทำข้อตกงในการพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับ บัณฑิต เพ็งกระจ่าง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มีปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ครูส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนาและขาดการฝึกอบรม รองลงมา คือ ขาดแคลนงบประมาณในการการสร้างสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ และด้านการประสานงานที่ไม่ค่อยตรงกันน้อยที่สุด

ในส่วนของแนวทางการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู มีการดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาบุคลากรมาใช้ในการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนาของครู ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการนับชั่วโมงภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการปฏิบัติงานการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และด้านข้อตกลงในการพัฒนางานที่เสนอเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูนั้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย จึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานอย่างถ่องแท้ ดังนั้นจึงควรมีการสรรหาวิทยากรที่มีประสบการณ์ในเรื่องการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู และมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ เพื่อจัดการฝึกอบรมให้กับครูได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และควรมีการนิเทศต่อเนื่องเป็นระยะเวลา โดยนำเอากระบวนการพัฒนาบุคลากรมาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพิชชา ไชยอด (2565) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการส่งเสริมการทำข้อตกลงในการพัฒนางาน ตำแหน่งครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ผลการวิจัย ในการส่งเสริมการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน ตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนในการเข้าร่วมการอบรม และครูควรมีการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางาน สอดคล้องกับ สุวดี ถามูล (2565) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการและแนวทางการพัฒนามาตรฐานตำแหน่งครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ PA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ควรจัดอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนา พร้อมทั้งจัดทำคู่มือหรือตัวอย่างเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์ เพื่อให้ครูสามารถเข้ามาศึกษาเพิ่มเติมได้อยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนในการเข้าร่วมอบรม และครูผู้สอน ควรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในโรงเรียน เพื่อจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานและพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่วิทยฐานะที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ วรัญญา แก้ววงวาน และณัฐยา ตันตรานนท์ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครู สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ พบว่า วิธีการพัฒนาครู มีความต้องการจำเป็นที่จะได้รับการพัฒนาโดยวิธีการฝึกอบรม 1) ปัจจัยส่งเสริมและสนับสนุน มีความต้องการจำเป็นในด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก และ 2) แนวทางการพัฒนาครู พบว่า สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้แก่ครู และควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูลงในแผนปฏิบัติการประจำปี

ผลการนำเสนอและประเมินแนวทาง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นว่า แนวทางที่จัดทำนี้ มีความเหมาะสม เป็นไปได้ มีประโยชน์ โดยใช้วิธีการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนาของครู ผ่านกระบวนการพัฒนาบุคลากร คือ 1) การฝึกอบรม 2) การนิเทศติดตาม 3) การประเมินผล มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ เหมาะสมและเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนำกระบวนการพัฒนาบุคลากรมาใช้ ทำให้บุคลากรได้รับการพัฒนาในการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานในส่วนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน ให้สามารถจัดทำข้อตกลงในการพัฒนาได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดิฐารัตน์ ลีวรากล (2566) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานตามข้อตกลงในการพัฒนางานโดยใช้หลักการประเมินเพื่อการเรียนรู้และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กระบวนการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานตามข้อตกลงในการพัฒนางานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เกริกเกียรติ นรินทร์ และพิมพ์พร จารุจิตร (2566) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินแนวทาง ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 หลักการที่สำคัญ คือ การเพิ่มความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ครูมีแนวทางในการวางแผนการเรียนการสอนของตนเองให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้มากที่สุด และในการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูนั้นจะต้องเป็นกระบวนการที่ได้รับความร่วมมือ และมีส่วนร่วมกันในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง รวมไปถึงนักเรียน โดยในการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูจะต้องยึดตามหลักการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู ที่ ก.ค.ศ. กำหนด 5 ด้าน คือ ด้านการนับชั่วโมง ภาระงานตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ด้านผลการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการปฏิบัติงานการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และด้านข้อตกลงในการพัฒนางานที่เสนอเป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้วิธีการพัฒนาการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนาของครูผ่านกระบวนการพัฒนาบุคลากร คือ 1) การฝึกอบรม 2) การนิเทศติดตาม และ 3) การประเมินผล และที่สำคัญ คือ สถานศึกษา ควรมีการตรวจสอบการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอด้วยเช่นกัน

สรุปผลการวิจัย

สภาพการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู พบว่า การจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูแม้ว่าจะครอบคลุมทั้ง 5 ด้านตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด แต่ยังมีประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น ภาระงานที่มากเกินไป การขาดสื่อการสอนที่เหมาะสม และการขาดข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลให้การประเมินในรูปแบบใหม่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาข้อตกลงดังกล่าว จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมครูเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ การนิเทศอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดทำคู่มือเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้สะท้อนความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้น จากการวิจัยพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเห็นพ้องกันว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาข้อตกลงในการพัฒนางานของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ควรดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดโครงการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูอย่างต่อเนื่องในทุกปีการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นระบบ

1.3 สถานศึกษา ควรกำหนดแนวทางและกลไกในการตรวจสอบการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครูให้เป็นระบบและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ชัดเจน และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนาข้อตกลงในการพัฒนางานของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2 ควรศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดทำ "ประเด็นท้าทาย" ในการพัฒนางานของครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนา คู่มือการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนางานของครู ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้จริง ช่วยให้ครูสามารถจัดทำข้อตกลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- เกริกเกียรติ นรินทร์ และ พิมพพร จารุจิตร. (2566). แนวทางการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3. *วารสารการบริหาร และการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(1), 64-82.
- โกมล จันทวงษ์. (2560). การอภิวัฒน์ชุมชนท้องถิ่นในกระแสโลกาภิวัตน์. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(0), 117
- ดิฐรัตน์ สิวรางกุล. (2566). กระบวนการเสริมสร้างความสามารถในการปฏิบัติงานตามข้อตกลงในการพัฒนางานโดยใช้หลักการประเมินเพื่อการเรียนรู้และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 9(3), 36-51.
- เดลินิวส์ ออนไลน์. (2567). ตรีนุช รับครูสะท้อนประเมิน PA มีปัญหา. สืบค้นจาก <https://www.dailynews.co.th/news/521901/>.
- เนตรนภา ภูมิโคกรักษ์. (2565). การส่งเสริมคุณภาพครูในสถานศึกษายุควิถีใหม่. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 13(1), 129-143.
- บันเย็น เพ็งกระจ่าง. (2561). การพัฒนาการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาธิตสาสน์วิเทศ คลองหลวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก).
- เพ็ญพิชชา ไชยอด. (2565). การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการส่งเสริมการทำข้อตกลงในการพัฒนางานตำแหน่งครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- วรัญญา แก้ววงวาน และ ณัฐยา ตันตรานนท์. (2567). แนวทางการพัฒนาครูตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครู สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(3), 335-350.
- สำนักงาน ก.ค.ศ. (2564). คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู. สืบค้นจาก https://otepc.go.th/images/00_YEAR2564/03_PV1/1Mv9-2564.pdf.
- สุพจน์ รมณี. (2567). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษ ที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครศรีธรรมราช, *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(3), 573-587.
- สุวดี ถามูล. (2565). ความต้องการและแนวทางการพัฒนามาตรฐานตำแหน่งครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ PA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- อังค์วรา วงษ์รักษา. (2564). ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการประเมินหลักสูตรการอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรี: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 13(1), 189-200.
- Eisinga, Grotenhuis & Pelzer. (2012). The reliability of a two-item scale: Pearson, Cronbach, or Spearman-Brown?. *International Journal of Public Health*, 58(4), 637-642.
- Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. (1959). *The Motivation to Work*. (2nd Edition). New York: John Wiley & Sons.

The Development of Reading Comprehension Abilities Using a Skill Training Exercise with SQ4R Reading Techniques for Mathayom 2 Students

Karuna Wongsant^{1*} and Pasuda Pakapol²

¹ Department of Innovative Curriculum and Learning Management, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

² Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: wongsankaruna@gmail.com

Abstracts

This study aimed to: (1) develop an instructional approach using a skill-based exercise package combined with the SQ4R reading technique to enhance reading comprehension abilities; (2) compare the reading comprehension abilities of Mathayom 2 (Grade 8) students before and after the intervention; and (3) investigate students' satisfaction with the instruction. This research employed a quasi-experimental design. The target group consisted of 15 Mathayom 2 students from Bangkok Witthaya School (Foundation) during the second semester of the 2023 academic year, selected through purposive sampling. The research instruments included: (1) a skill training exercise package on reading comprehension, (2) instructional lesson plans incorporating the SQ4R technique, (3) a reading comprehension ability test, and (4) a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The findings revealed that: (1) the overall quality of the instructional package with the SQ4R technique was at a very good level; (2) students' reading comprehension abilities after the intervention were significantly higher than before, at the .05 level of significance; and (3) students' overall satisfaction with the instruction was at the highest level.

Keywords: Reading Comprehension Abilities, A Skill Training Exercise, SQ4R Reading Technique

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางกอกวิทยา (มูลนิธิ)

กรุณา วงษ์สันต์^{1*} และ ภาสุตา ภาคาผล²

¹ สาขาวิชานวัตกรรมการหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: wongsankaruna@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างและพัฒนากิจการเรียนรู้อด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งก่อนและหลังการทดลอง (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้อด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางกอกวิทยา (มูลนิธิ) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ (1) ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ (2) แผนการสอนด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R (3) แบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ (4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า ที่ แบบ dependent samples t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้อด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนหลังการทดลองด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ, ชุดแบบฝึกทักษะ, เทคนิคการอ่านแบบ SQ4R

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยวางเป้าหมายด้านผู้เรียนมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) คือ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุไว้ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่ามีจุดมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังที่ (ชุดิมา ยอดดา, 2561) ได้กล่าวว่า การอ่านนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การอ่านจับใจความสำคัญเป็นเรื่องที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในการอ่านเพื่อจับสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านและไม่สามารถนำสาระที่ได้จากการอ่านไปสื่อสารต่อได้ ทำให้การอ่านไม่มีประโยชน์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชุดแบบฝึกทักษะเพื่อใช้ในการปรับปรุงการอ่านให้ดีขึ้น เนื่องจากชุดฝึกทักษะจะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ความสามารถของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังสามารถเป็นเครื่องมือวัดประเมินผลหลังการเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อเรียนจบในแต่ละครั้งซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อทั้งครูผู้สอนและ

ผู้เรียน ได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริอร เมียนมิตร (2561) ที่พบว่าการใช้ชุดฝึกทักษะร่วมกับเทคนิค SQ4R ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.20

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจศึกษาเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R ซึ่งเป็นวิธีการสอนทักษะการอ่านที่พัฒนามาจากเทคนิค SQ3R ของ Robinson (1961) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 อ่านแบบคร่าว ๆ (Survey - S) ขั้นที่ 2 ใช้คำถามนำ (Question - Q) ขั้นที่ 3 อ่านอย่างรอบคอบ (Read - R) ขั้นที่ 4 สรุปเรื่องที่ได้อ่าน (Recall - R) ขั้นที่ 5 ตรวจสอบความถูกต้อง (Review - R) จากนั้น Walter Pauk (1989) ได้นำวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R มาเผยแพร่ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 อ่านแบบคร่าว ๆ (Survey - S) ขั้นที่ 2 ใช้คำถามนำ (Question - Q) ขั้นที่ 3 อ่านอย่างรอบคอบ (Read - R) ขั้นที่ 4 จดบันทึกเนื้อหาสาระที่ได้จากการอ่าน (Record - R) ขั้นที่ 5 ขั้นการเขียนสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน (Recite-R) และ ขั้นที่ 6 ขั้นการคิดอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ (Reflect - R) เมื่อเสร็จสิ้นทั้ง 6 กระบวนการแล้ว ผู้เรียนจึงตรวจสอบความถูกต้องของเรื่องที่อ่านทั้งหมด และกลับไปอ่านซ้ำและทบทวนจนกว่าจะจำได้ เทคนิคการอ่านนี้มีลำดับขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องจึงส่งผลให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น และยังส่งผลให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และเสนอแนวคิดขั้นสูงตามมาได้อีก ในขณะ ที่อดิทยา ปรางทอง (2560) ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงการอ่านภาษาอังกฤษด้วยเทคนิค SQ4R พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.98/77.00 และความสามารถด้านการอ่านหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากที่ได้กล่าวมานี้ จะเห็นว่าการสอนการอ่านจับใจความสำคัญนั้นจำเป็นจะต้องใช้วิธีการและเทคนิคที่เหมาะสมมาช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดำเนินการตามแบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียว วัดผลการทดลองก่อนและหลังเรียน (One Group Pre-test Post-test Design) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบางกอกวิทยา (มูลนิธิ) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมศึกษาเอกชน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญเรื่องสั้น เรื่องที่ 2 อ่านจับใจความสำคัญจากข่าว เรื่องที่ 3 อ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน เรื่องที่ 4 อ่านจับใจความสำคัญจากสารคดี และเรื่องที่ 5 อ่านจับใจความสำคัญจากบทความ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างด้วยการ ศึกษาหลักการและวิเคราะห์เนื้อหาจากนั้นออกแบบโครงสร้างของเนื้อหา เมื่อสร้างเสร็จแล้วจึงนำชุดแบบฝึกทักษะ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำชุดแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

เพื่อตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินประเภทมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ และนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ พบว่า โดยภาพรวม ชุดแบบฝึกทักษะมีคุณภาพอยู่ใน ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.27)

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 10 ชั่วโมง ประกอบด้วยแผนที่ 1 อ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องสั้น แผนที่ 2 อ่านจับใจความสำคัญจากข่าว แผนที่ 3 อ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน แผนที่ 4 อ่านจับใจความสำคัญจากสารคดี และแผนที่ 5 อ่านจับใจความสำคัญจากบทความ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ดำเนินการสร้างด้วยการศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบองค์ประกอบ โดยใช้แบบประเมินประเภทมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ และนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาวิเคราะห์ พบว่าโดยภาพรวม แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.40) สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

2.3 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก ดำเนินการสร้างโดย ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อสร้างแบบทดสอบเสร็จแล้วผู้วิจัยจึงนำแบบทดสอบดังกล่าวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามให้เหลือเพียง 30 ข้อ และพบว่าแบบทดสอบทั้งฉบับมีดัชนีความสอดคล้องที่ระดับ 0.81 จากนั้นนำแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ความยาก-ง่าย ของแบบทดสอบทั้งฉบับ ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าแบบทดสอบทั้งฉบับมีความยาก-ง่าย ในระดับปานกลาง ($.50 < p < .75$) ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบทั้งฉบับอยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก ($.25 < p < .75$) เมื่อนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน : KR - 20 พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 แสดงว่า แบบทดสอบ มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ในการทดสอบจริงกับกลุ่มเป้าหมายในการทดสอบทั้งก่อนและหลังการทดลองได้

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R ดำเนินการสร้างด้วยการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ กำหนดประเด็นและรูปแบบในการสร้างแบบประเมิน มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2) ด้านสื่อวัสดุกรรม (3) ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ (4) ด้านการวัดและประเมินผล (5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 17 ข้อ โดยใช้แบบประเมินประเภทมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 3 ระดับ เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความพึงพอใจเสร็จแล้ว จึงนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ โดยพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อตรวจหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผู้วิจัยพบว่าแบบประเมินความพึงพอใจมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน เห็นด้วยกับเกณฑ์การประเมินทั้ง 17 ข้อ จึงสามารถนำไปใช้ประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายได้

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

3.2 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ติดต่อประสานงานขออนุญาตต่อผู้บริหารโรงเรียน และชี้แจงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจ

4.2 ทดสอบกลุ่มเป้าหมายก่อนการทดลองโดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจำนวน 30 ข้อใช้เวลา 60 นาที

4.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน ระยะเวลา 10 ชั่วโมง

4.4 เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบตามกำหนดแล้ว ทดสอบกลุ่มเป้าหมายหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ (ชุดเดิม) จำนวน 30 ข้อใช้เวลา 60 นาที

4.5 ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบประเมินความพึงพอใจ

4.6 นำคะแนนสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้จากการทำ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ และคะแนนจากแบบประเมินความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

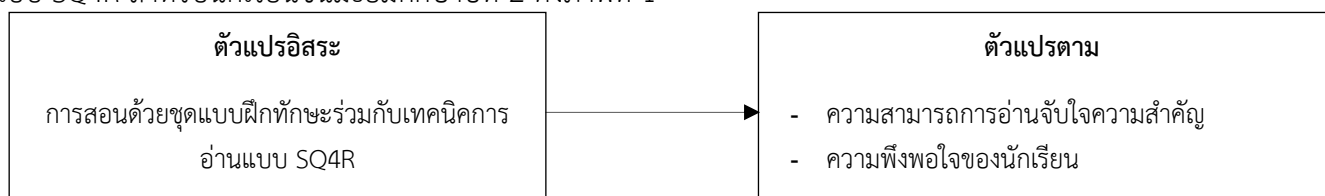
5.1 วิเคราะห์คุณภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R ด้วยการคำนวณเพื่อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนสอบทั้งก่อนและหลังการทดลอง การทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples)

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบประเมินความพึงพอใจ โดยการคำนวณเพื่อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการสร้างและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

ชุดแบบฝึกทักษะมีคุณภาพในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.27) และแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.40) ด้วยเช่นกัน ผลการหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ชั่วโมง มีผลการประเมินดังนี้

1.1 ผลการหาคุณภาพชุดแบบฝึกทักษะ

ผลการหาคุณภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า คุณภาพของชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.27) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ด้านลักษณะสื่อมีคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมประกอบชุดฝึกทักษะ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.33) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.26) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาคุณภาพของชุดแบบฝึกทักษะ

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1	ด้านเนื้อหา			
	1.1 สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชา	4.67	0.58	ดีมาก
	1.2 เนื้อหามีความถูกต้องตามหลักวิชา ทันสมัย	4.67	0.58	ดีมาก
	1.3 เนื้อหาสนับสนุนความก้าวหน้า เพิ่มพูนความรู้ ให้แก่นักเรียน	5.00	0.00	ดีมาก
	1.4 เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	4.67	0.58	ดีมาก
	1.5 เนื้อหามีการจัดลำดับชั้นนำเสนอที่เหมาะสม เข้าใจง่าย	4.67	0.58	ดีมาก
	เฉลี่ย	4.73	0.26	ดีมาก
2	ด้านภาษา			
	2.1 ภาษาที่ใช้ในเอกสารถูกต้อง ชัดเจน	4.67	0.58	ดีมาก
	2.2 ภาษามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.67	0.58	ดีมาก
	2.3 ภาษาที่ใช้อธิบายและสื่อความหมายเข้าใจง่าย	4.67	0.58	ดีมาก
	เฉลี่ย	4.67	0.00	ดีมาก
3	ด้านวัตถุประสงค์			
	3.1 สามารถวัดและประเมินผลได้	4.67	0.58	ดีมาก
	เฉลี่ย	4.67	0.58	ดีมาก
4	ด้านลักษณะสื่อ			
	4.1 ถูกต้องชัดเจน มีรูปแบบนำเสนอที่น่าสนใจ	5.00	0.00	ดีมาก
	4.2 มีความสอดคล้องกับเนื้อหา ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน	5.00	0.00	ดีมาก
	เฉลี่ย	5.00	0.00	ดีมาก
5	ด้านกิจกรรมประกอบชุดฝึกทักษะ			
	5.1 ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจนำไปสู่การปฏิบัติได้	4.67	0.58	ดีมาก
	5.2 ใช้คำถามที่ท้าทายและกระตุ้นความคิด	4.67	0.58	ดีมาก
	5.3 สอดแทรกกิจกรรมไว้อย่างเหมาะสม	5.00	0.00	ดีมาก
	เฉลี่ย	4.78	0.33	ดีมาก
	เฉลี่ยรวม	4.76	0.27	ดีมาก

1.2 ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
แผนการสอนที่ 1 เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เรื่องสั้น	4.82	0.32	ดีมาก
แผนการสอนที่ 2 เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ข่าว	4.65	0.38	ดีมาก
แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ นิทาน	4.72	0.24	ดีมาก
แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ สารคดี	4.75	0.25	ดีมาก
แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ บทความ	4.75	0.25	ดีมาก
เฉลี่ยรวม	4.75	0.40	ดีมาก

จากตารางที่ 2 ผลการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่า คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.40) และเมื่อพิจารณารายแผน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.32) รองลงมา คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.25) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่าง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า คะแนนก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.67 ($\bar{X} = 17.67$, S.D. = 2.64) และคะแนนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.60 ($\bar{X} = 22.60$, S.D. = 2.69) แสดงว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่าน SQ4R หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig
ก่อนทดลอง	15	30	17.67	2.64	14.327	.000*
หลังทดลอง	15	30	22.60	2.69		

หมายเหตุ: *p ≤ 0.05

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R พบว่า กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.00) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจในด้านการวัดและประเมินผลมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.28) และด้านสื่อวัตกรรม ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.59	0.09	มากที่สุด
2	สื่อวัตกรรม	4.75	0.25	มากที่สุด
3	ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.63	0.12	มากที่สุด
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.80	0.00	มากที่สุด
5	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.77	0.28	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.68	0.00	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมมีคุณภาพดีมาก ทั้งนี้เพราะผ่านขั้นตอน การศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน เทคนิควิธีการสร้างชุดฝึกทักษะจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหาเทคนิควิธีการสร้างแบบฝึกจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่สอดคล้องกัน มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน มีคำชี้แจงที่สั้นกระชับ เนื้อหาเหมาะสมหลากหลาย ทันสมัยไม่น่าเบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2561) กล่าวว่า ชุดฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ ซึ่งชุดฝึกทักษะมีความสำคัญต่อผู้เรียนที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ ทำให้ผู้มีความเข้าใจในบทเรียนหรือเรื่องที่กำลังเรียน เกิดความแม่นยำในเรื่องที่ต้องการฝึก ทั้งยังส่งผลให้การสอนของครูผู้สอนและผลการเรียนของผู้เรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

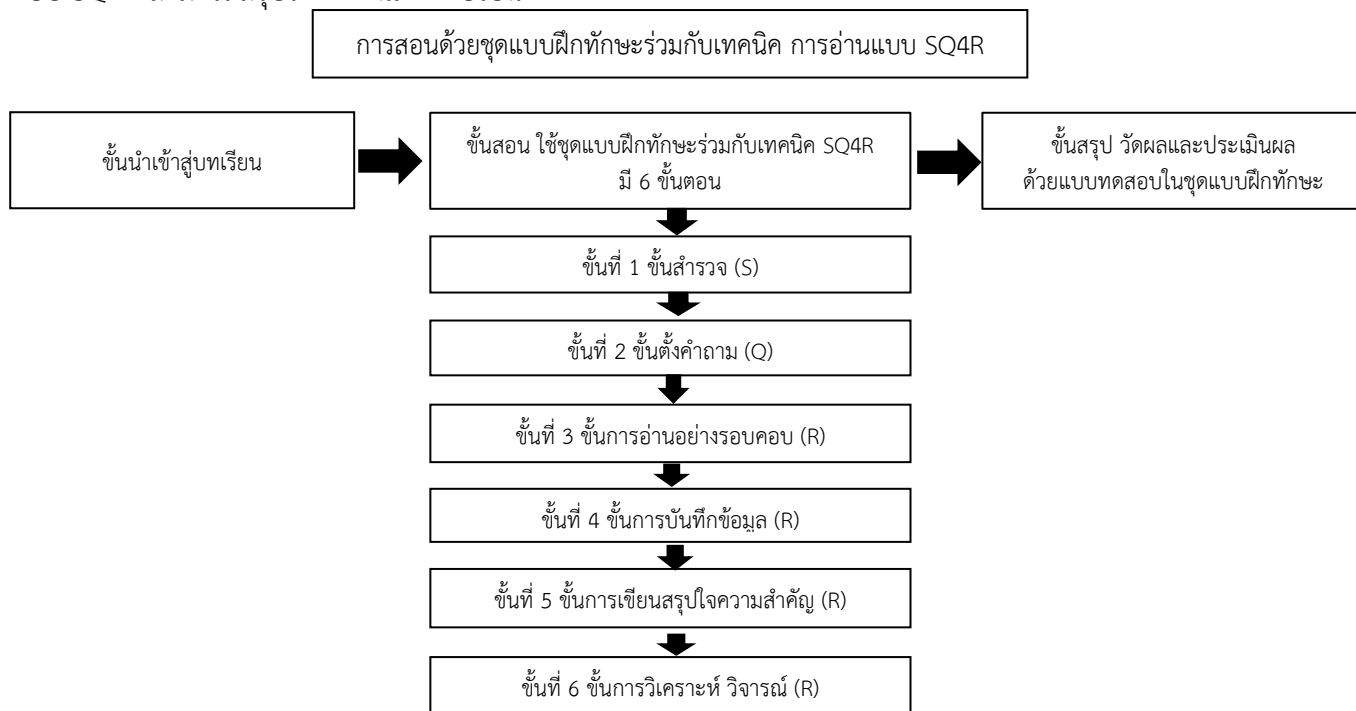
2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า โดยภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ทั้งนี้เพราะได้ศึกษาหาแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน และออกแบบกิจกรรมสำหรับส่งเสริมทักษะการอ่าน โดยประยุกต์ใช้เทคนิค SQ4R ของ Walter Pauk (1989) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 อ่านแบบคร่าว ๆ (Survey - S) ขั้นที่ 2 ใช้คำถามนำ (Question - Q) ขั้นที่ 3 การอ่านอย่างรอบคอบ (Read - R) ขั้นที่ 4 ขึ้นจดบันทึกเนื้อหาสาระที่ได้จากการอ่าน (Record - R) ขั้นที่ 5 ขึ้นการเขียนสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน (Recite-R) และขั้นที่ 6 ขึ้นการคิดอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ได้ (Reflect - R) เมื่อเสร็จสิ้นทั้ง 6 กระบวนการแล้ว ผู้เรียนจึงตรวจสอบความถูกต้องของเรื่องที่อ่านทั้งหมด และกลับไปอ่านซ้ำ ๆ และทบทวนจนจำได้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นนี้ได้รับผลการประเมินในระดับดีมาก สิริธร สุขเจริญ (2562) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของเทคนิค SQ4R เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างสร้างสรรค์ กล้าแสดงความคิดเห็น และช่วยส่งเสริมด้านการอ่านให้กับผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะมีขั้นตอนการอ่านที่เป็นลำดับและเป็นระบบ ช่วยให้ทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ง่าย ด้วยการใช้คำถามนำเพื่อเป็นแนวทางในการอ่าน ซึ่งช่วยให้การอ่านมีเป้าหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ยังช่วยส่งเสริมการคิดขั้นสูง การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ หรือการคิดที่อาศัยการคิดที่ซับซ้อนอื่น ๆ และยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดีหรือรักในการเรียน และกล้าแสดงความคิดเห็นอีกด้วย

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ก่อนและหลังการทดลองด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาอย่างเต็มที่ ด้วยการกลับไปอ่านและทำแบบฝึกหัดซ้ำ ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ได้อย่างมีเหตุผล และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง สอดคล้องกับ ศิริธร เมียนมิตร (2561) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิค SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุขา อยู่อ่อน และอังคณา อ่อนธานี (2565) ที่พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอน SQ4R ร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้เรียนพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน และความสนใจในเทคนิคการอ่านที่สามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างรวดเร็ว และครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพลิดเพลิน และมีความกระตือรือร้นในการเรียน สอดคล้องกับ ชนิตา ทินา (2560) ที่พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ4R และ CIRC พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ วรารรรณ นันสฤติย์ (2564) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดที่ส่งเสริมการอ่านจับใจความ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดทักษะในการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากแผนภาพที่ 2 สามารถอธิบายขั้นตอนการสอนด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R ได้ดังนี้

1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูสร้างบรรยากาศให้รู้สึกสนุกสนาน ด้วยการแข่งขันตอบคำถาม จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 2

2) ขั้นสอน ครูอธิบายรายละเอียดของกิจกรรมการอ่านที่ต้องทำในชุดแบบฝึกทักษะจากนั้นจึงเริ่มจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ (Survey - S) อ่านในใจ อ่านคร่าว ๆ เพื่อทราบขอบเขตเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งคำถาม (Question - Q) ใช้คำถามนำ เพื่อให้เข้าใจขอบเขตเนื้อหาได้เร็วขึ้น ขั้นที่ 3 ขั้นการอ่านอย่างรอบคอบ (Read - R) อ่านอย่างละเอียด ขั้นที่ 4 ขั้นการบันทึกข้อมูล (Record - R) บันทึกเนื้อหาสาระที่ได้จากการอ่าน ขั้นที่ 5 ขั้นการเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite-R) เขียนสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอ่าน ขั้นที่ 6 ขั้นการวิเคราะห์ วิพากษ์ (Reflect - R) คิดอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ได้

3) ขั้นสรุป วัดผลและประเมินผลหลังเรียนเพื่อประเมินความสามารถด้วยการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบในชุดแบบฝึกทักษะ

สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนหลังเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ครูควรหาเทคนิคใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อช่วยต่อการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่านที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ครูควรหานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ และให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มเทคนิค 5W1H ร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2.2 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรจัดเนื้อหาในชุดแบบฝึกทักษะหรือหาวนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีภาพประกอบ สี สัน เทคนิควิธีการที่น่าสนใจมากกว่า

เอกสารอ้างอิง

- ชนิดา ทินา. (2560). ผลการสอนโดยใช้วิธีการสอน SQ4R และเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์).
- ชุติมา ยอดดา. (2561). การพัฒนาการสอนแบบ SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- วราวรรณ นันสฤติย์. (2564). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ศิริอร เมียนมิตร. (2561). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิริธร สุขเจริญ. (2562) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนเทคนิค SQ4R ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานใต้. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สุนทร สันธพานนท์, พงษ์จันทร์ สุขยิ่ง, จินตนา วีระเกียรติสุนทร และ พิวิธสา นภารัตน์. (2561). หลากหลายวิธีสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุชา อยู่อ่อน และ อังคณา อ่อนธานี. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอน SQ4R ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา, 4(3), 57-70.
- อดิทยา ปรางทอง. (2560). การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค SQ4R เรื่องปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- Pauk, W. (1989). *How to study in college*. (4th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Robinson. F. P. (1961). *Effective Study*. New York: Harper & Brothers.

Guidelines The Internal Supervision in Educational Based on The Principle in The Kalyanamitta - Dhamma 7 in Educational Opportunity Expansion School Under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4

Patthamaphon Nhuthong^{1*} Phrakhruprachotkichchaporn¹ Boonlert Weeraponkan¹
and Apijit Na Nakorn¹

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: math5411103047@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research is to (1) study the state of internal supervision in educational opportunity expansion schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4, (2) explore guidelines for internal supervision in schools according to the principles of the Seven Aspects of Good Friendship in educational opportunity expansion schools, and (3) present and evaluate the guidelines for internal supervision in schools based on the principles of the Seven Aspects of Good Friendship in educational opportunity expansion schools. This study employs a qualitative research methodology, which includes (1) studying the current state using interviews through in-depth interviews with 15 key informants, (2) studying guidelines using in-depth interviews with 5 key informants, and (3) presenting guidelines through focus group discussions with 7 experts. Data were analyzed using inductive analysis. The research findings revealed that: 1) the state of internal supervision in educational opportunity expansion schools shows that supervision is conducted in an unstructured manner, lacking a clear supervision calendar, thus requiring schools to plan and implement systematic and continuous supervision; 2) the guidelines for internal supervision in educational opportunity expansion schools consist of studying the current situation, problems, and needs, planning supervision, creating media and supervision tools, implementing supervision, and evaluating and reporting results, integrating internal supervision with the principles of the Seven Aspects of Good Friendship, with steps including planning, implementation, monitoring and evaluation, and development and improvement; and 3) the results of presenting the guidelines for internal supervision in schools according to the principles of the Seven Aspects of Good Friendship in educational opportunity expansion schools show that the experts in the focus group unanimously agree that these guidelines are appropriate, feasible, and beneficial.

Keywords: Guidelines The Internal Supervision in Educational, Educational Opportunity Expansion School, The Kalyanamitta - Dhamma 7

แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ปัทมาพร หนูทอง^{1*} พระครูประโชติกิจจาภรณ์¹ บุญเลิศ วีระพรกานต์¹ และ อภิจักร์ ณ นคร¹

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: math5411103047@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 (2) ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ (3) นำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอน (1) การศึกษาสภาพใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน (2) การศึกษาแนวทางใช้แบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 รูป/คน และ (3) การนำเสนอแนวทาง โดยการสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศที่ไม่เป็นระบบ ไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน สถานศึกษาจึงต้องวางแผนและดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) แนวการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผล และรายงานผล โดยบูรณาการการนิเทศภายในสถานศึกษากับหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง 3) ผลการนำเสนอแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่ามีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา, กัลยาณมิตรธรรม 7

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพสูงสุด ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรและการศึกษาชาติ ขณะเดียวกัน สถานศึกษาต้องมีศักยภาพในการบริหารจัดการเพื่อเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) การบริหารงานวิชาการจึงเป็นภารกิจสำคัญที่สุดในการบริหารโรงเรียน ซึ่งต้องการความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผน กำหนดแนวทางการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมการสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ผู้นิเทศต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะที่จำเป็น พร้อมได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย การนิเทศจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำ ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่ชี้แนะแนวทางและสนับสนุนครูผู้สอนให้ประสบผลสำเร็จ โดยอิงหลักของกัลยาณมิตร 7 ประการ ได้แก่ 1) ปิโย: มีเมตตา 2) ครุ: ประพฤติเป็นที่พึ่ง 3) ภาวนียะ: ฝึกฝนตนเอง 4) วุตตา: ชี้แจงและให้

คำปรึกษา 5) วจนกขโม: รับฟังและอดทน 6) คมกิริณจ กถ กตดา: อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจ และ 7) โน จัฏฐาเน นิโยชเย: ไม่ชักนำในทางเสื่อมเสีย ซึ่งช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 29 โรงเรียน นักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีสภาพยากจนและขาดแคลนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนักเรียนที่มีปัญหาเหล่านี้มาเข้ามาเรียนในโรงเรียน ย่อมเป็นภาระที่ทางโรงเรียนจะต้องให้ ความช่วยเหลือและหาทางแก้ไข ในปีการศึกษา 2564 มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยระดับ ประเทศ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ซึ่งเป็นผลมาจากคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่ได้มาตรฐานเกิดจากการขาดระบบนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่องในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังไม่มีแนวทางสนับสนุนที่ชัดเจนสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในการดำเนินงานนิเทศภายใน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4, 2566)

ดังนั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จึงต้องมีระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จะส่งผลให้คุณภาพของสถานศึกษา ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาไปในทางที่ดีและผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ในการบริหารจัดการสถานศึกษาและนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาบูรณาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการนิเทศภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 8 คน และหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 7 คน โดยทุกตำแหน่งต้องมีอายุงาน 3 ปีขึ้นไป

1.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ จำนวน 5 รูป/คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน และพระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 1 รูป

1.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้ร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-

informants) คือ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษ จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 1 คน และ พระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษ จำนวน 1 รูป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการนิเทศภายในและหลักกัลยาณมิตรธรรม 2) กำหนดประเด็นเพื่อร่างแบบสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ ด้านสภาพ การดำเนินการ ผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข 3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ 4) นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี คือ IOC และตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ 5) ปรับร่างแบบสัมภาษณ์การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับสมบูรณ์

2.2 ขั้นตอนการศึกษานวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์นวทางการนิเทศภายใน มีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ร่างแนวทาง จากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม ร่างแบบสัมภาษณ์แนวทาง ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินการใน 5 องค์ประกอบ คือ (1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ (2) การวางแผนการนิเทศ (3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ (4) การปฏิบัติการนิเทศ (5) การประเมินผลและรายงานผล โดยแนวทางแต่ละขั้นตอนใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 2) นำร่างแบบที่ได้ให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 3) นำร่างแนวทางไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงตรงตามเนื้อหา และ 4) นำร่างแนวทางที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินการสนทนากลุ่ม ลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) นำร่างแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ได้จากการร่างแบบมาจัดทำเป็นแบบประเมินมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ 2) นำแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ที่มาจากการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และตรวจสอบความถูกต้อง 3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและนิยามศัพท์อีกครั้ง 4) นำข้อคำถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงทำเป็นฉบับจริง เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม และ 5) แบบสนทนากลุ่ม ใช้ร่างแบบแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึกมีขั้นตอน ดังนี้ (1) เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ คุณสมบัติตรงตามความต้องการหรือไม่ (2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัย ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด เพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์เชิงลึก (3) ขึ้นแนะนำตัว โดยผู้วิจัยส่งเอกสารขอความร่วมมือ จากนั้นจึงกำหนดวัน เวลา สัมภาษณ์ (4) สัมภาษณ์รายบุคคล โดยมีประเด็นที่ชัดเจน ใช้คำถามอย่างเปิดกว้าง ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้เวลา 2 ชั่วโมง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.2 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ตรวจสอบคุณสมบัติ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการ 2) ผู้วิจัยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และหัวหน้างานวิชาการ เพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์เชิงลึก 3) ขึ้นแนะนำตัว โดยการส่งเอกสารเพื่อเก็บข้อมูล และกำหนดวัน เวลา สัมภาษณ์ มีการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบเปิดเผย สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเรื่องการเสนอแนะแนวทางการนิเทศ เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน ใช้คำถามอย่างเปิดกว้าง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้ข้อมูล

3.3 การนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในการจัดประชุมสนทนากลุ่ม เสนอและประเมินแนวทาง ดำเนินการ ดังนี้ คือ 1) ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์เกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) ทำหนังสือแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อทราบพร้อมด้วยร่างแนวทางการนิเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 3) ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะ ในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2567 เวลา 13.00 น. 4) บันทึกผลการประชุมสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การเข้ารหัสแบบเปิด (Open Coding) ตามแนวทางของ Strauss & Corbin (1998) และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อสรุปผลจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ เมื่อประเด็นใดไม่มีความชัดเจนจะต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อตอบคำถามหลักตรงตามวัตถุประสงค์ และนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์สรุปผล เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

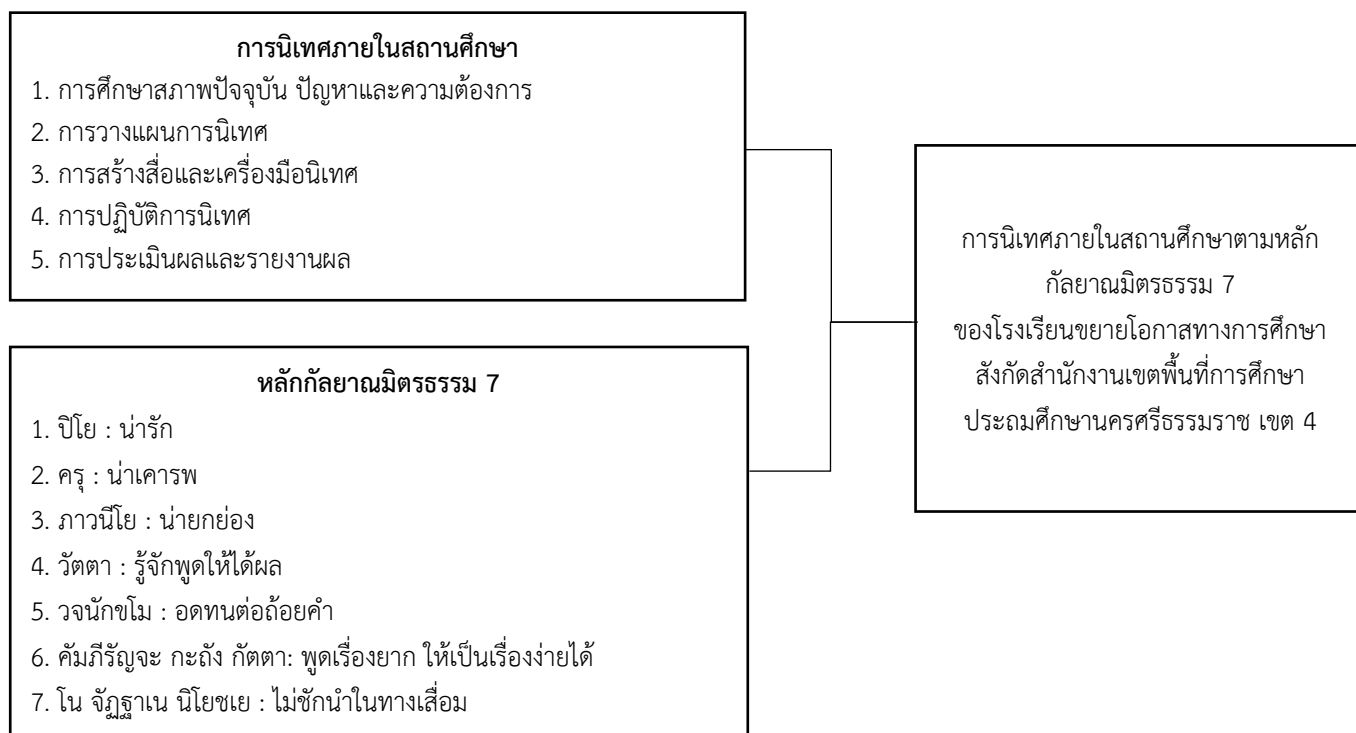
4.1 การศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแบบสัมภาษณ์แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แล้วนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แยกแยะประเด็นรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลในแต่ละแนวทาง 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ เพื่อนำเสนอในการสร้างแนวทางการส่งเสริม และการประชุมสนทนากลุ่ม

4.2 การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพในการจัดทำร่างแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สร้างเป็นแนวทางตามผลการสัมภาษณ์ 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ เพื่อเตรียมนำเสนอในการประชุมกลุ่มสนทนา

4.3 การนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของแนวทาง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำแนวทางฉบับสมบูรณ์ สรุปผลและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยด้านตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา (D) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (DD) จำนวน 8 คน และหัวหน้าวิชาการ (AH) จำนวน 7 คน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 15 คน มีความคิดเห็นว่า สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

1.1 การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ และปัญหาการนิเทศภายใน เกิดจากสถานศึกษาไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่น ๆ ส่วนความต้องการของการนิเทศภายใน ซึ่งครูมีความต้องการให้มีการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ตามเป็นไปตามเป้าหมาย ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการ การวางแผนการนิเทศ โดยการประชุม วิเคราะห์ วางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ ปฏิทิน การนิเทศ และดำเนินการนิเทศ ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาอย่างจริงจัง ประกอบกับผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนและครูและผู้บริหารมีภาระงานนอกตามนโยบายของสังกัดค่อนข้างมาก ส่งผลให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศ และข้อเสนอแนะและแนวทางเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรจะต้องประชุม PLC วางแผนร่วมกัน ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และนำข้อสรุปมาวางแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามแผน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ และปัญหาการนิเทศภายในเกิดจากสถานศึกษา ไม่มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า จะต้องดำเนินการ การวางแผนการนิเทศ โดยการประชุม วิเคราะห์ วางแผนร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ ปฏิทิน การนิเทศ และดำเนินการนิเทศ” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ผู้บริหารและบุคลากรจะต้องประชุม PLC วางแผนร่วมกัน ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และนำข้อสรุปมาวางแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามแผน” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.2 การดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการนิเทศ นำผลจากข้อมูลสารสนเทศ มาประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ และกำหนดปฏิทินการนิเทศและทำแผนการนิเทศให้ชัดเจน ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ โดยครูสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ นำแผนการนิเทศไปใช้ โดยดำเนินการตามปฏิทินการนิเทศในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนการนิเทศ ซึ่งการดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศและการวางแผนการนิเทศไม่สามารถปรับปรุงและพัฒนางานได้ เนื่องจากครูไม่ได้เตรียมการและมีภาระงานนอก ทำให้ยากต่อการประชุม วางแผน และดำเนินการตามปฏิทินการนิเทศและแผนการนิเทศได้ และข้อเสนอแนะและแนวทางในการวางแผนการนิเทศ โดยผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจัดประชุมนำผลการนิเทศมาวางแผนแก้ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา กำหนดรายละเอียดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือ ทรัพยากรและงบประมาณลงในแผนนิเทศให้ชัดเจน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการนิเทศ นำผลจากข้อมูลสารสนเทศ มาประชุม” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ผมมีความเห็นว่า ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศ โดยครูสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ นำแผนการนิเทศไปใช้” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยจัดประชุมนำผลการนิเทศมาวางแผนแก้ปัญหา และวิเคราะห์ ปัญหา กำหนดรายละเอียดกิจกรรม” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.3 การดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ สภาพการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการสร้างสื่อที่ให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติงานต่าง ๆ และเครื่องมือนิเทศ สถานศึกษาได้มีการดำเนินการจัดทำ หรือปรับปรุงจากสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่มีอยู่แล้ว ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศและเป็นไปตามแผนการนิเทศ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในการปรึกษาหารือแล้วร่วมกันทำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศโดยจัดทำสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ ใช้ง่าย และแก้ปัญหาได้จริง เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา และสามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และครูร่วมกันสร้างให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ คุณภาพของสื่อและเครื่องมือนิเทศไม่ได้คุณภาพ และงบประมาณในการบริหารจัดการค่อนข้างน้อย ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา จึงต้องมีการปรับปรุงทุกปีการศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ควรนำสภาพปัญหามาอภิปรายร่วมกัน ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกันปรับปรุงสื่อและเครื่องมือนิเทศ จัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ครูจัดทำและเลือกใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า มีการดำเนินการจัดทำ หรือปรับปรุงจากสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่มีอยู่แล้ว ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตามบริบทของสถานศึกษา” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรจัดทำสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ ใช้ง่าย” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรปรับปรุงทุกปีการศึกษา และนำสภาพปัญหามาอภิปรายร่วมกัน” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.4 การดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศ สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ นิเทศตามแผนการนิเทศ กำหนดระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ มีการสะท้อนผลการนิเทศปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานนั้น ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศ ครูได้รับการนิเทศตามแผน

นิเทศแบบกัลยาณมิตร ให้ขวัญและกำลังใจ และการดำเนินการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และมีการควบคุม กำกับ ติดตาม การนิเทศภายในทุกขั้นตอน โดยครูมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการนิเทศ ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการ ปฏิบัติการนิเทศ การดำเนินการนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินและแผนการนิเทศ อาจจะต้องปรับเปลี่ยนปฏิทิน ให้เหมาะสมและ เอื้อต่อระยะเวลา โดยไม่กระทบกับกิจกรรมและภาระการสอนของผู้นิเทศ และข้อเสนอแนะและแนวทาง ในการปฏิบัติการ นิเทศ ควรมีการดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยผู้นิเทศจะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับ การนิเทศ และนำผลการนิเทศมาสรุปอภิปราย มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดง ความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า มีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ และนิเทศตามแผนการนิเทศ” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และกำกับ ติดตาม ทุกขั้นตอน” DD1 (27 มิถุนายน

2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า นิเทศอย่างต่อเนื่อง และนิเทศแบบกัลยาณมิตร” AH1 (26 มิถุนายน 2567)

1.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลและรายงานผล สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศภายใน สถานศึกษา มีการประเมินผลและรายงานผล โดยผู้ที่รับผิดชอบโครงการ หรือคณะกรรมการตามคำสั่งจะต้องมีการสรุปผล การประเมินและรายงานผล ให้ผู้ที่รับการนิเทศทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาในครั้งต่อไปและสรุปรายงานส่ง ฝ่ายบริหาร ส่วนผลการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษา จากข้อมูลการ สัมภาษณ์เกี่ยวข้อง ควรมีการตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานนิเทศ มีการติดตามความก้าวหน้าใน การดำเนินการนิเทศ สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศ จัดทำเอกสารหลักฐานผล การประเมินให้ถูกต้อง และเป็นระบบ และรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ ในเรื่องของปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลและรายงานผล ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ไม่สามารถดำเนินการนิเทศตามแผนการนิเทศ เนื่องจากมีภาระงานอื่น จึงไม่สามารถปรับปรุง แก้ไขและ สรุปผลและรายงานผลการนิเทศได้ และข้อเสนอแนะและแนวทางในการประเมินผลและรายงานผล การนิเทศภายใน สถานศึกษา ควรมีการประเมินผลและรายงานผล และแจ้งให้ผู้รับการนิเทศและผู้บริหารทราบ จากนั้น นำข้อสรุปมาประชุม ปรีกษาหารือ เพื่อกำหนดในการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า ประเมินผลและรายงานผล โดยผู้ที่รับผิดชอบโครงการ” D1 (25 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ตรวจสอบปัญหาและอุปสรรค และติดตามความก้าวหน้า” DD1 (27 มิถุนายน 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ประเมินผลและรายงานผลแจ้งให้ผู้รับการนิเทศและผู้บริหารทราบ ” AH1 (26 มิถุนายน

2567)

2. แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา (D) จำนวน 1 คน หัวหน้าวิชาการ (AH) จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ (ES) จำนวน 1 คน นักวิชาการ (A) จำนวน 1 คน และพระภิกษุ (M) จำนวน 1 คน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 5 คน มีความคิดเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายใน สถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 สรุปได้ 5 ด้าน รายละเอียดดังนี้

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สถานศึกษาดำเนินการวางแผน แต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างเอื้อย (วัดตา) ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารแสดงความเอาใจใส่ (ปิโย) รับฟังความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน (วณิกขโม) โดยกำหนดประเด็นปัญหา และความคาดหวัง กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา วิธีการ แก้ปัญหา ทางเลือกในการปฏิบัติ ดำเนินการวางแผนการนิเทศ และกำหนดขอบข่ายการนิเทศเป็นระดับชั้น เพื่อจัดทำ แผนการนิเทศ ออกแบบเครื่องมือ ปฏิทินการนิเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล โดยมอบหมาย ผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล รายงานผลและสรุปผลการประชุม และมีการประมวลทางเลือกเพื่อนำไปใช้ในการ

วางแผน การแก้ปัญหา โดยมีการติดตามและประเมินผล ว่าเป็นไปตามแผนงานโครงการ แผนการนิเทศ หรือปฏิทินการนิเทศหรือไม่ โดยผู้บริหารจะต้องอธิบายรายละเอียด (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) เพื่อการปรับปรุงแก้ไข และหาแนวทางการดำเนินการ ให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า สถานศึกษาดำเนินการวางแผน แต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง”

D (5 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่าร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารแสดงความเอาใจใส่ รับฟังความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน” AH (4 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่ากำหนดประเด็นปัญหาและความคาดหวัง กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา วิธีการแก้ปัญหา วางแผนการนิเทศ และขอช่วยการนิเทศ” ES (6 กรกฎาคม 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า ควรติดตามและประเมินผล ว่าเป็นไปตามแผนงานโครงการ แผนการนิเทศ หรือปฏิทินการนิเทศหรือไม่ โดยผู้บริหารจะต้องอธิบายรายละเอียด (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา)” M (8 กรกฎาคม 2567)

2.2 การวางแผนการนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำเป็นโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการตามคำสั่งให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจน ประชุมวางแผนงานอย่างชัดเจน และมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (ครู) ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดขอบข่ายการนิเทศ และร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ อธิบายรายละเอียด กระบวนการวางแผน จะต้องชี้แจงขั้นตอน วิธีการดำเนินการนิเทศ (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) ในกรณีที่มีความจำเป็น อาจจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นการประชุม ในรูปแบบ On-Line จากนั้นจัดทำปฏิทินการนิเทศและแผนนิเทศ กำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน และสรุปผลการประเมิน จากนั้นสรุปผลการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยครูมีส่วนร่วมในการวางแผนในการรับการนิเทศทุกระดับชั้น นำผลการประชุมมาวางแผนแก้ปัญหา กำหนดรายละเอียดกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือ ทรัพยากรและงบประมาณลงในแผนนิเทศให้ชัดเจน ปรับปรุงแผนงานนิเทศ ให้สอดคล้องกับสภาพการทำงานในปัจจุบัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า แต่งตั้งคณะกรรมการตามคำสั่ง และประชุมวางแผนชัดเจน” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความเห็นว่า จัดทำปฏิทินการนิเทศและแผนนิเทศ และกำหนดแนวปฏิบัติ” AH (4 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความเห็นว่า สรุปผลการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยครูมีส่วนร่วม” ES (8 กรกฎาคม 2567)

2.3 การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผน จัดทำ หรือปรับปรุงจากสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่มีอยู่แล้ว ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป็นไปตามแผนการนิเทศ ตามบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารนำเสนอสื่อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ใช้งานง่าย (ภาวนิโย) และแนะนำสื่อที่เป็นประโยชน์ นำมาใช้ได้จริง (โน จัฎฐาเน นิโยชเย) เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา และสามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เช่น เอกสาร คู่มือ แผ่นพับและใช้ Google Drive ในการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลสื่อและเครื่องมือนิเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และมอบหมายผู้รับผิดชอบและกำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมินแบบประเมิน สรุปผลการประเมิน จากนั้นสรุปผลการประชุม จากการประเมินการใช้สื่อและเครื่องมือนิเทศ นำสภาพปัญหา มาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกันปรับปรุงสื่อและเครื่องมือนิเทศ จัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ครูจัดทำและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า นำเสนอสื่อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ใช้งานง่าย” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ร่วมกันสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา” AH (7 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า นำสภาพปัญหามาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น” A (9 กรกฎาคม 2567)

2.4 การปฏิบัติการนิเทศ สถานศึกษาดำเนินการวางแผนโดยการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ โดยผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศตามคำสั่ง ดำเนินการนิเทศติดตาม โดยจัดประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจให้แก่ครูทุกคนได้รับการนิเทศ (คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา) และดำเนินการนิเทศเป็นไปตามปฏิทินและแผนการนิเทศ อาจจะใช้รูปแบบการนิเทศ แบบ On-Site หรือ On-Line หรืออาจนิเทศโดยการให้ความรู้ให้ข้อมูล ข่าวสาร และประยุกต์ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม เช่น Zoom Meeting , Meet โดยสร้างขวัญและกำลังใจ (โน จัฎฐาเน นิโยชเย) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

โดยการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ (ปิโย) เพื่อลดความตึงเครียด ครุมีความมุ่งมั่นตั้งใจและเตรียมความพร้อมในเรื่องเอกสาร สื่อการสอน โดยให้เผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านทางช่องทางออนไลน์ และมอบหมายผู้รับผิดชอบและกำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมินเครื่องมือการนิเทศ แบบนิเทศ ประเมินและสรุปผล นำเสนอผลการดำเนินงานในที่ประชุมโดยการสะท้อนผล รายงานความก้าวหน้า สรุปผลการนิเทศและจัดทำรายงานผลการนิเทศ แจ้งให้ผู้รับการนิเทศทราบ โดยนำผลจากรายงานผลการนิเทศมาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกัน (วัดตา) มาใช้ปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไป ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า ประชุมชี้แจงกรอบในการนิเทศ ทำความเข้าใจให้แก่ครูทุกคน” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ดิฉันมีความเห็นว่า ควรจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบนิเทศ ประเมินและสรุปผล” ES (6 กรกฎาคม 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม โดยการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ใช้หลักปิโย” M (8 กรกฎาคม 2567)

2.5 การประเมินผลและรายงานผล สถานศึกษาดำเนินการวางแผนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลและรายงานผล เพื่อจัดทำเครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำปฏิทินการทำงานนิเทศติดตามและประเมินผล และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปฏิทินปฏิบัติงาน โดยครูผู้สอนใช้เครื่องมือ การนิเทศตามแผนการนิเทศที่ออกแบบร่วมกัน ผู้บริหารมีการสนับสนุนบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศตั้งแต่สรุปผลอาจจะใช้ Google Form เป็นตัวช่วยในการจัดเก็บข้อมูลให้รวดเร็วและทันสมัย จากนั้นวิเคราะห์ผลที่ได้จากการปฏิบัติงานนิเทศ เปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้ความสำเร็จของ และมอบหมายผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวปฏิบัติในการติดตามประเมินผล โดยจัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน สรุปผลการประเมิน และรายงานผล แจ้งให้ผู้รับการนิเทศ (ภาวนิโย) และผู้บริหารทราบ จากนั้นนำข้อสรุปมาประชุมปรึกษาหารือ ให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน (โน จัฏฐาเน นิโยชเย) เพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

“ผมมีความเห็นว่า แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนิเทศ ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลและรายงานผล” D (5 กรกฎาคม 2567)

“ผมมีความเห็นว่า จัดทำเกณฑ์ในการประเมิน แบบประเมิน สรุปผลการประเมิน และรายงานผล” ES (6 กรกฎาคม 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า นำข้อสรุปมาประชุมปรึกษาหารือ ให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน (โน จัฏฐาเน นิโยชเย)” M (8 กรกฎาคม 2567)

3. ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

จากการนำเสนอแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ (DDAO) จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา (D) จำนวน 1 คน หัวหน้าวิชาการ (AH) จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ (ES) จำนวน 1 คน นักวิชาการ (A) จำนวน 2 คน และพระภิกษุ (M) จำนวน 1 คน พบว่า ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 7 คน มีความคิดเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ รายละเอียดดังนี้

การประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ข้อสรุปว่ามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล และหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย ปิโย : น่ารัก ครุ : นำเคารพ ภาวนิโย : นำยกย่อง วัดตา : รู้จักพูดให้ได้ผล วจนักขโม : อดทนต่อถ้อยคำ คัมภีร์ธัญจะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ และ โน จัฏฐาเน นิโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะการนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการดำเนินการนิเทศ เป็นการแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ โดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศ ทำให้ดำเนินการนิเทศดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องได้เสนอความคิดเห็นดังนี้

“ดิฉันมีความเห็นว่า ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อันจะส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้มีความเป็นไปในทางปฏิบัติและเป็นทางเลือกสำหรับสถานศึกษาอื่น” DDAO (21 พฤศจิกายน 2567)

“ผมมีความเห็นว่า การนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นการแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ โดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศ” D (21 พฤศจิกายน 2567)

“อาตมามีความเห็นว่า การนำหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการดำเนินการนิเทศ ทำให้ดำเนินการนิเทศดำเนินการอย่างเป็นระบบ” M (21 พฤศจิกายน 2567)

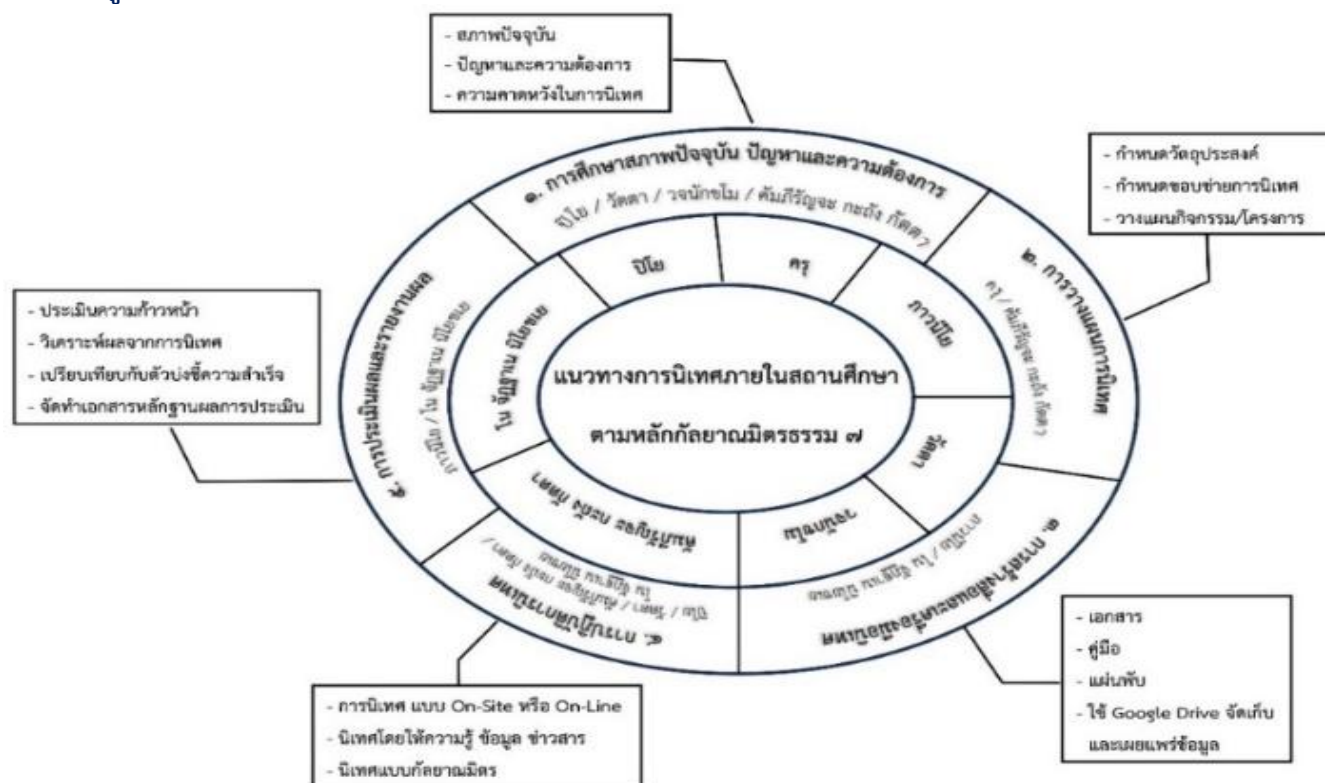
อภิปรายผล

ผลการสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีการประชุมวางแผน วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วางแผนร่วมกัน เพื่อนำข้อสรุปมาวางแผนการนิเทศ 2) การวางแผน การนิเทศ มีการประชุมวางแผนการนิเทศ โดยจัดทำโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ร่วมกันวางแผนกิจกรรม/โครงการ ดำเนินการตามแผนนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีการประชุมวางแผน อภิปรายสภาพปัญหาร่วมกัน จากนั้นจัดหา หรือจัดทำสื่อและเครื่องมือให้ตรงกับวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 4) การปฏิบัติการนิเทศ มีการวางแผนเพื่อเตรียมการประชุมก่อนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามแผน โดยให้ขวัญกำลังใจ หรือข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข 5) การประเมินผลและรายงานผล มีการวางแผนโดยดำเนินการประชุมคณะกรรมการตามคำสั่ง ประเมินผล สรุปผลและรายงานผล แจ้งให้ผู้รับการนิเทศและผู้บริหารทราบ และนำข้อสรุปมาปรึกษาหารือร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและประชุมวางแผนและสรุปผลร่วมกัน ทำให้การนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สันติ หัตถ์ (2563) ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษามีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากรนิเทศ รูปแบบของการนิเทศ เทคนิคและทักษะการนิเทศ งบประมาณเพื่อสนับสนุนการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ประกอบด้วย การวางแผนเพื่อการดำเนินการนิเทศ กลยุทธ์และจุดประสงค์ของการนิเทศ การดำเนินการรับ การนิเทศ การกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศ ผลผลิต ได้แก่ ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในระบบและรูปแบบการนิเทศ และครูมีการจัดการเรียนการสอนที่ดีและพัฒนาขึ้นกว่าเดิม ผลลัพธ์ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้รับการนิเทศ มีความพึงพอใจในการดำเนินการนิเทศ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา และการรายงานผลการนิเทศสำหรับผลการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้จากการนิเทศภายใน ซึ่งระบบการนิเทศมุ่งพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อผลลัพธ์ที่ดีทั้งในด้านการพัฒนาครูและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พริยา ทรัพย์หล้า (2562) พบว่า แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนควรจัดทำแบบสำรวจ ออนไลน์สำรวจความต้องการของครู และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่ได้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควร จัดประชุมครูด้วยกระบวนการ PLC ผู้บริหารนิเทศโดยการดูวิดีโอการสอนของครู ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในให้คำแนะนำเชิงบวกและแจ้งผล การนิเทศต่อครู

แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 มาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ 5) การประเมินผลและรายงานผล โดยใช้หลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ปิโย : น่ารัก 2) ครุ : นำเคารพ 3) ภาวนีโย : นำยกย่อง 4) วัตถุตา : รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนกขโม : อดทนต่อถ้อยคำ 6) คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ 7) โน จัญฐาเน นิโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 เป็นการแนะนำช่วยเหลือ โดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศ โดยเป็นการปฏิบัติจริงในสภาพที่เป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับ ภณทิรา อิตะปัน (2564) พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยใช้ปิโย มีความน่ารัก เป็นกันเอง และครู เป็นที่เคารพ การบริหารงานงบประมาณโดยใช้ภวนิโย เป็นผู้มีความรู้ และจตตา จ สามารถชี้แจงเหตุผลโน้มน้าวใจ การบริหารงานทั่วไปโดยใช้โน จัฎฐาเน นิ โยเซย มีความเป็นผู้นำ และการบริหารงานบุคคล โดยใช้วจนกขโม ไม่โกรธง่าย รู้จักอดทน และคัมภีรณ จ กถ กตตา ทำเรื่องยาก ให้ง่ายขึ้น และแนวทางการบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ผู้บริหารควรเป็นผู้นำเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่และควรมีวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมครูในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นการพัฒนาตนเอง รวมถึงการค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น ปฏิบัติตามได้ เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) พบว่า แนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น มีทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการวางแผน การนิเทศ ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา (2) ด้านการดำเนินการนิเทศควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดแต่งตั้งได้อย่างเต็มที่ (3) ด้าน การประเมิน ควรมีการให้ข้อเสนอแนะหลังจากการได้รับการนิเทศ และ (4) ด้านการประชุมหลังการประเมิน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ควรมีการประชุมร่วมกันหลังการนิเทศเสร็จสิ้นของผู้รับนิเทศและผู้นิเทศ เพื่อรับข้อเสนอแนะและหาแนวทางแก้ไข เพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย สามารถอธิบายได้ดังนี้

แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการศึกษาเรื่องการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน และหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ปิโย : น่ารัก 2) ครู : น่าเคารพ 3) ภวนิโย : น่ายกย่อง 4) รัตนา : รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนกขโม : อดทนต่อถ้อยคำ

6) คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา : พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้ 7) โน จัฏฐาเน นโยชเย : ไม่ชักนำในทางเสื่อม โดยมีองค์ความรู้ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การติดตามและประเมินผล และ 4) การพัฒนาปรับปรุง เพื่อดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพบว่ามี การดำเนินการที่ไม่เป็นระบบและขาดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องวางแผนและดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการประชุมวิเคราะห์ และจัดทำแผนการนิเทศ รวมถึงการออกแบบเครื่องมือและปฏิทินการนิเทศ เพื่อประเมินผลและรายงานผลตามเป้าหมาย แนวทางการนิเทศตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ 5) การประเมินผลและรายงานผล โดยหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ได้แก่ 1) ปิโย: น่ารัก 2) ครุ: น่าเคารพ 3) ภาวนีโย: น่ายกย่อง 4) วตตา: รู้จักพูดให้ได้ผล 5) วจนกขโม: อดทนต่อถ้อยคำ 6) คมภีรณจ กถ กัตตา: อธิบายเรื่องยากให้เข้าใจ 7) โน จัฏฐาเน นโยชเย: ไม่ชักนำในทางเสื่อม การนำหลักเหล่านี้มาใช้ในการนิเทศช่วยให้เกิดกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันว่ามีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการดำเนินการนิเทศอย่างมีระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่ควรสนับสนุนผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและข้อมูลที่ถูกต้อง ดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ เพื่อการปฏิบัติงานที่สะดวกรวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานและคุณภาพผู้เรียน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่ควรมีการอบรมพัฒนาครู โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้นิเทศ และผู้ถูกนิเทศพัฒนาศักยภาพของตนเองในการผลิตสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 สถานศึกษาควรมีแนวทางและการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ควรนำแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ภายในสถานศึกษา ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลของการนิเทศภายในสถานศึกษาตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- พิริยา ทรัพย์หล้า. (2562). แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัด นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ภณทิรา อิตะปัน. (2564). การบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- สันติ หัตถ์. (2563). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสระบุรี).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. (2566). คู่มือการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). การนิเทศภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. สืบค้นจาก
https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/057/T_0049.PDF.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. (2nd ed.). Washington D.C.: Sage Publications.

Management Innovation for Developing Teachers' Competence in Educational Information Technology in The AI Era at Anubanmaefhaluang School Under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

Thanakrit Wiriyajitt^{1*} Somkiet Tunkaew² and Prawet Wetcha²

¹ Master student, Master of education in educational administration, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

² Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: parthanakit0092@gmail.com

ABSTRACT

This article aimed to propose an innovative management approach to enhance the educational information technology competencies of teachers in the Artificial Intelligence Era at Anuban Mae Fah Luang School. This mixed methods research involved a total of 15 participants, including 1 school director and 14 teachers, selected through purposive sampling. The research instruments included Likert-scale questionnaires and focus group discussions regarding the development of teachers' competencies in educational information technology. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation, as well as content analysis. The findings revealed that the proposed management innovation must begin with a comprehensive situational assessment, including the establishment of vision, mission, goals, strategies, projects, and key performance indicators across four dimensions: (1) Proactive Strategies-encouraging IT-skilled teachers to serve as mentors and trainers for others, and developing an online learning platform with content created by competent teachers; (2) Preventive Strategies-implementing an IT system to streamline administrative processes and forming partnerships with external networks to support technology integration; (3) Corrective Strategies-developing a digital monitoring system, fostering a culture of technology use within the school, and launching incentive programs to promote educational technology adoption; (4) Receptive Strategies-designating teachers with basic IT skills as in-school support personnel and providing offline learning resources.

Keywords: Teacher Competency Development, Management Innovation, Artificial Intelligence Era, Technology Competency, Educational Information

นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ธนกฤต วิริยะจิตต์^{1*} สมเกียรติ ตุ่นแก้ว² และ ประเวศ เวชชะ²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: parthanakit0092@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอแนะนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 14 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติและการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ ซึ่งสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ต้องมีการประเมินสถานการณ์โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ โครงการ และตัวชี้วัด ซึ่งได้กำหนดไว้ 4 มิติ ดังนี้ มิติที่ 1 กลยุทธ์เชิงรุก ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมให้ครูที่มีทักษะด้าน IT เป็นแกนนำในการพัฒนาและฝึกอบรมให้กับครูท่านอื่น และ 2) พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ของครูโดยให้ครูที่มีความสามารถด้าน IT ช่วยสร้างเนื้อหา มิติที่ 2 กลยุทธ์เชิงป้องกัน ประกอบด้วย 1) จัดให้มีระบบ IT สำหรับการบริหารจัดการในการลดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน และ 2) สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนเทคโนโลยีที่ มิติที่ 3 กลยุทธ์เชิงแก้ไข ประกอบด้วย 1) พัฒนาระบบการติดตามผลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล 2) ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน 3) จัดโครงการเพิ่มแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มิติที่ 4 กลยุทธ์เชิงรับ ประกอบด้วย 1) จัดให้ครูที่มีทักษะ IT พื้นฐานเป็นผู้ช่วยหลักภายในโรงเรียนสำหรับให้ความช่วยเหลือในการใช้อุปกรณ์ 2) จัดให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะครู, นวัตกรรมการบริหารจัดการ, ยุคปัญญาประดิษฐ์, สมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี, สารสนเทศทางการศึกษา

© 2025 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่เหมาะสม เนื่องจากครูมีผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ครูที่มีสมรรถนะสูงสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พวงเพ็ญ อินทรประวัติ และคณะ, 2565) การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการจึงมีความสำคัญในการผลักดันให้การพัฒนาครูเป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (สมบัติ นามบุร, 2562) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปยังสถานศึกษา และมีหน้าที่ในการพัฒนาข้าราชการครูตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (โรงเรียนเพชรพิทยาคม,

2565) นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมและมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่สูงที่เด็กนักเรียนมีโอกาสด้านการศึกษาน้อยกว่าผู้เรียนในเขตเมือง ทั้งในด้านระยะทางและคุณภาพโรงเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ร่วมมือกับโครงการพัฒนาการศึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ฯ สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน (เดลินิวส์, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ว่า “ไม่มีใครอยากเป็นคนไม่ดี แต่ที่เขาไม่ดีเพราะขาดโอกาสและทางเลือก” (มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ฯ, 2564) เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และปัญญาประดิษฐ์ (AI) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษา โดยช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อนของครูและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน (อินเทล, 2567) การทดลองทางเศรษฐศาสตร์โดย กสศ. และ UNESCO พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในบริบทของประเทศไทยได้ (นิชาภัทร ไม้งาม, 2564) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและปรับเนื้อหาให้เข้ากับผู้เรียนแต่ละคน (แสงสุรีย์ ทองขาว และคณะ, 2566) อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ในการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของครูในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม (เสาวลักษณ์ จินเมือง และคณะ, 2567)

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา รวมถึงการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และโครงการพัฒนาการศึกษามูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ฯ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาการศึกษาดอยตุง การวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3” จึงมีความสำคัญในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมุ่งศึกษากรณีโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ให้สามารถประยุกต์ใช้ AI ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่สูงให้ทัดเทียมกับมาตรฐานการศึกษาในระดับประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จต่อสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง
3. เพื่อศึกษาสภาพอันพึงประสงค์ของสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง
4. เพื่อเสนอวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการออกแบบการวิจัยเป็นลำดับ (Sequential Designs) (Researcher Thailand, 2020) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (ประเวศ เวชชะ, 2566) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรคือครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 14 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเป็นครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 15 คน เป็นการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดในบริบทเฉพาะซึ่งครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดในหน่วยศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 14 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) (ออสเกิตสมุ ยะแพ, 2565) ซึ่งเป็นผู้อำนวยการหรือครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนและมีประสบการณ์ตรงในบริบทของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ แบบผสมผสานโดยอาศัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการศึกษาวัฏกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ใช้แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ (ประเวศ เวชชะ, 2566) เกี่ยวกับระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ซึ่งระดับ 5 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ มากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ มาก ระดับ 3 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ ปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ และ ระดับ 1 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ ต้องปรับปรุง โดย แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1.ด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการศึกษา 2. ด้านการออกแบบการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ผู้เรียน 3.ด้านการจัดการเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และ 4. ด้านการบูรณาการความรู้เทคโนโลยีกับการสอนและเนื้อหา จำนวน 20 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC : Index of item objective congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.78 โดยใช้วิธีการคำนวณจากสูตร KR-20 (ประเวศ เวชชะ, 2566) ผ่านโปรแกรม Microsoft Excel ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 การศึกษาปัจจัยความสำเร็จต่อสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ประเวศ เวชชะ, 2566) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน กำหนดประเด็นคำถามตามกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน 7S ของ McKinsey ประกอบด้วย กลยุทธ์ (Strategy), โครงสร้างองค์กร (Structure), ระบบ (Systems), ค่านิยมร่วม (Shared Values), รูปแบบการบริหารจัดการ (Style), บุคลากร (Staff), ทักษะ (Skills) และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก PESTEL Analysis ประกอบด้วย ด้านการเมือง/นโยบาย (Political), ด้านเศรษฐกิจ (Economic), ด้านสังคม (Social), ด้านเทคโนโลยี (Technological), ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) และด้านกฎหมาย (Legal) (Çitilci & Akbalık, 2019)

2.3 การศึกษาสภาพอันพึงประสงค์ของสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ในยุคปัญญาประดิษฐ์ ใช้การสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของระดับสมรรถนะและการศึกษาปัจจัยความสำเร็จต่อสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง มากำหนดเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม (ประเวศ เวชชะ, 2566) โดยกำหนดประเด็นคำถามแบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1.ด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการศึกษา 2.ด้านการออกแบบการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ผู้เรียน 3.ด้านการจัดการเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และ 4. ด้านการบูรณาการความรู้เทคโนโลยีกับการสอนและเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ตามประเด็นในการสนทนากลุ่ม

2.4 การศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง โดยการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผ่านการ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของระดับสมรรถนะ การศึกษาปัจจัยความสำเร็จต่อสมรรถนะ และการศึกษาสภาพอันพึงประสงค์ของทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงมากำหนดเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ตามประเด็นในการสนทนากลุ่ม (ประเวศ เวชเวช, 2566)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันของระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง เก็บข้อมูลจากประชากร คือ ครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงจำนวน 14 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จต่อสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ใช้การสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ (Moderator) ในการกระตุ้นให้คนในกลุ่มพูดในประเด็นที่กำหนด และบุคคลภายนอกทำหน้าที่เป็นผู้จดบันทึก (Note Taker) บุคคลที่ช่วยดำเนินการประชุมโดยมีหน้าที่จดบันทึกการประชุมอย่างสรุปให้ครบทุกประเด็น (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2559) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 15 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาสภาพอันพึงประสงค์ของสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ใช้การสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ ในการกระตุ้นให้คนในกลุ่มพูดในประเด็นที่กำหนด และบุคคลภายนอกทำหน้าที่เป็นผู้จดบันทึก บุคคลที่ช่วยดำเนินการประชุมโดยมีหน้าที่จดบันทึกการประชุมอย่างสรุปให้ครบทุกประเด็น (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2559) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 15 คน

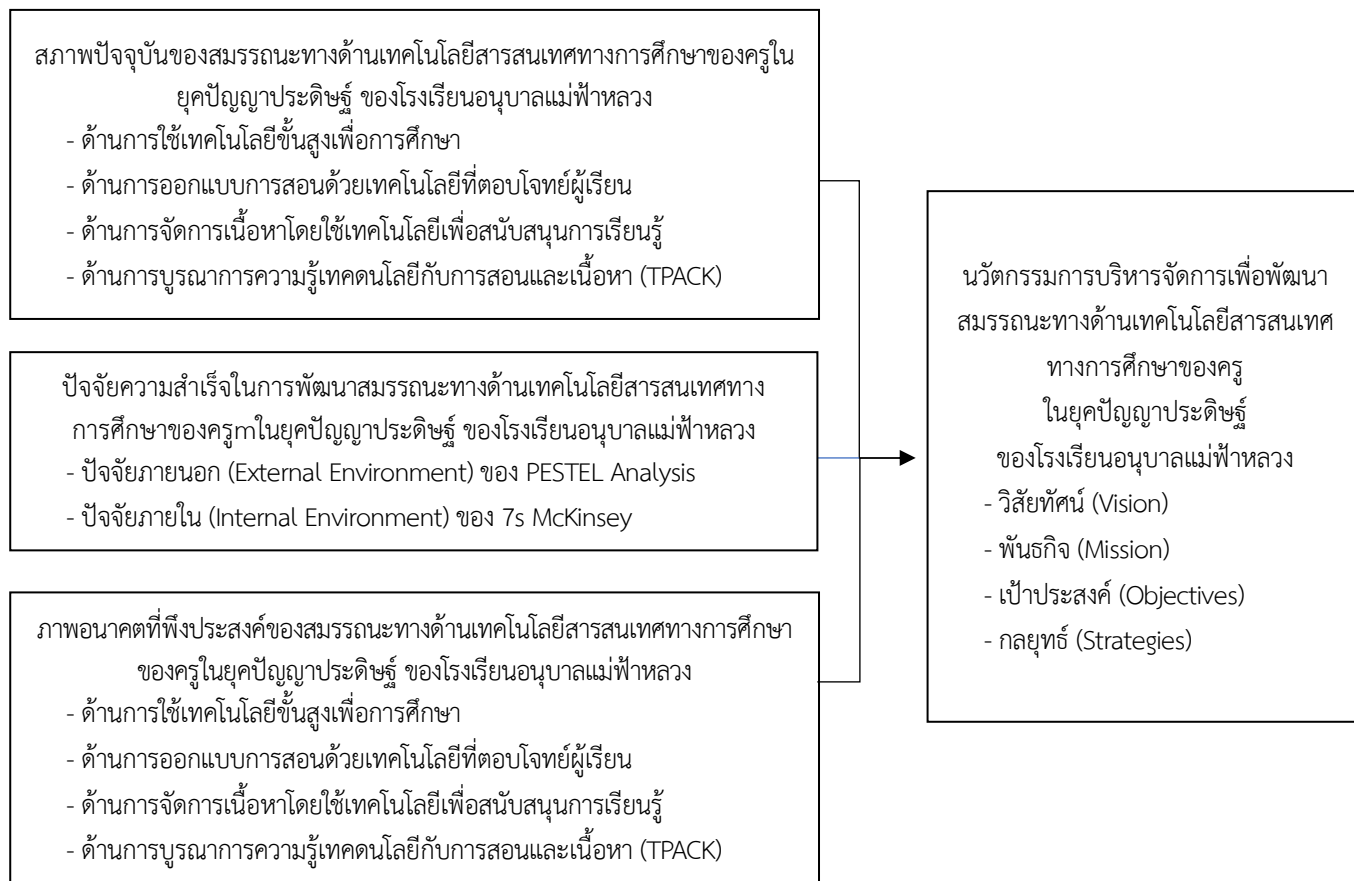
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ใช้การสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ ในการกระตุ้นให้คนในกลุ่มพูดในประเด็นที่กำหนด และบุคคลภายนอกทำหน้าที่เป็นผู้จดบันทึก บุคคลที่ช่วยดำเนินการประชุมโดยมีหน้าที่จดบันทึกการประชุมอย่างสรุปให้ครบทุกประเด็น (ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ, 2559) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 1 คน และครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง จำนวน 14 คน รวมทั้งหมด 15 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันของระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยดังนี้ระดับ 4.50-5.00 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ มากที่สุด ระดับ 3.50-4.49 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ มาก ระดับ 2.50-3.49 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ ปานกลาง ระดับ 1.50-2.49 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ พอใช้ และ ระดับ 0.00-1.49 หมายถึง มีสมรรถนะอยู่ในระดับคุณภาพ ต้องปรับปรุง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (จำเนียร จวงตระกูล และนิวสนันท์ วงศ์ประสิทธิ์, 2562) ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ ขั้นแรก ผู้วิจัยถอดเสียงการสนทนาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลฉบับสมบูรณ์ จากนั้นอ่านข้อมูลซ้ำหลายครั้งเพื่อทำความเข้าใจบริบทและเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง ต่อมาจึงกำหนดหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นข้อความหรือกลุ่มข้อความที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยความสำเร็จ 2) สภาพอันพึงประสงค์ และ 3) นวัตกรรมการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ จากนั้นผู้วิจัยสร้างรหัส (Code) จากข้อมูลและจัดกลุ่มรหัสที่สัมพันธ์กันเป็นหมวดหมู่ (Category) ที่ชัดเจน ข้อมูลทั้งหมดถูกจัดเข้าหมวดหมู่ตามรหัสที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์และแนวโน้มภายในแต่ละหมวดหมู่ย่อยอย่างละเอียด สุดท้าย ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงข้อมูลกับกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอในรูปแบบความเรียงที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลผ่านกระบวนการตรวจสอบสมาชิก (Member Checking) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยืนยันความถูกต้องของผลการวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) พบว่า

1. สถานะปัจจุบันของระดับสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ในยุคปัญญาประดิษฐ์

ผลการศึกษาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ภาพรวมของสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูระดับสมรรถนะโดยรวมครูมีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในระดับมาก ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.80$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีสมรรถนะสูงที่สุดคือ ด้านการบูรณาการความรู้เทคโนโลยีกับการสอนและเนื้อหา (TPACK) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.76$) รองลงมาคือด้านการออกแบบการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ผู้เรียน ครูมีสมรรถนะในระดับมาก ($\mu = 3.97$, $\sigma = 0.83$) ด้านการจัดการเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ครูมีสมรรถนะในระดับมาก ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.77$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสมรรถนะต่ำที่สุดคือด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการศึกษา ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.83$)

2. ปัจจัยความสำเร็จต่อสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ในยุคปัญญาประดิษฐ์

ผลการศึกษาปัจจัยความสำเร็จต่อสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง โดยแบ่งเป็นปัจจัยสำคัญภายในตามกรอบทฤษฎี 7S ของ McKinsey และปัจจัยสำคัญภายนอกตามกรอบทฤษฎี PESTEL Analysis พบว่า

2.1 ปัจจัยความสำเร็จภายในตามกรอบทฤษฎี 7S ของ McKinsey

ตารางที่ 1 แสดงการสภาพแวดล้อมภายในจากการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จภายในตามกรอบทฤษฎี 7S ของ McKinsey

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
S1 ครูส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมในการใช้อุปกรณ์ IT	W1 โครงสร้างองค์กรขาดบุคลากรที่คอยให้คำปรึกษาทางด้าน IT
S2 ครูส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่จึงมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ IT	W2 ระบบการติดตามผลเป็นรูปแบบเอกสารทำให้มีความล่าช้า
	W3 วิธีการสื่อสารของบุคลากรในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ
	W4 ครูขาดแรงจูงใจในการพัฒนาสมรรถทางด้าน IT
	W5 ครูบางส่วนไม่ถนัดในการใช้อุปกรณ์ IT

1. ด้านกลยุทธ์ (Strategy) ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนยังไม่มีกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของครู
2. ด้านโครงสร้างองค์กร (Structure) ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างการบริหารภายในโรงเรียนยังไม่มีการจัดสรรทรัพยากรด้านบุคลากรอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้าน IT เพื่อคอยให้คำปรึกษาและสนับสนุนครูในการใช้งานเทคโนโลยี
3. ด้านระบบ (Systems) ผลการศึกษาพบว่า ระบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียนยังคงใช้เอกสารเป็นหลัก ทำให้ กระบวนการติดตามผลการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของครูเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ
4. ด้านค่านิยมร่วม (Shared Values) ผลการศึกษาพบว่า ครูมีวัฒนธรรมในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลพื้นฐาน เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และแอปพลิเคชันทั่วไป
5. ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ (Style) ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารของโรงเรียนยังขาดประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างผู้บริหารและบุคลากร ทำให้ครูไม่ได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับแนวทางและนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ด้านบุคลากร (Staff) ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนหนึ่งขาดแรงจูงใจในการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจาก ไม่มีระบบจูงใจที่เหมาะสม เช่น การให้รางวัลหรือการสนับสนุนในรูปแบบของโอกาสทางวิชาชีพ ประกอบกับการที่ ครูต้องรับผิดชอบภาระงานจำนวนมาก ทำให้มีข้อจำกัดด้านเวลาในการพัฒนาตนเอง
7. ด้านทักษะ (Skills) ผลการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่จะมีทักษะพื้นฐานในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล แต่ยังขาดทักษะในเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาบูรณาการกับการเรียนการสอน ครูบางส่วนยังไม่มีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

2.2 ปัจจัยความสำเร็จภายนอกตามกรอบทฤษฎี PESTEL Analysis

ตารางที่ 2 แสดงการสภาพแวดล้อมภายในจากการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จภายในตามกรอบทฤษฎี PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
O1 สภฐ. มีนโยบายในการสนับสนุนครูให้ใช้เทคโนโลยี	T1 ระเบียบกระทรวงที่การกำหนดระเบียบวิธีการทำงานที่มีความซ้ำซ้อนทำให้เกิดความล่าช้าในดำเนินการ
O2 โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทางด้าน IT จากองค์กรภายนอก	T2 ระดับรายได้ของผู้ปกครองน้อย ทำให้การรับสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายเป็นไปได้ยาก
O3 พื้นที่โรงเรียนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเข้าถึง และการพัฒนาของเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว	T3 แนวโน้มของประชากรในพื้นที่เขตบริการมีจำนวนลดลง
	T4 โรงเรียนเกิดเหตุการณ์ไฟฟ้าดับบ่อยและอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร
	T5 โรงเรียนอยู่บนพื้นที่สูงและห่างไกล

1. ด้านการเมือง/นโยบาย (Political) ผลการศึกษาพบว่า กฎระเบียบและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมีความซ้ำซ้อนและยุ่งยาก ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวอย่างเช่น กระบวนการอนุมัติโครงการฝึกอบรมหรือการจัดซื้ออุปกรณ์ดิจิทัลต้องผ่านหลายขั้นตอน
2. ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณรายได้อาจไม่เพียงพอสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้โรงเรียนไม่สามารถพึ่งพาการสนับสนุนทางการเงินจากภาคีเครือข่ายหรือชุมชนได้อย่างเต็มที่
3. ด้านสังคม (Social) ผลการศึกษาพบว่า แนวโน้มของประชากรในพื้นที่บริการของโรงเรียนมีจำนวนลดลง ส่งผลให้จำนวนนักเรียนลดลงตามไปด้วย ปัจจัยนี้อาจกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน
4. ด้านเทคโนโลยี (Technological) ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนประสบปัญหา ไฟฟ้าดับเป็นบางและอินเทอร์เน็ตไม่เสถียรเป็นบางครั้ง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ครูไม่สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ได้อย่างต่อเนื่อง
5. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่สูง ส่งผลให้การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีมีข้อจำกัด
6. ด้านกฎหมาย (Legal) ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านเทคโนโลยี

3. สภาพอันพึงประสงค์ของสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ในยุคปัญญาประดิษฐ์

ผลการศึกษาสภาพอันพึงประสงค์ของสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ในยุคปัญญาประดิษฐ์ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง พบว่า

1. ด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการศึกษา ครูควรรู้จักวิธีการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้และออกแบบเนื้อหาการเรียนรู้โดยใช้ AI
2. ด้านการออกแบบการสอนด้วยเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ผู้เรียน ครูต้องมีเทคนิคในการกระตุ้นให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง และออกแบบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกระบวนการสอน ครูสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เช่น การใช้เกมการสอน การใช้สื่อภาพและเสียง เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย
3. ด้านการจัดการเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ครูควรใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการสืบค้นข้อมูล และออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิชาที่เรียน นอกจากนี้ ครูสามารถใช้เว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และฝึกให้นักเรียนรู้จักวิธีการสืบค้นข้อมูลที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
4. ด้านการบูรณาการความรู้เทคโนโลยีกับการสอนและเนื้อหา (TPACK) ครูต้องมีความรู้ ทักษะในการบูรณาการเนื้อหาวิชากับเทคโนโลยี มีทักษะในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน และสามารถปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล

4. นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

ผลการศึกษา นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง พบว่า

1. วิสัยทัศน์ (Vision) คือ “โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงมุ่งเน้นการสร้างโอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูให้พร้อมปรับตัวสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์”
2. พันธกิจ (Mission) คือ พันธกิจที่ 1 การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของครู ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและปัญญาประดิษฐ์ พันธกิจที่ 2 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับนวัตกรรมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พันธกิจที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเรียนรู้ในพื้นที่สูง และพันธกิจที่ 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย

3. เป้าประสงค์ (Objectives) คือ เป้าประสงค์ที่ 1 ครูสามารถใช้ AI และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน เป้าประสงค์ที่ 2 ครูสามารถใช้ AI และเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล เป้าประสงค์ที่ 3 ครูสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล เป้าประสงค์ที่ 4 โรงเรียนมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัลที่เพียงพอ และเป้าประสงค์ที่ 5 โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายทางด้านความรู้และทรัพยากร

4. กลยุทธ์ (Strategies) คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ครูที่มีทักษะด้าน IT เป็นแกนนำในการพัฒนาและฝึกอบรมให้กับครูท่านอื่น และกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ของครู โดยให้ครูที่มีความสามารถด้าน IT ช่วยสร้างเนื้อหา 2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 3 จัดให้มีระบบ IT สำหรับการบริหารจัดการในการลดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน และกลยุทธ์ที่ 4 สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนเทคโนโลยีที่ 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการติดตามผลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และกลยุทธ์ที่ 7 จัดโครงการเพิ่มแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 8 จัดให้ครูที่มีทักษะ IT พื้นฐานเป็นผู้ช่วยหลักภายในโรงเรียนสำหรับให้ความช่วยเหลือในการใช้อุปกรณ์ และ กลยุทธ์ที่ 9 จัดให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวัตรกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง พบว่า การกำหนดกลยุทธ์ 4 ด้าน เพื่อการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ผ่านกรอบแนวคิด TOWS Matrix มีรายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO) เป็นการผสมผสานจุดแข็งกับโอกาสเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยประกอบด้วยสองกลยุทธ์หลัก คือ 1) การส่งเสริมครูที่มีทักษะด้าน IT ให้เป็นแกนนำในการพัฒนาและฝึกอบรมเพื่อนครู และ 2) การพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ โดยให้ครูที่มีความสามารถด้าน IT ช่วยสร้างเนื้อหา เนื่องจากครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนมีวัฒนธรรมการใช้อุปกรณ์ IT ที่ดี ทำให้สามารถปรับตัวและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ได้รวดเร็ว นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ยังสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ส่งผลให้โรงเรียนมีแนวทางชัดเจนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียน งานวิจัยของ คมสันต์ กองม่วง และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2566) พบว่า การพัฒนาครูผ่านระบบพี่เลี้ยงช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีในการสอน ในขณะที่งานวิจัยของ ภัทราพร เยาวรัตน์ (2565) ระบุว่าครูเผชิญปัญหาในการใช้เครื่องมือดิจิทัล จึงควรมีการสนับสนุนจากผู้บริหารให้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล สอดคล้องกับ อริยวัฒน์ เฉลิมกิจ และพรเทพ ฐิ์แผน (2564) ที่เสนอให้มีการวางแผนพัฒนาครูโดยจัดตั้งทีมงานครูแกนนำที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและจัดทำคู่มือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) มุ่งใช้จุดแข็งเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น โดยประกอบด้วยกลยุทธ์ 3) การจัดระบบ IT สำหรับการบริหารจัดการเพื่อลดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน และ 4) การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนเทคโนโลยี แม้ว่าครูส่วนใหญ่จะมีความสามารถในการใช้ IT และมีวัฒนธรรมการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล แต่การทำงานที่ต้องผ่านกระบวนการอนุมัติหลายขั้นตอน และการลดลงของประชากรในเขตบริการส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณลดลง โรงเรียนจึงต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ซึ่งการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจยังเป็นไปได้ยาก งานวิจัยของ สุขจิราภรณ์ ทอพย์อุดร (2567) พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการช่วยให้การติดต่อประสานงานกับนักเรียนและผู้ปกครองสะดวกและรวดเร็ว เช่น การใช้แอปพลิเคชัน Facebook และ Line ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนงานวิจัยของ

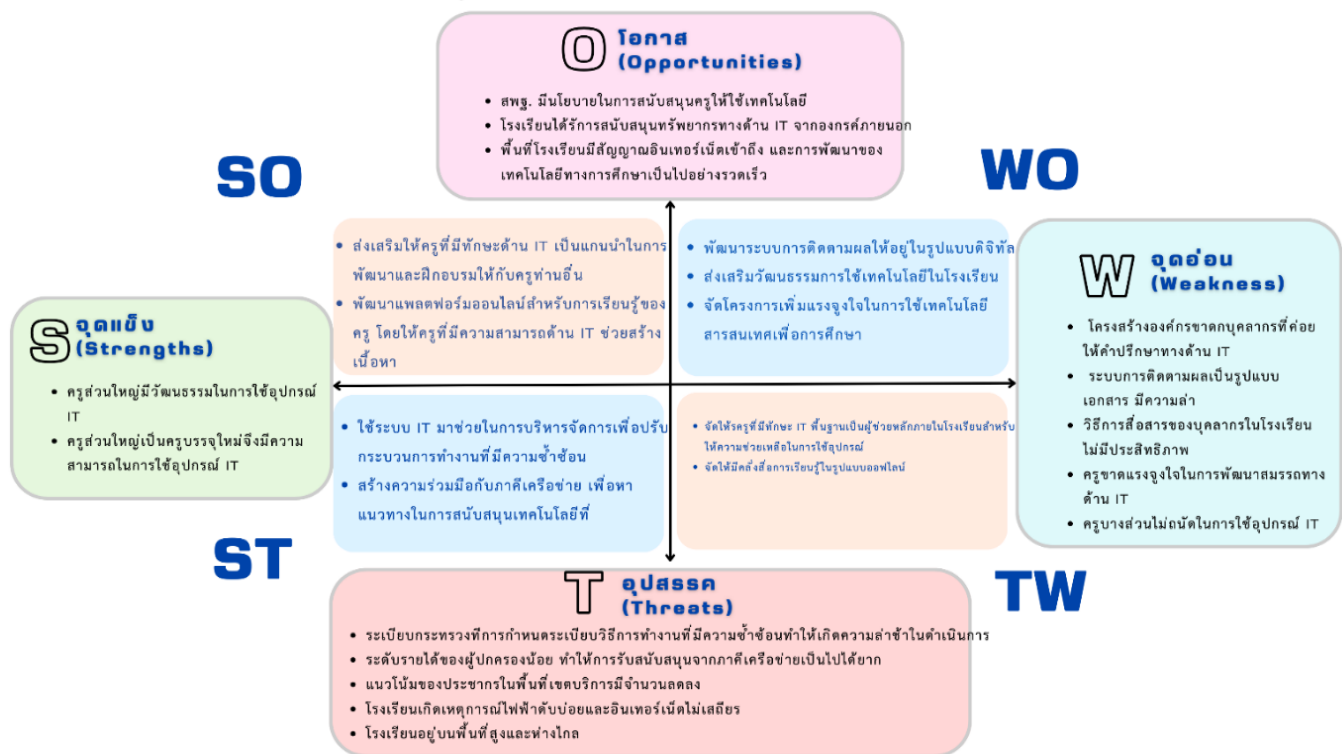
ดานุพล ไชยสุข และชัยยศ เดชสุระ (2567) แสดงให้เห็นว่าการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาช่วยให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ เช่น งานวิชาการ งบประมาณ และบุคคล เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) มุ่งเน้นการใช้โอกาสเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของโรงเรียน โดยประกอบด้วยกลยุทธ์หลักสามประการ ได้แก่ การพัฒนาระบบติดตามผลในรูปแบบดิจิทัล การส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และการจัดโครงการเพิ่มแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา อย่างไรก็ตาม โครงสร้างองค์กรของโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้าน IT และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงแนวทางการใช้เทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ แม้กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) จะมีนโยบายสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการสอน แต่หากไม่มีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ครูอาจขาดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะด้าน IT ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญชนก บุญนา (2563) ที่พบว่าการสร้างแรงจูงใจช่วยให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้เทคโนโลยี และงานวิจัยของ ดานุพล ไชยสุข และชัยยศ เดชสุระ (2567) ที่ชี้ว่าการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีความสะดวกมากขึ้น นอกจากนี้ การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยียังช่วยให้ครูสามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้อย่างมั่นใจ (คมสันต์ กองม่วง และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล, 2566; สุทธิชัย นาคะอินทร์ และคณะ, 2565)

กลยุทธ์เชิงรับ (WT) มุ่งเน้นการกำจัดจุดอ่อนและป้องกันอุปสรรคพร้อมกัน โดยประกอบด้วยกลยุทธ์หลักสองประการ ได้แก่ การจัดให้ครูที่มีทักษะ IT พื้นฐานเป็นผู้ช่วยหลักในการใช้อุปกรณ์ และการจัดทำคลังสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ อย่างไรก็ตาม โครงสร้างองค์กรของโรงเรียนยังขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้าน IT ส่งผลให้ครูขาดที่ปรึกษาในการใช้เทคโนโลยี แม้ว่าการจัดตั้งทีม IT จะช่วยให้ครูสามารถขอคำแนะนำและแก้ไขปัญหาได้ แต่การขาดบุคลากรที่ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดทำให้เกิดความล่าช้าในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน นอกจากนี้ ครูบางส่วนยังขาดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะด้าน IT เนื่องจากตารางสอนที่แน่นและภาระงานที่มาก การจัดให้มีคลังสื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์จะช่วยลดภาระในการจัดเตรียมสื่อการสอนและไม่ต้องพึ่งพาสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียร ซึ่งสอดคล้องกับ เขมสิรา กุลมาตย์ (2567) ที่พบว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้ครูสามารถสร้างบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนได้ในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ และงานวิจัยของ Sirivedin P (2024) ที่ชี้ให้เห็นว่าการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์สามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะของครูในพื้นที่ห่างไกลได้ แต่ต้องมีการสนับสนุนโครงสร้างองค์กรเพื่อให้การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ งานวิจัยของ พิระวัตร จันทกุล และฉลอง ชาตรุประชีวิน (2560) ยังระบุแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมี 7 แนวทางที่สำคัญ

องค์ความรู้ใหม่

นวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

(ที่มา: ธนกฤต วิริยะจิตต์, 2567)

จากภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยนี้เป็นกลยุทธ์สำหรับการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะของโรงเรียนบนพื้นที่สูง ที่มีจุดอ่อนและอุปสรรคจำนวนมาก ผ่านกรอบแนวคิด TOWS Matrix 4 มิติ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์เชิงรับ โดยเปลี่ยนข้อจำกัดพื้นที่สูงให้เป็นจุดแข็งและสร้างระบบที่เติบโตได้ด้วยตัวเองแบบยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence Era) ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง พบว่า วิสัยทัศน์ (Vision) คือ “โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงมุ่งเน้นการสร้างโอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครูให้พร้อมปรับตัวสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์” ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะครูสู่ยุคปัญญาประดิษฐ์ภายใต้หลักความเท่าเทียมทางการศึกษา ได้ถูกแปลงเป็นพันธกิจ (Mission) 4 ประการ คือ 1. การพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของครู ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและปัญญาประดิษฐ์ 2. การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับนวัตกรรมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเรียนรู้ในพื้นที่สูง และ 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย จากนั้นจึงแปลงพันธกิจสู่เป้าประสงค์ (Objectives) ดำเนินการผ่านแนวทางที่ชัดเจน 5 ประการ คือ 1. ครูสามารถใช้ AI และเทคโนโลยีดิจิทัลในการ

จัดการเรียนการสอน 2. ครูสามารถใช้ AI และเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล 3. ครูสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล 4. โรงเรียนมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัลที่เพียงพอ และ 5. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายทางด้านความรู้และทรัพยากร สุดท้ายจึงกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานถูกออกแบบตามแนวทาง SWOT Analysis อย่างเป็นระบบ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มหลัก คือ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ครูที่มีทักษะด้าน IT เป็นแกนนำในการพัฒนาและฝึกอบรมให้กับครูท่านอื่น และกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ของครู โดยให้ครูที่มีความสามารถด้าน IT ช่วยสร้างเนื้อหา 2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 3 จัดให้มีระบบ IT สำหรับการบริหารจัดการในการลดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน และกลยุทธ์ที่ 4 สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อหาแนวทางในการสนับสนุนเทคโนโลยีที่ 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการติดตามผลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และกลยุทธ์ที่ 7 จัดโครงการเพิ่มแรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 8 จัดให้ครูที่มีทักษะ IT พื้นฐานเป็นผู้ช่วยหลักภายในโรงเรียนสำหรับให้ความช่วยเหลือในการใช้อุปกรณ์ และ กลยุทธ์ที่ 9 จัดให้มีคลังสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ระดับนโยบายจากต้นสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) ควรจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเฉพาะสำหรับพื้นที่สูง โดยเน้นการแก้ปัญหาจุดอ่อนด้านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง จัดสรรงบประมาณพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตและไฟฟ้าอย่างยั่งยืน เพื่อแก้ปัญหาความไม่เสถียร และส่งเสริมโครงการฝึกอบรมครูแบบ "Train the Trainer" โดยใช้ครูแกนนำด้าน IT เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

1.2 ระดับโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนควรใช้ระบบติดตามผลแบบดิจิทัลแทนระบบเอกสารและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี

1.3 ระดับปฏิบัติการครูผู้สอนควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบการสอนที่ตอบโจทย์ผู้เรียนรายบุคคล และมีส่วนร่วมในเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการพัฒนาสมรรถนะทางเทคโนโลยีของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาที่ครอบคลุมโรงเรียนในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนในเมือง โรงเรียนเอกชน หรือโรงเรียนในพื้นที่ชนบทที่มีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีที่ต่างกัน

2.3 ควรมีการพัฒนาและทดลองใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลที่สามารถช่วยให้ครูพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542/>.

ขวัญชนก บุญนาค และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ. (2563). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามระดับประถมศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 13(1), 62-77

เขมิสร่า กุลมาตย์. (2567). แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้สู่ทักษะโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต สำหรับกลุ่มวิชาชีพครูคณิตศาสตร์. วารสารครูศาสตร์, 52(3), 1-15.

- คมสันต์ กองม่วง และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล. (2566). แนวทางพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 7(2), 123-135.
- จำเนียร จวงตระกูล และ นวสันต์ วงศ์ประสิทธิ์. (2562). การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 2(2), 1 - 14
- ดานุพล ไชยสุข และ ชัยยศ เดชสุระ. (2567). แนวทางพัฒนาการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. *วารสารธรรมะเพื่อชีวิต*, 30(4) 86-101.
- เดลินิวส์. (2566). สพฐ. ร่วมพัฒนาการศึกษา 33 รร. พื้นที่โครงการดอยตุงฯ. สืบค้นจาก <https://www.dailynews.co.th/news/2391727/>.
- นิชาภัทร ไม้งาม. (2564). เทคโนโลยีแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้แค่ไหน : บทเรียนจาก 4 พื้นที่จริงของประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/technology-improve-reading-equity/>.
- ประเวศ เวชชะ. (2566). การวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา. (ครั้งที่ 5). เชียงราย: ร้านป๊อปปี้แอนด์น้อง.
- ปัญญา ธีระวิทยเลิศ. (2559). เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ที่มีประสิทธิภาพ. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 8(2), 284-289.
- พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ, ณัฐกร ดวงพระเกษ และ จิตติรัตน์ คล่องดี. (2565). สมรรถนะครู 4 ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 22(1), 181-195.
- พิระวัตร จันทกุล และ ฉลอง ชาตรุประชีวิน (2560). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(3), 225-237.
- ภัทราพร ยาวรัตน์. (2565). การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ฯ. (2564). โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สืบค้นจาก <https://www.doitung.com/about>.
- โรงเรียนเพชรพิทยาคม. (2565). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. สืบค้นจาก https://www.pks.ac.th/news/oit2565_0624.html.
- สมบัติ นามบุร. (2562). นวัตกรรมและการบริหารจัดการ. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(2), 121-134.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แนวทางสนับสนุนการจัดการศึกษาในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สุขจิราภรณ์ ทิพย์อุตร, อธิป เกตุสิริ และ พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2567). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 18(2), 63-81.
- สุทธิชัย นาคะอินทร์, วาโร เฟ่งสวัสดิ์ และ ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(4), 2122-2136.
- เสาวลักษณ์ จินเมือง, จิรศักดิ์ แซ่ไคว้ และ ญาณิศา บุญจิตร. (2567). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(5), 207-244.
- แสงสุรีย์ ทองขาว, พระมหาโยธิน มหาวีโร, พระปลัดไพโรจน์ อดุล, สงคราม จันทร์หาศิริ และ วิจิต นาชัยสินธ์. (2566). บทบาทครูไทยกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการศึกษา. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 8(2), 130-144.

- อริยวัฒน์ เณลิมกิจ และ พรเทพ รุ่งแผน. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 8(3), 192-204.
- ออสเกิดสมุ ยะแพ. (2565). การสุ่มตัวอย่าง (sampling) คืออะไร? วิธีการสุ่มตัวอย่างงานวิจัย มีกี่แบบ ประเภท. สืบค้นจาก <https://www.enablesurvey.com/article-detail/5e098336-686a-4fbd-88b1-cc80636f5d80/sampling>.
- อินเทล. (2567). ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในด้านการศึกษา. สืบค้นจาก <https://www.thailand.intel.com/content/www/th/th/learn/ai-in-education.html>.
- Çitilci, T., & Akbalık, M. (2019). *The importance of PESTEL analysis for environmental scanning process. In Advances in Marketing, Customer Relationship Management, and E-Services (Chapter 16)*. Retrieved from <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-2559-3.ch016>.
- Researcher Thailand. (2020). *Mixed Methods Research*. Retrieved from <https://researcherthailand.co.th/การวิจัยแบบผสมผสาน/>.
- Sirivedin, P. (2024). Online Integrated Platform for Self-Development: Thai Teachers in Remote Area Case. *NIDA Case Research Journal*, 16(1), 1–30.